

303.080 OSZK

AZ ÚTASOK SÍ MŰHÁZÁJA

írtá Cooper J. Fenimore

Nyomt. és kiadják Légrády testvérek Pesten.

TEJUSÁGI KÖNYVTÁR

Szerkeszti

BÁRÓ EÜTVÖS JÓZSEF

UTASÍTÁSA SZERINT

VACHOTT SÁNDORNÉ.

Nyolcz színnyomatú képpel

KIADJÁK LÉGRÁDY TESTVÉREK PESTEN.

AZ

UTOLSÓ MOHIKÁN

COOPER BESZÉLYEI

UTÁN

VACHOTT SÁNDORNÉ.

ETŐRSŐ MUNKÁJA

GÖTTSCHE LOWENSTERN

ELSŐ FEJEZET.

Mintegy négy évet kell keresztül ugranunk, mely alatt Sólýomszem és Chingachgook barátunk tehetségeik folytonos gyakorlatában éltek. Wah-tawah ezalatt földi hazáját a menyével cserélte föl, de Chingachgook még mindig változatlan barátság-gal függött a hű és becsületes Bumppo Nattyn, míg fia Uncas a derék fehérét második atyjaként tekinté.

Az események, melyeket most festeni fogunk, jelentékeny szakot képezett barátaink életében. Ez események csaták s vérontások színhelyén folytak, és pedig harmadik évében azon hadjáratnak, melyben Anglia és Franciaország oly tartomány birto-káért küzdének, mely végre egyiknek sem jutott maradandó osztályrészeül.

Azon perczben, melyben történetünket kezd-jük, a francziák nem jelentéktelen előnyöket vívtak ki. Midőn tehát a váradban, mely a Hudson és tavak között egy hordhely délivégét fedezte, meg-

érkezett a hír, hogy a vitéz francia vezér, Montcalm, számtalan sereg élén fölfelé jő a Champlainen: e hír az angoloknál nem alaptalan aggalmakat költött. Egy indián futár hozta e hirt, ki által egyszermind Murro tábornok, a Champlain egy várművének parancsnoka, társától Webb tábornoktól, erős és gyors segédsereget kért.

A két erősség közti távolság mintegy öt órai lehetett, s meglehetősen jó és széles út oly kitünő összekötő vonalt képezett, hogy az út, melyet az erdő fia két óra alatt megjárt, a fölfegyverkezett és megrakott katonaság által is megjárható volt a nap költe és alkonyata között. A brittek ez erdei erősségek egyikét Henrik Vilmos, a másikat Eduárd várának nevezék. Az elsőnek Murro tábornok volt parancsnoka, melyben csekély számú élelem és csak egy ezred rendes katonaság vala, sily őrizet kétségtelesen gyöngé volt arra, hogy Montcalm tábornokborzasztó hadával mérkőzzék. Webb tábornok parancsnoksága alatt azonban az Eduárd váróban ötezer ember állott, de ez a helyett hogy a fenyegetett tábornoknak, Henrik Vilmosba teljes erejével sietne segélyére, csak egy ötszáz emberből álló csapatot küldött segélyére. E csapat napköltével hagyta el lengő zászlókkal s harsogó zenével a váratot; kevély tartással s szigorú rendben haladt elő, mig-nem a hangszerek mind inkább elhangzának, s az erdő végre elnyelni látszék az élő tömeget, miközben sötét árnyékában enyészék el.

A katonák eltünése után egy jelentékeny terü-

letü gerendavár előtt, más utazási indulásra is készületek tétettek. Néhány ló állott ott, mely közül kettő, nyerge után itélve, nők számára vala fölszer-számozva, a harmadikon főtiszti fegyverzet és czimerek valának láthatók. Köröskörül néhány kíváncsi bámuló állott, s közöttük egy férfiú vált ki feltűnőleg, ki sem henyének sem tudatlannak nem látszék.

Külseje ez embernek különös látványt nyujta, ő is birt minden oly íz és taggal, minővel más emberek, de a szabályosságnak semmi nyoma nem volt rajta felfedezhető. Nagy feje, keskeny válla, hosszú és loggós karjai, még hosszabb s csodálatos vékony lábszárjai, összekötve a tiszta, de hanyagúl reáhányt öltözettel, valóban csodás és nevezetes kinézést kölcsönzének neki. Egy látszólag sokat használt táskában bizonyos kis hangszert hordott magával, mely a várad kíváncsi embereinek figyelmét sokszorosan magára vont, de mely közelebbi vizsgálat után semmi egyéb nem vala, mint kis fasíp. Félelem nélkül járt és kelt a lovak között, s beszélgetést kísértett meg a már említett indián futárral, ki hallgatva támaszkodék a gerendavár egyik oszlopához. A vad, törzse hadi öltönyében s fölfegyverkezve tomahawkja és hosszú indián késével, nem méltatá válaszra az idegent. Csak pillanatig függött éles, átjáró tekintete a másiknak arcán; boszusan s megvetéssel fordúlt el tőle, s részvét nélkül mereszté szemeit a légbe.

E perczben nyílt meg a gerendavár ajtaja, s az indulandó utazók kiléptek. Most az idegen egy

sovány kanczához közelíte, mely a környék gyér fűvén legelt, s rákönyökölvén a nyeregtakaróra, csöndes nézője maradt az indulásnak, míg az állat tulsó felén háborítás nélkül költé el reggelijét egy kis csikó.

E közben egy fiatal ember, a hatvanadik ezred tiszti egyenruhájában, két ifju s szép hölgyet vezetett és segített föl paripájára. Azután magát veté föl hadi lovára, meghajolván Webb tábornok előtt, ki a gerendavár ajtajáig adta számára a kíséretet, s társaságával együtt a sánczok északi bemenete felé lovagla. Az indián futár mint utmutató haladt előttök.

Az ifju tiszt Heyward Duncan őrnagy vala, s kíséronői az öreg Murro tábornok két leánya. Az egyiknek Cora, a másiknak Alice volt neve, s az utóbbi a fiatal tiszt menyasszonya vala.

— Az indián lesz vezetönk, Duncan? — kérdé Alice, miközben szép kék szemeivel aggalmasan nézett az őrnagyra. — Reménylem, jól ismeri őt, különben nem bízná reá életünket.

— Mindenesetre ismerem őt, kedvesem — viszonzá Duncan — különös véletlen vezette őt hozzánk. A dolognál ön atyja volt az érdekelt, s a vaddal keményen bánt — de feledém a részleteket, s elég annyit mondanom, hogy most barátunk.

— Ha atyámnak ellensége volt, még kevésbé bízom benne! — mondá Alice, még csak most valódi nyugtalansággal. — Ne higgyen neki Duncan.

Heyward őrnagy mosolygott.

— Bizzék bennem Alice, ha benne nem lehet — mondá gondtalanúl. — Amint látom, megállt, s így a titkos út, melyre csavarodnunk kell, valószínűleg itt van a közelben.

Az őrnagy sejtelve helyes volt. Az indián hallgatva mutatott egy sűrűség felé, mely az úttól félre esett, s látható lőn a keskeny, jelentéktelen ösvény, mely felé Duncan habozás nélkül fordult.

— Mi a te véleményed az indián felől? — Kérdé Alice halkan nővérétől, Corától, kinek fekete haja és szemei szép ellentétet képeztek saját szöke fűrtelvel. — Nem félsz tőle?

— Azért gyanakodjam reá, mert színe sötét, s szokásai különböznek a mieinktől? — viszonzá Cora hidegvérűleg. — Ne félj, Aliceom.

Alice nem habozott tovább. Paripáját a kantárral kissé megüté, s belovagolt a sűrűségbe. Cora épen oly gyorsan követé őt.

Kezdetben a keskeny ösvény nem engedett társalgást folytatni, midőn végre szélesebb lőn, s Heyward őrnagy megfordúlhatott, hogy a nővérekkel beszélgetést kezdjen, figyelmét lódobogás vette igénybe, mely egyenesen mögöttük hangzott. Megállítá lovát, s a többiek is megálltak, hogy e megszakításra nézve felvilágosítást nyerjenek.

Nem soká tartott, midőn a bokrokon egy kis csikó bújt át, mint ifju szarvas, s nyomban reá megjelent a sovány lovon ama sipos ember, kit fennebb említünk. Minden gondolkozás nélkül a tár-

sasághoz csatlakozék, habár Heyward őrnagy homlokát sötét redőkbe vonva fogadta is őt.

— Keres valakit? — kérdéübüskén a fiatal tiszt.
— Ha a tóhoz akar ön jutni, úgy nem választá a helyes utat; mert az fél mértföldnyire fekszik alattunk.

— Ugy van — viszonzá nyájasan az idegen, a nélkül, hogy a hideg fogadtatás visszaijesztené. — De én örömelebb utazom önök társaságában, mivel az kedves időtöltést ígér számomra.

— Valóban különös határzat! — szólt Heyward őrnagy félig legyőzötve az idegen bizalma által. — Kicsoda ön?

— Nevem Gamut, Gamut Dávid — viszonzá a férfiú — és semmi egyéb nem vagyok mint ártatlan zsoltár-énekes a legfelsőbb lény dicsőítésére.

— Apollo tanítványa tehát! — mondá Alice nevetve. — Én pártfogásomba veszem őt, őrnagy, s parancsolom, hogy kíséretünkben utazzék.

Duncan őrnagy mosolygva engedett szeretetre méltó menyasszonya parancsának, s az egész társaság gyorsan folytatta útját.

— Örvendek, hogy találkoztam önnel — szólt Alice a zsoltár-énekesnek. — Most már ének által is rövidíthetjük utunkat, s igen kellemes volna, ha művészetét mindjárt megkísértené.

Gamut azonnal elővette egy kissé rongyos könyvet s a már említett sípot táskájából, s az utóbbit száájához téve, azzal éles, magas hangot adott, s azután elkezdett valóban édes, teljes hangon egy dalt

énekelni, mely testi esetlenségét gúnyolni látszék. A rímetet jobb keze szabályos le- s föl emelésével kíséré, mi körülbelöl úgy látszék, mintha régi szokás tette volna szükségessé e nevetséges kíséretet. Ennek daczára is azonban Alice figyelmesen hallgatá a szép hangokat, mely minden egyebet elfeledtett vele; de Heyward őrnagy így szólva megszakítá az éneket:

— Ha veszély nem fenyeget is bennünket, mégis azt tanácsolja a legközönségesb eszélyesség, hogy nyugodtan s csöndesen vonuljunk át e vadonságon. Kérem tehát Gamut urat, sziveskedjék énekét alkalmasb időre halasztani.

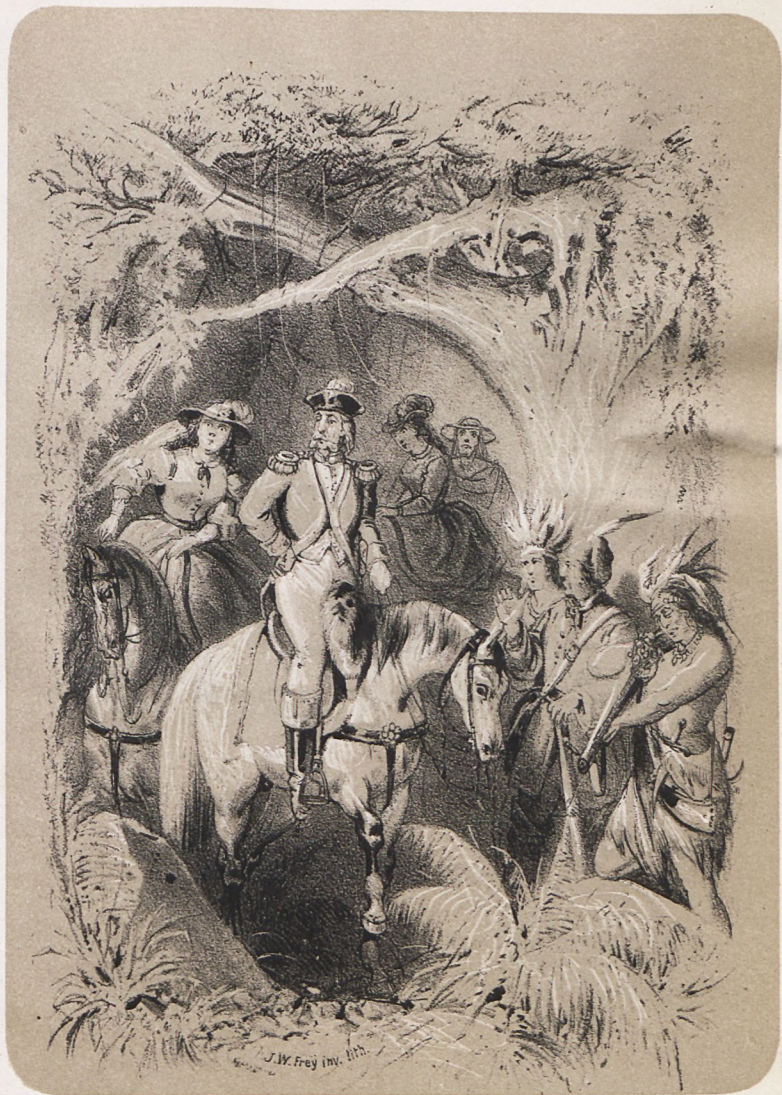
Az énekes elhallgatott, s Alice nem állhatta meg, hogy kísérajét gondosságaért nyájas tekintettel ne jutalmazza.

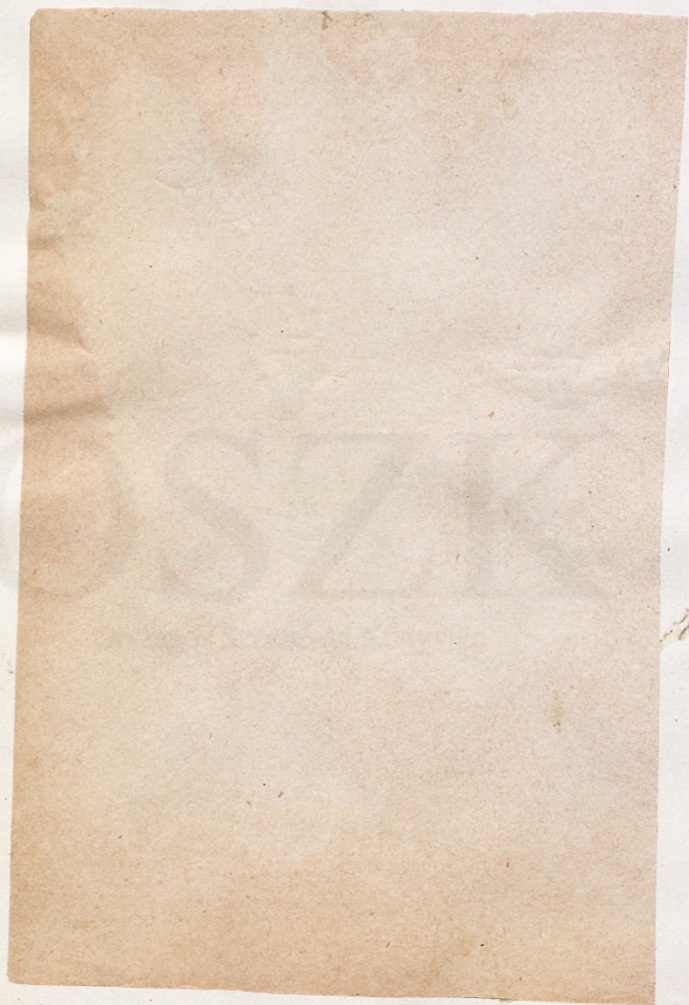
Gyorsan folyt tovább az utazás, s a gyönyörű erdő pompájának háborítlanul örvendett a kis társaság, a nélkül hogy ügyelnének az idő tünésére, mig végre a nap alkonyathoz közelíte, s ragyogó sugárzatát rézsút irányban veté a fák lomb-rácsain át. Most ébredt először gyanuja Heyward őrnagynak az indián ellen, s néhány kérdést intézvé hozzá, az reá határozatlanul s kitérőn felelt. Mondá, hogy eltévedt, s az utat keresi a Henrik Vilmos várad felé. — Ennyiből állt mind az, mit az ifju tiszt a vadtól kicsalhatott. Szemeit azontúl ovatosan függeszté a fák ágaira s lombjaira, s figyelmesen nézett köröskörül. Fejét egyszerre csak egy sűrűség felé fordítva, gyanakodva függeszté te-

kintetét a vezetőre, ki változatlan komolysággal folytatta lépteit. Mindjárt reá azonban megvetőleg mosolyodék el az ifju, miközben azt hivé, hogy csalódék, a fényes erdei eperszemet vakmerő indián ellenség szemgolyójának vélve. Tovább lovagla, s ismét beszélgetést kezdé a nővérekkel, melyet csak átmenőleg szakított meg gyanuja.

Heyward őrnagy azonban csalódott, midőn fiatal büszkeségét felül engedé kerekedni tevékeny örködésének. Alig hagyta el a társaság a bokrozatokat, midőn egy emberi arcz, oly vakmerő és daczos, minővé csak vadság s zabolázhatlan szenvedélyek tehetnek egy arczot, a gyorsan távozó utasok után nézett. Az öröm egy sugara derité föl az erdőlakó sötét vonásait, midőn képzelt áldozatai nyomát követte, kik, bár nem folytonos gyanu nélkül, még mindig követék indián utmutatójuk vezetését. A nővérek kellemtelt alakjai eltűntek a fák alatt az út kanyarulatain, s mögöttük, élesen körültekintve, Heyward erőteljes, szép alakja lovaglott.

E közben az est mind sötétebb lön, s a fák sűrű koronái még érezhetőbbé tevék az éj közelségét. Cora és Alice remegtek félelmőkben, s maga az őrnagy is, kinek bátorsága elégszer meg valamár kísértve, nagy örömmel fogadá a három férfit, kik a bokorból épen utjokba léptek. Megállítá lovát, s rövid szóváltás meggyőzte őt, hogy vezetőjök pajkosság- vagy rossz szándokból a véghetlen erdőség sűrűjébe vezette. Henrik Vilmos-váradtól sokkal távolabb voltak most, mint reggel.

Felháborodva szállt le lováról Heyward, hogy az áruló indiánt el ne szalaszsa. De az már eltűnt; fölhasználá a növekvő sötétséget, s azon perczen, melyben a három idegennel találkoztak, elillant az erdő sűrűjébe. Az idegenek egyike küldött ugyan egy golyót a semmirekelő után, midőn alakja látható volt percze a sűrűségben. De a lövés elhangzott, s csak könnyedén sebesülve sietett tova az áruló, hol a követésről szó nem lehetett többé.

— Mit tegyünk most? — kérdé Heyward, mélyen érezve gyámoltalanságát ily nehéz helyzetben. — Ne hagyjatok el, segítetek az urhölgyeket biztonságba vezetni. Ok Murro tábornok leányai, ki gyermekei megmentőit gazdagon fogja jutalmazni.

Az idegenek Heyward e szavaira oly nyelven beszéltek egymással, melyet az nem értett, s időt engedtek neki egyszersmind külsejök szemügyre vételére.

Mig kettő közülök bőrük vörösbarna színe s vad öltözete által, mint az erdők bennszülötte ismerteté meg magát, a harmadik világosabb, habár naptól barnult színe az egyszerű, csaknem vad öltözetben is elárulá az európai származást. Személye, habár izmos, inkább volt sovány, mint teljes, de minden idege s izma tömöttnek látszék, s folytonos erőfeszítés és munka által elkeményedettnek. Zöld vadászruhát viselt, s övében széles kést. Vállain vadásztáska, puskapor-tartó s egy szokatlan hosszú puska függött. Szemei nem voltak nagyok, hanem élénkek, élesek és nyugtalanul forgók beszéde

közben, mintha minden irányban ellenség közeledtét félné. De becsületes arcán nem csak semmi nyoma nem látszék a ravaszság- és álnokságnak, sőt nyíltan vala azon visszatükrözve a rendithetlen becsületesség. Bizonyosan azonnal felismerjük benne régi barátunkat, Vadölöt, most Sólyomszemet, s hosszú puskájában a Kildur féle fegyvert.

A két indián közül az egyik Chingachgook volt a nagy kigyó, és a másik fia, Uncas. Az első igen keveset változott. De mind a mellett tanusitá széles, domború melle s komoly tartása a derék harczosnak, hogy elérte férfikora teljes erejét.

Uncas nyulánk, csodálatosan szabályos, szép és erős alak. Zöld vadászruhája, mely Sólyomszeméhez vala hasonló, jobban elburkolta tagjait, mint az indiánoknál szokásos; de látható volt mind a mellett fekete, ragyogó s rettenthetlen szeme, mely félelemgerjesztő s nyugodt volt egyszersmind s bátor, csaknem római körrajza nemes, büszke vonásainak, s a fenséges, domború homlok. Fegyverzete, mint a nagy kigyónak ugy neki is harczy balta, angol készitményü fejbørszedő kése és puskájából állt, melyet hanyagúl tartott kezében. Mind a két indián teste fehér és feketével volt befestve, mi megjelenésüket borzasztóvá s harczyiassá tette. Heyward, az urhölgyek és Gamut mind hármat szorgos figyelemmel nézék meg, s nem érzének irányukban semmi gyanút, midőn a büszke, nemes és szilárd, habár egyszersmind vad kifejezést észrevevék mostani társaiknál. Érezték, hogy határtalan bizodalommal visel-

tethetnek irántok jelen gyámoltalan és elhagyott helyzetökben.

Sólyomszem végre Heywardhoz fordult, s így szólt hozzá szilárd, mély hangon:

— Vezetők áruló volt, s kétség kívül azért csalogatott a sűrűségbe, hogy önöket mindnyájokat meggyilkolhassa, törzstársai a mingóférgék segélyével. Ismerem őt, Magua volt, kit a francziák „le Renard Subtil“ néven neveznek. De álnoksága ne váljék hasznára, mi eltökélénk megmenteni benneteket, ha kétfélét megígérték, melyet egyáltalán véve kívánnom kell.

— Tudasd a pontokat! — viszonzá Heyward.

— Az egyik az, hogy legyetek oly csöndesen, mint magok a nyugvó erdők itt, történjék bármi; a másik, hogy a helyet, hova vezetni fogunk, örök időkre tartsátok titokban minden halandó előtt.

— Mind a két föltételt pontosan betöltjük — szólt Heyward szilárdan.

— Jól van, ugy hát kövessetek, mert a perczek, miket veszítünk, oly becsesek, mint egy sebesült szarvas szivvére.

Hallgatva s minden további halogatás nélkül indultak ezután valamennyien ez erdőségen át egy folyam partjához, hol Sólyomszem az utasokat lesegíté parápáikról.

— Mit kezdjünk e néma teremtményekkel? — mormogá a lovakra mutatva. — Ha itt hagynánk, annyit tenne, mint elárulni a mingóknak, hol kereshetik tulajdonosaikat.

— Szedjük le kantáraitkat s adjunk szabadságot nekik — viszonzá Heyward.

— Nem, jobb, ha a gazok azt hiszik örülségökben, hogy a lovakkal kell versenyt futniok, hogy utólérhessenek bennünket. De csöndesen, Chingachgook, mi mozog a bokrok közt?

— A csikó.

— Annak legalább halnia kell — mormogá Sólyomszem, s az állat serényét ragadá meg, mely hasztalan akart kisikamlani kezéből — Uncas, nyiladat!

— Megállj — szólt a fenyegetett csikó tulajdonosa — megállj! kiméjétek az ártatlan állatot, hiszen akarattal soha nem fog az senkinek ártani!

— Ha emberi életért kell küzdeni, nem lehet kimélni az oktalan állatot — viszonzá sötét komolysággal Sólyomszem. — Huzd föl nyiladat Uncas s célozz jól.

Alig hangzottak el ajkairól e szavak, midőn a megsebesült csikó magasan felszökött, a következő perczen összeomolván. Chingachgook oda ugrék, hosszú kését torkába döfvén, s a szerencsétlen áldozatot behajítá a folyamba, melynek zúgó hullámai csakhamar elnyelék s ragadák azt szem elől.

E látszólag kegyetlen tett, mely alapban semmi egyéb nem vala, mint egyáltalán véve szükséges elővigyázat, a nézőkre borzasztó benyomást tön. A nővérek remegve simultak közel egymáshoz, s maga Duncan sem győzhetett le valami idegenítő borzadást. E közben megragadák az indiánok a

többi lovakat, s átvezetvén a folyamon, egy barlang mélyedésébe rejték, hol vízben állva kelle az éjt tölteniök. Sólyomszem a közben egy csolnakot húzott elő, védenzeit belészállítá, s erős és gyakorlott kézzel evezett velök egy sziklaszigetre, mely a hullámok között feküdt.

— Hol vagyunk? — kérdé Heyward susogva, midőn észrevette, hogy Sólyomszem megszűnt evezni.

— A Glenu lábánál — viszonzá a vadász, miközben a közel vizesés zúgása által nem tartva a következésektől, egészen hangosan beszélt — Menjetekek valamennyien ama sziklára, míg én a mohikánokkal eleséget szállítok nektek föl.

Az utasok szívesen követék a felszólítást. Midőn a sziklát az utolsó láb is elérte, a csolnak forogva hagyta el eddigi helyét, és Sólyomszem nyulánk alakja tova siklott a hullámok felett, míg végre eltűnt az átláthatlan sötétbe, mely távolabb a tárgy felett nyugodott. Nemsokára azonban visszatért a sajka a tomboló hullámokon, és Sólyomszem kiugrék az indiánokkal, kik eleséggel voltak terhelve, megerősíté a csolnakot, s azonnal megindult társai előtt egy tág barlangba, melynek mellék kamarái is voltak, s ott lobogó tűzrakás mellett kezdének estelizni. A biztosság kellemes érzete áthatotta mindnyájukat, s beszélgetve ültek több óráig egymás mellett, a nélkül hogy azon félelemre gondolnának, hogy föl fognak fedeztetni az ellenséges indiánok által. Ekkor, egyszerre csak egy kiáltás tölté be kívülről a léget, mely sem emberinek,

sem egyáltalán véve földinek nem tetszék, s nemcsak a barlang legrejtettebb szögleteibe, de mindnyájuk szívének legbensejébe nyomult. Mindjárt reá oly mély csend állott be, mintha magok a Glenu vadul tomboló vizesései is gátolva lettek volna e borzasztó és szokatlan háborításra, rohanásokban.

— Mi volt ez? — kérdé susogva Alice, miután pillanatig mindnyájan szorongva hallgattak.

— Igen, mi volt ez? — ismétlé hangosabban Heyward, miközben vezetőire kérdezve tekintett.

Sem Sólyomszem, sem az indiánok nem adtak választ, hanem feszülve hallgatóztak a távolba ki, mintha remélnék és várnák, hogy a hang ismételtetni fog. Valóban ismét hallható lőn az erős és borzasztó kiáltás, s hosszú, mély csend következett reá, mely alatt egyik a másikra tekintett, szorongva figyelvén, vajjon nem fog-e harmadszor is ismételtetni ez iszonyú hang. Végre fölállt Uncas és elhagyta a barlangot. Midőn távozott, így szólt a vadász:

— Hogy ez mi volt, vagy mi nem volt, arra nézve senki fölvilágosítást nem adhat, habár Chingachgook és én több mint harmincz éve, hogy ez erdőkben barangolunk. Azt hittem, nem létezik oly kiáltás — sem indián sem állati — melyet füleim már nem hallottak volna, de e hang meggyőzött, hogy csak bohó s képzelődő halandó valék.

— Nem a harcosok ama kiáltása volt-e, mely által elleneiknél félelmet akarnak gerjeszteni? — kérdé Cora.

— Nem, nem! ez hamisabb s borzasztóbb volt! Ez emberfeletti hang volt. Ha csak egyszer hallotta volna ön az indiánok harcziáltását, soha nem fogná semmi egyébvel összetéveszteni. Nos Uncas — kérde a barlangba visszatérő fiatal főnöktől — mit láttál?

Uncas röviden felelt anya-nyelve hangjain, és Sólyomszem boszúsan rázta fejét.

— Künn semmi még észre nem vehető, s búhelyünk még sötétségben rejlik. Menjetek a másik barlangba, s kísértetek meg aludni, ti, kik az álmod szükségelitek. Nap felkölte előtt ismét talpon kell lennünk, s az út legnagyobb részének Henrik Vilmos felé már mögöttünk lenni míg az áruló mingók reggeli álmukat aluszszaák.

Cora jó példával ment elő, s oly nyugalmat tanusita, mely Alicet meggyőzőé, mi szükséges az engedelmesség. A leánykák eltűntek, és Sólyomszem így szólt komolyan:

— Mig a gyöngéd hölgyek a barlangba maradnak, álljunk mi őrt a sziklán, azon reményben, hogy ön is társunk leend, őrnagy.

— Mindenesetre ha a veszély még oly szorgos volna is — viszonzá Heyward gyorsan és szilárdan.

— S mindenesetre szorgos is — viszonzá ünnepelesen Sólyomszem. — Harmincz év óta figyelek nagy ez erdőség minden hangjaira, mint oly ember, kinek élte vagy halála hallása élességétől függ. Sem a párducz nyöszörgése, sem a sokszavú rigó füttyentése, sem az ördögi mingók találmányai nem

képesek elámítani; de az imént hallott hang megfejtésére képes nem vagyok sem én, sem barátaim a mohikánok. Valami intésnek kell lennie javunkra.

— Mindenesetre valami rendkívüli, s így figyel-nünk kell reá — mondá Heyward, miközben pisz-tolyát ragadá meg — Menjetek elől barátim, én követlek.

A barlangot elhagyva s kilépvén a szabadba, mindnyájok lelke jótékony enyhülést érze, midőn a sűrű, bezárt léget az üdítővel cserélék föl, mely a víz hullámai s zúgásai körül lenge. Az éji szél a víz felszine fölött szállongált, a hold fölkel, s világa a folyam habjain ragyogott, míg a szikla alsó részét a legmélyebb sötétség rejté el. Minden nyugodt vala, és a folytonosan zúgó vizomlást kivéve, semmi nem mozdult. Hasztalan keresének a szemek köröskörül, az imént hallott irtóztató hang oka nem vala fölfedezhető.

— Itt semmi egyéb nem látható, mint egy csodálatosan kedves éj sötéte és nyugalma — mondá halkán Heyward. — Mi nagyon bámulatas volna ily jelenet nyugodt magánya, ha —

— Csöndet! — szakítá őt meg Uncas.

E figyelmeztetés fölösleges volt. Ismét amaz irtóztató hang lőn hallható, s úgy tettszett, mintha a folyamágyból jőne föl.

— Most már tudom ijedelmeink okát — mondá Heyward, midőn a kiáltás elhangzott az erdőben. — A ló szokott, halállal küzdve, ily irtóztató hangon kiáltani. Lovam vagy már körmei közt van az

erdőség vadainak, vagy a vést látja szemei előtt, mely elöl nem szabadulhat. A barlangban csalódhattam e hangra nézve, de itt a szabadban nem tévedhetek.

Sólyomszem és társai e magyarázatot oly emberek figyelmével hallgatók, kik előtt az igazság új világa tűnik föl. Az indiánok rendes „Hugh“ szavukat ejték, Sólyomszem azonban így szólt:

— Lovakhoz nem sokat értek, s így ön véleményének nem mondhatok ellent. Valószínűleg farkasok ólálkodnak a parton a szegény állatok feje körül, s a fenyegetettek emberi segílyt kérnek. Uncas evezze át a sajkán, s vess a vadak közé égő fahasábot; — az elűzi majd őket.

Alig szállt le Uncas a folyamágyon, hogy ama parancsot betöltse, midőn a partról hosszú ordítás hallatszék, mely gyorsan távolodék az erdő mélye felé, mintha a ragadozók, rögtöni ijedség által meglepve, odahagyták volna prédáikat. Uncas gyorsan visszatért, s a három erdőlakos halkan és komolyan tanácskozni kezdett. Erre mindenik oly helyet keresett magának, honnan mind a két partot láthatta, a nélkül, hogy maga fölfedeztetnék, és Heyward is utánzá az elővigyázatot, mely nem kellő ok nélkül látszék előtte szükségesnek. Most néhány csomó szaszafrászt (gyógyfa) hozott ki a barlangok egyikéből a nővérek számára, s azt egy sziklahasadékba tevé, mely a két barlang között volt, s kérte a hölgyeket, foglalnának rajt helyet, miközben aggalmaikat azon biztosítással üzte el, hogy

előleges intés nélkül veszély nem közelíthet. Maga Heyward közelökben foglalt helyet, hogy beszélgethessen velök, míg Dávid, az erdőlakók példáját követve, személyét oly módon helyezé el a sziklahasadékok egyikében, a mint formátlan tagjainak elrejtése csak kívánta.

Igy múlt el megszakítás nélkül néhány óra. A hold magasan szállt föl az égen, s szelid világát a nővérek kedves alakjaira veté, kik karöltve szunnyadtak egymás mellett. Duncan nagy shawlt vetett reájuk, s aztán sagát feje számára keresett párnát a sziklán. Gamut Dávid hangosan horkolt s mindnyájan, Sólyomszem és a mohikánok kivételével, teljesen öntudatlan állapotba sülyedtek. De e hű örök figyelme pillanatra sem fáradt ki és szunnyadt el. Mozdulatlanúl fekvé helyökön, mint a szikla, szemeik folytonosan a sötét szegélyű erdő fáin legeltek, melyek a keskeny folyam szomszéd partjával voltak határosak. Egyetlen hang nem siklott ki ajkaikon, s a legélesebb figyelő sem hallhatta volna lélekzetöket. E rendkívüli elővigyázat valószínűleg azon tapasztaláson alapúlt, mely az ellenség legnagyobb ravaszsága által sem vezettetik tévútra, melyet mind addig megtartának, míg a hold leszállt, s kelet felől egy halvány vonal a nap keltét hirdeté. Most mozdúlt meg először Sólyomszem. A sziklán tova kúszva, felrázta mély álmából Duncant.

— Ideje, hogy induljunk — susogá — Költse föl

a hölgyeket, s legyenek készen csolnakra szállni, amint azt a parthoz viszem.

— Nyugodt volt az éj? — kérdé halkán Duncan.

— Minden csöndes, mint az éjjél; most azonban hallgasson, s legyen ön gyorsan kéznél.

Duncan fölállt, s levevén rólok a shawlt, föl-
ébreszté a fiatal hölgyeket.

— Cora, Alice — mondá — ébredjenek, — indulásunk órája jelen van.

A nővérek még fél álomban emelkedtek föl, s azonnai az ijedtség sikoltása tört ki ajkaikon.

Még Heyward beszélt, midőn egyszerre csak oly irtóztató ordítás emelkedék, mely fiatal vére folyamát a dobogó erekből szívébe nyomta vissza. Mint-ha a lég volna pokoli démonokkal megtelve, kik vad szeszélyből engednek nyílt tért amaz irtóztatos hangoknak. Az ordítás nem bizonyos irányból jött, hanem betölté köröskörül az erdőségeket, sőt még a víz-esések barlangjaiból s a légből is lehatolni látszék a a levert hallgatókhoz. Dávid a pokoli lárma között fölemelé szikár alakját, s így szólt, füleit kezeivel befogván:

— Honnan jönnek e zürhangok? Az alvilág szabadult-e ki s az tölti-e el a világot zajával?

Villámlás és durranások követték a túlsó part-ról egymásután személye vigyázatlan fölmutatását, s a szegény énekes csméletlenül rogyott le a sziklára, hol oly nyugodtan szunnyadt kevéssel előbb. A mohikánok e közben bátran viszonzák elleneik

irtóztató ordítását, kik Gamut estére vad örömrivalgásban törtek ki, s kisüték fegyvereiket.

A puskák villámlásai egymást követék, szakadatlanul és gyorsan, de mind a két fél sokkal több tapasztalással bírt, sem hogy személyét az ellenséges célznak kitette volna.

Duncan, ki azt hívé, hogy a menekülés egyedüli útja a futás, szorongva figyelé Sólyomszem evezőcsapásait; de sehol nem volt látható a ragyogó víztükrön csolnak, s már attól kezdett tartani, hogy a vadász valamennyiököt cserben hagyta. Egyszerre azonban jobb hitre tért, midőn alatta a sziklából lángfolyam nyomult ki; a vad ordítás jelenté, hogy a halálkövet Sólyomszem hosszú, soha nem hibázó puskájából föltalálta áldozatát. E csekély veszteség következménye az volt, hogy a támadók azonnal visszavonultak, s lassanként minden ismét oly csendes lőn, mintha az erdők nyugalma soha nem háborította volna a tolongás. Duncan, fölhasználva a kedvező pillanatot, Gamutot azon keskeny sziklahasadékba vitte, hol a nővérek védhelyet találtak, s kevés percz múlva a többiek is itt gyűltek össze.

A szegény ficzko megmenté fejbőrét, — mondá Sólyomszem, miközben hidegvérüleg megsimítá Dávid fejét, — de határtalan bohóság is volt, védelem nélkül a dühös vadak puskáinak kitenni magát. Csak azt esodálom, hogy életével nem adózott. — Hát nem halt meg? — kérdé Cora oly hangon,

melynek remegése elárulá fölgerjedését — segíthetünk rajta ?

— Most nem — viszonzá Sólyomszem — Uncas, vidd őt a barlangba be, s fektesd szaszafrászra. Minél tovább fekszik ott, annál jobb reá s reánk nézve, kik énekének nem sok hasznát veszszük.

— Ön azt hiszi tehát, hogy a támadást ismételni fogják ? — kérdé Heyward.

— Bizonyosan ! Az éhes farkas egy harapással nem elégszik meg. Elvesztettek egy embert, s azért vonultak vissza, szokásaik szerint. De elég hamar megjelennek ismét, s új módot keresendnek, hogy bennünket rá szedjenek, s hatalmukba ejtsenek. Egyetlen reményünk az, hogy e sziklát tarthatjuk addig, míg Murro tábornok segílyt küld ; szaladásra többé még csak nem is gondolhatunk.

— Jól van, ugy hát tartzuk magunkat e reményhez — viszonzá Heyward — Cora, Alice, jöjjenek ! rejtőzzenek ama barlangba, hol a vadak gyilkos puskái ellen legalább biztosítva lesznek.

A nővérek követék őt a külső barlangba, hol Dávid sohajtások által adta jelét visszatérő életének. A sebesültet a hölgyek gondjaiba ajánlva, visszatért az őrnagy társaihoz, kik még mind nyugodtan feküdtek a sziklahasadékban. Rövid tanácskozás után mindenik saját őrhelyét kereste föl. Az indiánok hallgatva siettek a sziklahasadékokhoz, honnan minden utat, mely a vízesésekhez vezet, jól láthatták ; Sólyomszem, Duncantól követve, egy szarvas gyorsaságával sietett a sűrűbe, mely a szik-

get közepén néhány törpe fenyű által képeztek. Itt elrejtöztek mind a ketten, oly jól, mint a körülmények engedék a bokrok és szikladarabok mögött melyek elszórva heverték e téren.

Gondos figyelés közben múlt el jó darab idő, a nélkül hogy bármi jel arra mutatna, hogy a támadás ismételtetni fog, és Heyward már azon reménnyel kezdé biztatni magát, hogy tüzelésök által az ellenség tökéletesen visszariasztaték.

— Nem ismeri ön a mingo-természetet — mondá Sólyomszem, midőn az őrnagy e véleményt nyilváníta; — oly könnyen nem lehet azokat visszariasztani, a nélkül hogy egy fejbőrt szereztek volna. Csekély számunk és helyzetünk sokkal ismertebb előtők, sem hogy vadászatukkal rögtön fölhagynának. Csöndesen! Nézzen ön föl a víz felé, épen oda, hol az a sziklákon át a mélységbe szakad. A vakmerő sátánok egészen a magas vizesésig úsztak le, s talán már el is érték a szigetet. De tartsa magát nyugodtan, őrnagy, vagy le fogják haját tisztogatni koponyájáról, mielőtt kezét megfordítja.

Heyward kinyújta fejét bühelyéről, s a mit látott, valóban csodálatra méltó vakmerőség és bátorság volt. A folyam annyira lemosta a sziklafal sarkait, hogy első része nem volt oly meredek és rézsút fekvő, mint rendszeren vizeséseknél szokott. Minden más vezető nélkül, mint a folyam vize volt, mely a sziget csúcsa felé hullámzott, egy része a vérszomjazó ellenségnek idáig bátorkodék, s egész e helyig úszott le, honnan egy kevés szerencsével

könnyen elérhetendik áldozataikat. Midőn Sólyomszem megszűnt beszélni, négy emberfő látszott néhány úszottfa mögött, melyek a kopott sziklán függve maradtak. Nem sokára azután az ötödik is megjelent a vízesés zöld szélén, kissé távolabb a szigettől. A vad hatalmasan küzdött, hogy a biztos csúcsot elérje, és a hullámok kedvezése által karját már ki is nyújtá egyik társa felé, midőn egyszerre a forgó áradat által megragadva, fölemelt kezek s meredt szemekkel fölemelteték, s erős zuhanással a tátongó mélységbe süllyedt. Egyetlen vad kiáltás hangzék felül a vízesés moraján; pillanattal később azonban ismét csöndes volt minden, mint a sírban.

Mindjárt erre Sólyomszem egy újját szájába dugta, s hosszan és élesen füttyentett, melyre a sziklától, hol a mohikánok voltak, azonnal válasz jött. Heyward észrevette e hangoknál, hogy a szerteszórt úszottfák fölött néhány fej tekint fel; de épen oly gyorsan eltűntek ismét, mint mutatkoztak. Most figyelmét halk, zörgő nesz vonta magára, s midőn fejét vissza fordítá, Uncast látta úszva közelíteni, ki már csak néhány lépésnyire volt tőle. Sólyomszem néhány szót váltott az ifju főnökkel, ki azonnal visszatért azután a legrendkívülibb elővigyázat s rendíthetlenebb nyugalommal őrhelyére.

E perczen az erdőt ismét ordítás tölté be, s e jelre négy vad rohant búhelyeikről, az úszottfák megől, elő. Vad ordítással ugrottak magas szök-

kenésekkel a fekete szikladarab fölött, mely a két félt egymástól elválasztá, s csak csekély távolságra voltak már, midőn Sólyomszem hosszú puskája csöndesen előbújt a bokor fölött, s a halálos töltést durranya röpité tova. A legelső indián felzökött, mint halálosan talált szarvas, s fejével elől a sziget sziklahasadékába rohant.

— Most, Uncas! szólt Sólyomszem hosszú kését vonva elő, míg forgó szemei szikrákat látszottak szórni — végezz amaz ordító sátánnal ott hátul, s a más kettőre nézve bizonyosak vagyunk.

Uncas követte e parancsot, s így csak két legyőzni való ellenség maradt. Heyward egyik pisztolyát átadta Sólyomszemnek, s így rohantak egymás társaságában a kis függeléken lefelé, ellenségeikkel szemben. Egyszerre süték el mind ketten pisztolyaikat, de mind ketten hibáztak, és Sólyomszem megvetéssel dobta el magától a kis fegyvert.

— Ezt gondolhattam volna — mormogá boszusan; — de csak jertek, vérengző vadak, itt férfúra fogtok találni, ki megmérkőzhetik veletek.

Alig hangzottak el ajkairól e szavak, midőn egy óriási vad a legdühösebben megrohaná őt. Ugyan e perczben kezdett Heyward a másikkal küzdeni. A legnagyobb ügyességgel igyekezett Sólyomszem és ellenfele, a kölcsönösen fölemelt kart, melyben a halálos kés csillogott, megragadni s lefegyverezni. Csaknem egy pillanatig állottak egymással meredten szembe nézve, s izmaik minden erejét megfeszíték a győzelemért. Végre a fehér

erős idegei mégis diadalt arattak, s az óriás indián szíven átszúrva rogyott Sólyomszem lábai elé.

E közben Heywardnak nem kevésbé veszélyes viadala volt. Gyöngge kardja az első támadásra ketté tört, és semmi egyéb fegyverrel nem bírva, kizárólag testi erejére kelle reményeit kötni. A kést sikerült bár kicsavarni ellenfele hatalmas kezéből, de annál irtóztatóbb küzdelem támadt így közöttük, midőn szorosán összefogózkodva, mindketten arra törekedtek, hogy a szédítő magasból a közel viz mélyébe taszíthassák egymást. Soká bizonytalan volt a dolog kimenete, de végre a vad kezei összeszoríták Heyward torkát, s érezé, hogy az ellenállhatlan erőnek tagjai engedni kezdenek, s pillanat alatt a halál minden borzadalma végig futott lelkén, midőn magát a mélység szélén látva, csak egy hajszálon függve képzelé már éltét. A legborzasztóbb vész e pillanatában azonban a két ellenség közé egy sötét kéz és fényes kés nyomult, s az indián keze lehanyatlék, vér patakzott elvágott izmaiból, s míg Uncas szabadító keze visszarántá a mélység széléről az őrnagyot, a másik menthetlenül zuhant alá.

— Rejtsétek magatokat el! — mondá Sólyomszem e pillanatban — vissza bűhelyeitekre, ha életek kedves! Munkánk csak félig van elvégezve!

Az ifju hangos győzelemkiáltást hallatott, azután fölsietett Heywarddal a függeléken, s vele együtt elrejtőzék ismét a sziklák és bokrok közt.

Sólyomszem intő szavai nem hiába hangzot-

tak; mert alig dőlt el a győzelem, midőn oly ir-
tóztató és vad ordítás emelkedék, minőt csak a
legdühösebb boszú csalhat elő. Nem sokára reá
számtalan lövés következett a puskák kéményéből,
melyek ónhalál követeiket teljes töltéssel bocsátlák
a sziklák fölé, mintha boszujokat az élettelen kövön
akarnák hűteni a támadók.

A tüzelés Chingachgook részéről biztosan irány-
zott lövések által viszonztaték, ki rendíthetlen ha-
tározottsággal tartá meg helyét az egész viadal
alatt. Midőn fiának diadal-kiáltása füleibe hatott,
az örvendő apa csak egyetlen hanggal felelt reá,
azután azonban csak fáradatlan tüzelés által tanu-
sítva, hogy helyét vitézül védelmezi. Ily módon
egy pillanat gyorsaságával mult el elég hosszú idő,
mely alatt a puskák folytonosan ropogtak. Habár
a sziklák, fák és bokrok száz helyen is át valának
lődözve, a támadottak oly jól valának búhelyeiken
védelmezve, s oly ovatosan jártak el, hogy idáig
Dávidon kívül még senki nem kapott sebet.

Csak hadd égessék puskaporukat — mondá
Sólyomszem hidegvérüleg, midőn a hely fölött, hol
ő feküdt, golyó golyó után röpült. — Azt hiszem
előbb, mint e sziklák kegyelmet kérnek, megelé-
lik a tréfát ama sátáonk.

— A patvarba! E golyó jobban czéloztaték mint a
többi! — mondá Heyward, miközben önkénytelenül föl-
emelkedék egy lövésnél, mely szorosán mellette
füttyölt el.

Sólyomszem fölemelé az alaktalan érczet, meg-
vizsgálá, s gondolkozva rázta meg fejét.

— A lehulló ón nem nyomúl ily laposra — mondá — valahonnan a felhők közül kelle leesnie.

E közben Uncas nagy elővigyázattal az ég felé emelte puskáját, s míg társainak szemei ez irányt követték, világos lőn előttök a titok. Nagy bükkfa állt csaknem velök szemben, az áradat jobb partján. Agai annyira áthajoltak, hogy felső lombjai épen a folyam karja fölött függének, mely szorosán folyt el tövei mellett. E bükk csúcsán, a lomb között, mely elkopott ágait alig burkolhatta el, egy sötétszinű vad fészkelé be magát, kit a fa dereka oly jól elrejtett, hogy még akkor is csak kevés volt belőle látható, midőn lenézett, megtudni, mit eredményeztek áruló lövései.

— Ez ördögök végre az eget is meg akarnák mászni, hogy romlásunkat eszközölhessék! — mondá Sólyomszem. — Tartsd őt szemmel, fiú, mig ismét lövéskész leszek; azután tegyünk kísérletet, a fa két oldaláról küldeni föl hozzá golyót.

Uncas lövésével a vadász intését várta. Arra villámlának a puskák, s a bükk levelei s héja, mintha a szél hordta volna, tova szálltak a légen. De az indián gúnyos kaczagással fogadá a támadást, miközben ismét egy golyót küldött le hozzájuk, mely Sólyomszem fejéről leszakítá a főveget. A vadak ordítása ismét hallható lőn, s golyóeső zúgott a támadottak fölött, hogy azon helyen tartsa őket, hol sok fáradság nélkül valamennyien azon harcros áldozatai lehetnek, ki romlásukra mászott föl a fára.

— Ennek másképp kell történnie! — mondá Sóljomszem. — Uncas, szólítsd ide atyádat; minden fegyverünkre szükségünk van, hogy e ravasz semmirevalót lehozhassuk a csúcsról.

Azonnal jel adaték, és Sóljomszem nem tölté meg újra meg fegyverét, midőn Chingachgook már közöttök volt. A fiú megmutatta a tapasztalt harczosnak, hova rejtőzék veszélyes ellenök; de Chingachgook rendes „Hugh“ felkiáltásán kívül, mely önkénytelenül repült el ajkairól, egyetlen hangját sem hallatta a csodálkozás vagy aggalomnak. Sóljomszem és a mohikánok tanácskoztak nagyon alkalmilag delawar nyelven, s erre mindenik nyugodtan foglalá el helyét, hogy kivigyék a készített tervet.

A vad, azon percztől kezdve, melyben fölfedezteték, folytonos, de sikertelen tüzeléshez fogott; célzásait ellenségei elővigyázata megghusítá, kik, amint testének egy része látható volt, azonnal reá löttek. De mind azáltal a támadottak közé hullottak mégis lövései, kik, mennyire csak lehetett, fedezni kívánák magokat. Heyward egyenruhája, mely különösen kitünteté őt a többiek közül, többször átlöveték, sőt egy karlövésből vére is folyt. Ellenei hosszú s türelmes őrködése által fölbátorodva, megkisérté a mingo végre helyváltoztatással tenni lövéseit sikeresebbé. A mohikánok éles szemei azonban azonnal fölfedezték a vékony lomb között egyik lábszára sötét körrajzait, mely elég vigyázatlanul kikandikált néhány hüvelyknyire a

törzstől. Mind a két puska egyszerre sütteték ki, s míg a vad sebesült lábára rogyott, egy része látható lőn derekának. Súlyomszem gyorsan fölhasználá ez előnyt, s kisüté fegyverét a bükk csúcsára. A levelek erősebben zúgtak mint az imént, a veszélyes puska leesett a magasból, s néhány percznyi hasztalan küzdelem után látható lőn a vad alakja félig a légben függve, míg egy csomós, lombtalan ágat kétségbe esve tartott átfogva kezével.

— Adjatok neki, kérlek, még egy golyót! — mondá Heyward részvételtjes borzalomtól megindulva.

— Egy szemet sem! — viszonzá hidegvérüleg Súlyomszem, miközben fegyverét újra megtöltötte. — Halála biztos, s nekünk nincs fölösleg puskaporunk. Itt az ő vagy a mi fejünk forog kérdésben.

Ez ellen nem lehetett szólni. E percztől fogva ismét elnémúlt az erdei ordítás, a tüzelés engedni kezdett, s barát és ellenség a szerencsétlenre függeszté szemeit, ki a legreménytelenebb állapotban függött ég és föld között. A testet a szél erre-amarra hajtá, s habár nem sohajtozék s panaszkodott a szerencsétlen, sőt gyűlölettel tekintett alá elleneire, mind az által Súlyomszemnél legyőzé az irgalom és részvét az elővigyázat önzőbb érzelmét, s gyorsan, mint a villám, lelövé a kinlódót. A szerencsétlen tagjai remegtek s rángatóztak, feje mellére hanyatlott, s mint egy óncsomag, lezuhant a test a mélységbe. A tomboló elem fáradatla-

núl tova siető hullámaival összecsapott fölötte és örökre eltűnt a szerencsétlen mingónak minden nyoma.

Semmi győzelem-kiáltás nem követte e nyert előnyt; még a mohikánok is hallgató irtózáttal bámultak egymásra. Egyetlen kiáltás hangzott az erdőkből, s aztán néma lőn minden. Súlyomszem, ki egyedül látszék e jelenetnél nyugalmát megtartani, megrázta pillanatnyi gyöngesége miatt fejét, sőt hangosan nyilvánítá rozszallását.

— Utolsó töltésem volt puskaportartómból — mondá — s táskám utolsó golyója. Vajjon nem volt-e mindegy, ha élve vagy halva zuhan is a szikláról le? Uncas, fiú, menj le a csolnakba, s hozd föl a nagy szarut. Abban van minden puska-por, mivel még birunk, és pedig az utolsó szemig szükségünk lesz reá.

Az ifju mohikán azonnal betölté mi reá bizaték; de hirtelen reá kétségbeesetten kiáltott föl, visszaroohanva elhagyott társaihoz s így szólt:

— A csolnak elraboltaték!

Duncan és társai felugrottak, s oly szilajon rohantak előre, mely elleneik elszórt tüzelését tökéletes ártalmatlanná tette. A szokatlan kiáltás a nővéreket s a sebesült Dávidot is kiesalta menhelyökről, s egyetlen tekintet megismerteté velök a balszerencsét, mely még fiatal indián védelmezőjök hideg nyugalmát is megzavará.

Csekély távolságra a sziklától látták kis bárkájukat a gyors folyam-áron oly módon tova sik-

lani, mely elárulá, hogy rejtett erő kormányozza s vezeti utját. A mint e nem kedves látvány feltűnt a hirhordó előtt, ösztönszerűleg kapott fegyveréhez, s felhúzta.

— Késő van! — mondá keserű rosz kedvvel. — A gaz már eljutott az árig, s a legjobb golyó sem érhetné többé utól!

A vakmerő huron fölemelte fejét a csolnakban, intett kezével, miközben nyílsebesen siklott tova a folyamon, s gunyoló győzelemkiáltást hallatott, mely ismert jele volt a szerencsés sikernek. Kiáltására harsogó kaczaj és ordítás felelt az erdőkből, úgy, hogy olyan formán tűnt föl, mintha tizezer démon örvendezne egy lélek kárhozatán.

— Jól nevettek, ördögök! — mondá Sólyomszem. — A legjobb három puska, mely ez erdőben létezik, nem ér e perczben többet mint egy tavalyi szarvastülök!

— Mit tegyünk? — kérdé Duncan. — Mi lesz belőlünk?

Sólyomszem válasz helyett oly jelentősegesen érinté fejét ujjaiival, hogy véleménye fölött senki nem kételkedheték.

— Hiszen még nem oly kétségbe ejtő helyzetünk! — mondá Duncan. — A huronok még nincsenek itt, védelmezhetjük a barlangot, s ellenállhatunk kikötésüknek.

— Mivel? — kérdé hidegvérüleg Sólyomszem. Uncas nyilaival, vagy asszony-könyekkel? Nem,

halálunk órája jelen van, s mi méltósággal várjuk be.

Chingachgook e szavaknál méltóságteli tartással ült egy sziklára, s készülődött a halálra. Tomahawkját s kését félretette, s a sastollat, melyet csaknem mindég viselt, levette fejéről, hogy fejbőrét az utolsó, szörnyű szolgálathoz rendbe hozza. Duncan mindezt benső aggalommal nézte.

— Helyzetünk még nem oly reménytelen — mondá végre — nem látok egy ellenséget sem, s talán a segély közel van hozzánk. Az indiánok valószínűleg kifáradtak a harcban.

— Nem, nem — viszonzá Sólyomszem. — Egy óra, talán egy percz múlva idelopóznak a ravasz kigyók, s én nem kétkedem, hogy most is már közelünkben vannak. El fognak bizonyosan jöni, és pedig oly módon, mely reményt nem enged számunkra. — Chingachgook, fivérem — mondá ehhez fordúlva delawar nyelven — végső csatánkat együtt küzdöttük, s a mingók diadalmaskodni fognak a fehér mohikán és halvány arcz fölött, kiknek szemei éjjel nappalá, s a felhőt tavaszköddé változtatják.

— Hadd villogtassák legfényesebb késöket s fűrgebb tomahawkjukat — viszonzá büszkén az indián s szilárd nyugalommal. — Legkeserűbb ellenségük van kezeikben. — Uncas, hívd a férfiakat, hogy siessenek, hogy szívök el ne lágyuljon, s maguk ne váljanak asszonyokká.

— A halak közt keresik halottjaikat — viszonzá Uncas. — A huronok a halakkal úsznak.

Lehullanak a bükkről, mint az érett gyümölcs, s a delawarok kaczagznak.

— Igen, igen — mormogá Sólýomszem — mind ketten fölmelegíték indián szívöket, s nem sokára azt mondják a mingóknak, szakitsanak véget. Halálról van szó.

— De miért meghalni? — kérdé Cora egyszerre előlépén. — Meneküljete az erdőkbe, hiszen nyitva állnak.

— Az erdők nem, lady — viszonzá Sólýomszem — hanem a folyam igen, mely csakhamar elszállitna bennünket puskáik birodalmából.

— Kisértsétek hát meg a folyamot! — kéré őt Cora. — Miért késni?

— Miért? — kérdé a hirhordó büszke pillantással; — mert férfiúhoz jobban illik becsülettel meghalni, mint gyáván élni. Mit felelnénk Murrónak, ha gyermekeit kérdezné?

— Menjete, s mondjátok neki, hogy azzal biztunk meg benneteket, jöjjön gyorsan segélyünkre — viszonzá Cora.

— Chingachgook, Uncas, halljátok a fekete szemü leány szavait? — kérdé Sólýomszem társaitól, s hozzájuk fordúlt, hogy delawar nyelven beszélhessen velök. Szavai nyugodtan, meggondolva, s határozottan hangzának. Az idősb mohikán ünnepesty komolysággal hallgatá őt, s mérni látszék szavai fontosságát. Azután, rövid habozás után, kezének egy intésével egyetértését adá, s röviden és nyomatékkel semmi mást nem mondott, mint: „jó!”

Erre fegyvereit ismét magához vette, fölékesíté magát ujjalag a sastollal, s hallgatva lépdelt a sziklasarok felé, mely a túl felőli partról legkevésbbé volt látható. Itt egy perczig megállt, jelentősegesen mutatott le az erdőkre, néhány szót mondott anyanyelvén, azután a vízbe veté magát, s mindjárt reá eltűnt az utána nézők szemei elől.

Sólyomszem követte őt, miután Corával néhány komoly szót váltott.

— Bölcseség nem csupán az öregség osztályrésze — mondá. — Szavaid bölcssek voltak, s mi követjük. Ha megkímélnék benneteket, s az erdőbe vezetnek, törjetekek ágakat a bokrokról, hol jártok, s tegyétekek utatok nyomát oly erőssé, mint csak lehet. Ha halandó szemek fölfedezhetik, higgyjetekek el, van olyan barátotok, ki soha el nem hagy benneteket, habár a világ végeig kellene is követnie.

Szeretetteljesen rázta meg Cora kezét, fölemelé puskáját, pillanatig fájdalmas érzelmekkel szemlélte, azután gondosan félre tette, s azon helyhez sietett, hol az imént Chingachgook eltűnt. Egy perczig időzött még a sziklán, s így szólt keserűen:

— Ha a puskapor kitartott volna, e szégyen nem ér bennünket. — Azután a mélységbe rohant, a víz összecsapott fölötte, s eltűnt ő is.

Most, minden szem Uncason pihent, ki mozdulatlanúl támaszkodék a durva sziklához. Cora hozzá fordúlt, s így szólt:

— Barátaid biztosságban vannak, nem akarod követni őket?

— Uncas marad! — viszonzá nyugodtan az ifju főnök.

— Hogy fogságunk borzadalmait még inkább növelj? Nem, soha! Távozz, nemes ifju, menj atyámhoz s mondd neki, adjon neked pénzt, hogy megválthasd leányai szabadságát. Kérelmem s ohajtáson, hogy menj.

Uncas nyugodt tekintete sötét és szomorú lett; de nem habozott tovább. Hangtalan léptekkel sietett a sziklára, s lesiklék a vízbe. A visszahagyottak alig mertek lélekzeni, míg kissé leebb a folyamban fejét felmerülni láták. Aztán eltűnt Uncas, s többé nem láttatott.

Most Cora Heyward őrnagyhoz fordúlt.

— Önnek úszási képességét magasztalni halottam, Duncan — mondá remegő hangon. — Kövesse azokat, kik megelőzték.

— Soha! — viszonzá Duncan határozottan. — Azoknak menniek kelle, hogy segítjenek, de nekem maradnom kell, hogy önt és Alicet védelmezsem.

Határozott hangja meggyőző Corát, hogy Heyward rendithetlen, s így nem is sürgette őt tovább. Arczát beburkolá shawljával, s a csaknem eszméletlen Alicet magával vonta a barlang legsötétebb szögletébe.

Heyward őrnagy semmi esetre nem hagyott föl minden reménnyel. A mély csend köröskörül, mely alig szakították meg egy szarka kiáltozásitól, azon mámorban tartá őt, hogy az ellenség fölhagyott üldözésével. De eltökélé azért semmi elővi-

gyázatot el nem mulasztani, mely neki s védencei-
nek javára válnék.

— A huronok nem mutatják magokat — szolt Dávidhoz, ki a kapott lövés után még most sem szedte össze magát egészen. — Mi azonban mind a mellett is csak rejtőzzünk el a barlangban, a többit a gondviselésre bizva.

Dávid egyezését adta, s kísérője karjára támaszkodva, belépett a barlang szűk bemenetén. Duncan fölragadt egy nyaláb szaszafrászt, s a bejárathoz tolá, úgy hogy semmi nyílás nem volt többé látható. Belől e gyöngye válaszfalra néhány takarót függesztett, miket az erdő lakók hagytak vissza, mi által a hátsó barlangot elsötétíté, míg az első egy szűk öböltől, melyen át a folyam egyik keskeny karja buzgott, gyér világitást nyert.

— Most már csak várjuk teljes bátorsággal a huronokat — mondá, s a barlang közepébe ült, miközben egyetlen megmaradt pisztolyát görcsösen kezeibe szorítá. — Ha jönnek, erősségünket nem oly könnyen foglalják el mint reménylik.

Hangjának végszavaira, melyek nem kevésbé nyugtatók meg a nővéreket, mély csönd következett. Egyik percz elmúlt a másik után, a nélkül, hogy megszakítást hozza, s a remény jótékony érzelme mind inkább tért nyert az elhagyottak kedélyében. Dávid elővette sipját, s egy zsoltárt énekelt, melyben hallgatói élénk részt látszának venni, midőn künn egyszerre iszonyú ordítás hallatszék, mely a jámbor hangokat azonnal elnémítá, s Dávid hangja

elhalt, mintha szive betü szerint torkába ugrott volna.

— El vagyunk veszve! — mondá Alice fájdalmasan, miközben Cora karjaiba veté magát.

— Még nem! még nem! — viszonzá Heyward rettentetlenül. — Még nem vagyunk fölfedezve, s így még lehet reményünk.

Duncan szavai amyira visszaadák a nővérek lelki erejét, hogy képesek lönek sorsuk kimenetét hallgatva bevárni. Az ordítás másodszor is hallható lön, szavak hangzottak a sziget felső csúcsától egészen alacsony végeig, mindenfelé, s csakhamar a csupasz sziklán, a barlang fölött is hallhatók lönek. E hangok csakhamar minden irányban körül fogták a bezártakat. Kiáltozás hallatszék még a sziklahasadék veszélyes közelében is a két barlang között, s a mélységből felhangzó rikácsoló ordítózás vegyült e rettentő hangokhoz.

E tolongás közepett egyszerre csak diadal és örömrivalgás hallatszék, és Heyward azt hívé, hogy minden el van veszve. Ez aggalom azonban eltűnt ismét, midőn a kiáltozók azon hely körül gyűltek össze, hol Sólyomszem oly ellenkezve hagyta vissza fegyverét. Sok hang így kiáltott:

— A hosszú puska! — S az erdők viszhangjai ismétlék e nevet, mely mint Heyward jól emlékezett, az angol tábor egy nevezetes vadásza és hirthordójának adaték ellenei által, ki, mint értésére esett, kísérője és védelmezője volt.

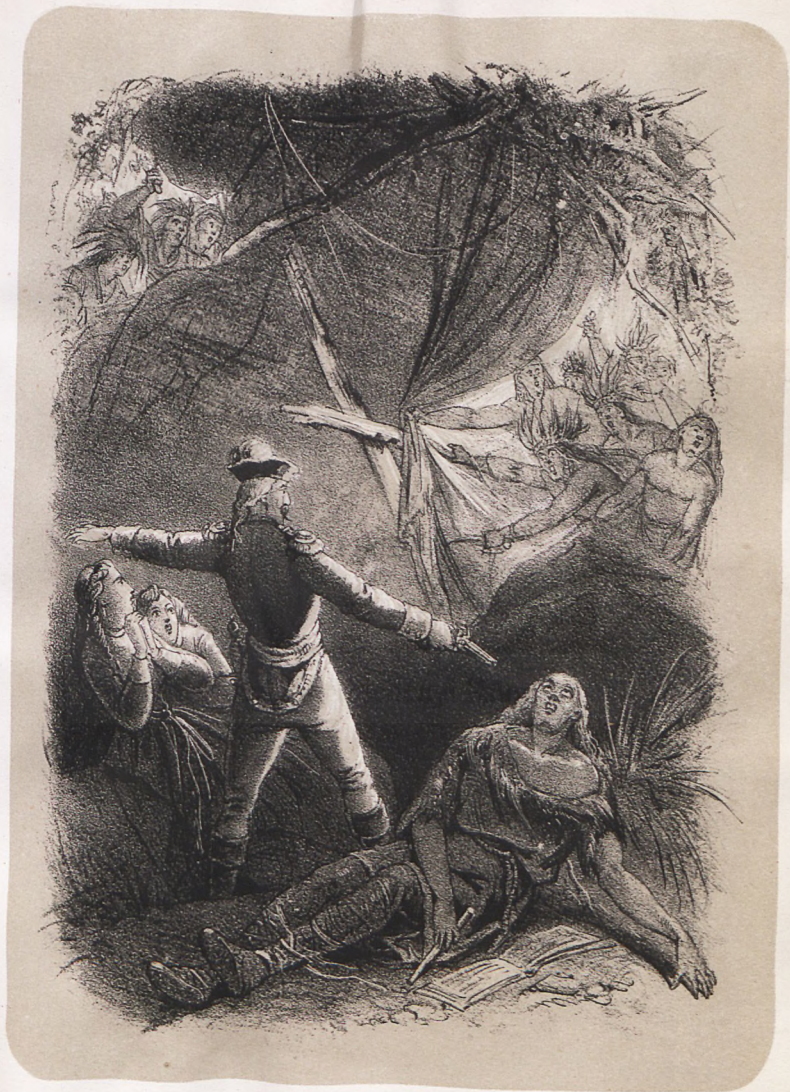
— A hosszú puska! A hosszú puska! — járt szájról szájra, mig nem az egész banda összegyűlt a győzelmi jel mellett, mely félelmes tulajdonosa halálát látszék hirdetni. Zivataros tanácskozás után megváltak ismét egymástól, hogy Sólyomszem tetejét felkutassák, melyet valamely sziklahasadékban reményltek találni.

— Most susogá Heyward a nővérekhez — mos van jelen a döntő pillanat; ha bühelyünk ezúttal kikerüli kutatásaikat, akkor meg vagyunk mentve.

— Még beszélt Heyward, midőn Alice egyszerre holt halvány lett, s ujjával görcsös mozdulattal fölfelé mutatott. Heyward szemei követék a kijelölt irányt, s a szikla felső széle fölött megpillantá korábbi vezetőjöknek, Maguának, Renard Subtilnak, gonosz és vad arczát.

Még e borzasztó pillanatban sem hagyta el Heyward önuralkodása. Az indián arczáról leolvasta, hogy szemei a barlang félhomályát még nem kutatók át, s a többiekkel együtt bühelyet akart fölkeresni, midőn egy rögtöni örömsugár, mely a vad arczán átragyogott, tudatá vele, hogy késő már, minden el van veszve.

Az öröm és fölvidulás lázító tekintete, mely Magua szemeiben villámlék, Heyward haragját fölingerlé, s mindent feledve, csupán forró vére szavára hallgatva, fölemelé pisztolyát, s Maguára célozva kisüté. A barlang megmordult a fegyverdurranásra; de midőn a puskaporfüst elvonúlt, Dun-

OSZAK

Országos Széchényi Könyvtár

can üresen találta a helyet, melyet az imént az áruló vezető foglalt el. A kimenethez rohanva, csak pillanatra látta még sötét alakját Heyward, amint egy köről lelopózik, mely mögött eltűnt.

Halálesend követé a pisztolydurranást, mely először Magua hangja által töreték meg. Szavai minden indián által iszonyú örömmordítással fogadtattak. A bömbölő banda ismét lerohant a szigetre, s mielőtt Duncan időt nyerhetett volna levertségéből összeszedni magát, a gyöngé védfalat széthordták a szelek. Minden oldalról tolongtak a barlangba a vadak. A szerencsétlen ostromoltak kihorczoltattak búhelyeikről a világosra, s az egész banda vértszomjazó és diadalmaskodó indián között találák magokat.

MÁSODIK FEJEZET.

Miután Duncan ijedtéből a rögtöni szerencsétlenség miatt magához jött, következtetéseket vont legyőzői modorából. Szokásuk ellenére sem vele, sem a nővérekkel nem igen látszának törődni a vadak, s ebből merité reményét az ifju őrnagy, mi helyzetét kevésbé tette nyomasztóvá, mint ellenkező esetben leende. A vadak hevesen tolongtak körülte, kérdésekkel ostromlák, melyekre nem felelhetett, mivel nem érté a vadak nyelvét.

Magua modora azonban egészen különböző vala társaiéitól. Mig amazok teljesen átengedék magukat hajlamaiknak s szenvedélyeiknek, e finom róka oly nyugodtan és elégülten állt a foglyoktól némi távolságra, hogy világosan lehetett rajta látni, miként főczélját elérte. Heyward keserű ellenszenvet érzett iránta; de uralkodott érzései felett, s arczát elfordítva, következőleg szólítá meg ellenségét:

— Le Renard nagy harczos! Vajjon nem akarná-e lefegyverzett ellenségével győzői kivánatát tudatni?

— Ők a „Hosszú puska“ után kérdezősködnek — viszonzá hidegen Magua.

— Sólyomszem megszökött — s oly távol van, hogy őt el nem érhetik.

Magua hihetlenül rázta fejét.

— Hát madár ő, hogy szárnyait kiterjesztheti?

— Nem madár, de „Hosszú puska“ tud úszni. Leúszott a folyamon, midőn minden puskaporát kilőtte.

— És miért maradt vissza a fehér főnök? — kérdé Magua.

— Mert a fehér ember azt hiszi, hogy csak a gyáva hagyhatja nőjét cserben.

Magua néhány érthetlen szót mormogott fogai között, s így kérdé tovább:

— Tudnak a delawarok épen oly jól uszni, mint a bokrok közt bujkálni? Hol van a nagy kigyó?

— Ha, mint sejtem, Chingachgookot érted, ő hasonlólag a folyammal ment le.

— Hát a fürge szarvas itt van-e?

— Kit nevezesz fürge szarvasnak? kérdé Duncan, hogy időt nyerjen.

— Uncast! — viszonzá Magua.

— Ha az ifju delawart érted, ő is leszállt a folyamon.

Magua a menekülés e módjában semmi lehetlent nem látván, a hallottakat igaznak vette, s közlé társaival Duncannali beszélgetése tartalmát. Irtózatossá fakadtak dühökben, s haragjukban örültekként tombolva, futkostak összevissza a szigeten. Sok időbe került, míg e tolongás megszűnt, s a főnökök, vagyis a vadak legbátrabbjai, tanácskozáshoz foghattak, melynek kimenetére nem aggalom nélkül gondolt Duncan. Nem saját személyét félté; csak a két nővér java és baja nyomta szivét.

A tanácskozásnak csakhamar vége szakadt, s a foglyok csolnakokba szállítottak, hogy a tulsó parton köthessenek ki velök. Itt szétozslék a csorda. Egy csapat az emberek legnagyobb részével az erdőbe huzódott, s csak Magua maradt vissza hat társával, hogy a foglyokat biztos őrizetben tartsa. Hogy jövő sorsukra nézve valami bizonyost tudjon, Duncan erőt véve magán, eltökélé még egyszer szót váltani Maguával, s a lehető nyájas és bizalmas hangon így kezdé:

— Maguával szeretnék szavakat váltani, miket csak neki volna szabad hallania.

— Szólj, a fáknak nincsenek fülei! — viszonzá a vad megvető arczkifejezéssel.

— Ha le Renard Subtil visszafelé fordulna, s az őszhaju Murro tábornoknak visszavinné leányait, gazdagon meg fogna jutalmaztatni — mondá hal-
kan Duncan, hogy a többi vad által meg ne értessék.

— Mit akar adni a fiatal főnök? — kérdé Magua.

— Aranyat, puskaport s egész tömeg tüzelő készletet! — mondá gyorsan Duncan.

— Elég! — szakítá őt meg Magua. — Le Renard bölcs főnök s hogy mit fog tenni, majd elvállik.

E szók után a lovakhoz sietett Magua, melyek a Glenu barlangból idehozattak, s intett Heywardnak, segítené föl a nővéreket. Most többé semmi halogatás nem történheték, s Duncan kényszerítve vala a vadnak szót fogadni. A remegő hölgyeknek néhány vigasztaló szót susogott, azután Dávidhoz ment, kinek, mint neki magának, gyalog kel'e haladnia, — minthogy lovaikat a győzők vették igénybe.

Midőn minden induláskészen vala, Magua jelt adott megkezdésére azáltal, hogy maga lépett mint vezető a csapat élére. Őt Dávid követte, ezután a nővérek mentek paripáikon, utánuk Duncan, s két

oldalt az indiánok fedezték az örkdési menetet a foglyok körül.

Töretlen hallgatással haladt a csapat déli irányban, s így épen ellenkezőben a Henrik Vilmos váraddal. Duncan mind a mellett sem hagyott fel azon reményével, hogy Magua meg fog emlékezni ígéreteire, s azzal hiteté el magát, hogy ez irányt csak látszólag vevé, hogy kísérőit tévutra vezesse.

E közben Cora megemlékezék Sólyomszem utasításaira, s kezét kinyujtá, valahányszor alkalom nyílt, hogy letördelje az utjában eső ágakat. De az indiánok örkdése megakadályozá csaknem mind e kísérleteket, sőt veszélyessé is tette. Csak egyszer vala szerencsés egy nagy ecetfa ágát letörhetni, s azon hirtelen eszméje támadt, hogy keztyűjét is leejtse. A jelt azonban az örök egyike fölfedezé s visszaadta keztyűjét, a többi ágat összetörte köröskörül, hogy a bokor oly szint nyerjen, mintha valamely vad tört volna rajta keresztül s oly fenyegető tekintettel tette azután kezét tomahawkjára, hogy örökre végét szakítá Cora minden titkos kísérleteinek e részben.

Magua egy szót sem szólt, csak folytatta utját a puszta fenyesek közt a legnagyobb biztossággal, s csaknem egyenes irányban. Semmi nem mérséklé sietését, s csak midőn egy meredek domb csúcsát eléré, melyen csak kevés fa állott, megállt pihe-nést keresni, melyre kivétel nélkül mindenkinek oly oly nagy szüksége volt a hosszú ut után.

A hölgyek leszálltak lovaikról, Magua leveté magát egy bükkfa alá, s a többi indián tüzet rakott, hogy legyen mi mellett megsütöniök az őzbakot, melyet utközben löttek s idáig czipeltek. Duncan, hogy Maguára nézve biztosságot szerezzen, hozzá lépett s így szólt:

— Nem elég soká süttö-e a nap Magua szemibe? Vajjon nem fordulna-e Henrik Vilmos felé? Egy gyöngéd apa vágyódik leányai után s hálája nagy leend.

— Szereti leányait a fehér fejü főnök? — kérdé viszont Magua. — Oly kemény harczosai iránt, és szemekben nincs irgalom.

— Igen, ő szigoru az engedetlenek és gonoszok iránt, de gyermekeit jobban szereti mint önmagát.

Irtóztató kifejezés futott át e szavaknál az indián sötét vonásain.

— Hallgass! — mondá sátáni örömmel. — A nagy szellem legkedvesebbjét adta kezeimbe, hogy megboszulhassam magamat. Az ősz főnök megkorbácsoltatott valamennyi harczosa előtt, s nehéz sebeket ejtett rajtam. Magua még mélyebbeket fog ő rajta ütni.

Leverten hátrált vissza Duncan, s a boszuvágyó vad az indián csapathoz intett, kik állati renyhességgel heverték szét a földön, miután undorító mohósággal elkölték lakomájukat. Magua egész méltóságával szólítá meg őket egy indián főnöknek, s már első szavai is megtették azon hatást,

hogy hallgatói fölemelkedtek minden jelével a tiszteletteljes figyelemnek. A foglyok, miután Magua anyanyelvén beszélt, nem érték szavai értelmét; de senki közülök nem sejtett jót.

Magua beszéde soká tartott, s a vadakat legnagyobb dühre látszék gerjeszteni. Irtóztató ordításuk betölté az erdőket, s egyszerre fölragadva tomahawkjaikat s késeiket, a foglyokhoz rohantak, azonnali meggyilkolással fenyegetvén őket. Heyward a nővérek s az indiánok közé veté magát, kik közül az elsőket a kétségbeesés erejével megragadta, s pillanatra legalább megakadályozá szándokukat. E váratlan ellenállás időt engedett Maguának, társait arra birni, hosszabbítsák meg áldozataik kinját. Indítványa ördögi ujjongással fogadtaték s villámgyorsasággal vitetett keresztül.

A legerősebb két harcos azonnal Heywardra veté magát, míg a harmadik a kevésbé veszélyes ének mestert támadta meg, s kétségbeesett küzdelem kezdődék. Maga Dávid is csak nagy bajjal s Duncan csak akkor győzeték le, midőn az indiánok egyesült erővel rohanták meg. — Összebilincszve egy fiatal fához kötöztetett. Midőn az ifju harcos visszanyerte öntudatát, azon kinos valóság tűnt szeméibe, hogy valamennyien egy sorsot várhatnak. Jobbjánál Cora s bal kezénél Alice volt fához kötözve, mint ő, s szive elszorult a nővérek remegő alakját s halvány, fájdalomtól összevont arczeit megpillantani.

A huronok boszuja megkezdé irtóztató menétét. Néhányan ágakat kerestek, hogy tüzet rakhassanak; egy közülök töviseket metélt, hogy égön döfhesse azt a foglyok husába, míg mások két fiatal fa csúcsát hajlíták a földre, hogy Heyward két karját hozzá kötvén, ismét fölereszszék.

Magua volt első, ki megkezdé a kinzást. Mohóság- és gonoszsággal teli, tomahawkját a védtelen Alice ellen veté. A balta Heyward homloka mellett füttyült el, a remegő hölgynek egy repülő fürtjét elmetszé s szorosán feje mellett a fában állt meg.

E látvány Duncant a leghevesebb kétségbeesésbe hozta. Erőszakos erőfeszítéssel elszaggatá kötélékeit s egy más vadra rohant, ki hangos ordítással s jobban czélozva mint Magua, épen második hajítást akart tenni. Megragadák egymást, dühösen birkóztak s mindketten a földre rogytak. Ellenfele csupasz testén azonban nem volt Heywardnak tartalékpontja; mindig kisiklott kezei közül s térdét mellére téve óriási erővel nyomta le őt. Már látta Duncan a halálos kést a légben villámlani, s azt hívé, vége jelen van, midőn füle mellett sziszegő hang füttyült el, melyet azonnal egy kisütött fegyver durranása követett.

A teher, mely lenyomá, könnyebbé vált s észrevevé, hogy ellensége gonosz arczkifejezése üres vadságnak adott helyt. Mindjárt halva rogyott le az indián a mellette levő száraz levelekre.

Mozdulatlan álltak a huronok soraikban a halál e váratlan megjelenésén. Midőn azonban a romlást hozó lövésre nézve biztosságot szereztek, minden ajkról e felkiáltás hangzék: „A hosszú puska“, melyre vad, csaknem panaszos rémületordítás következett. Hangos, erős csatakiáltás jött válaszul a közel kis sűrüből, hol a vigyázatlan indiánok fegyvereiket felállíták, s a következő pillanatban Sólyomszem rohant elő türelmetlenül puskája ismételti megtöltéséhez s az ellent bátran megtámadva, hatalmasan suhogtatá vitéz fegyverét. Bármi gyorsak voltak is azonban a hirhordó mozdulatai, mind a mellett meghaladtaték az egy indián erőteljes, könnyű alakja által, ki hihetlen ügyességgel s bátorsággal mellette el, a huronok közé ugrék s itt borzasztó fenyegetőzések közt Cora elé ugrék s a tomahawkot, mint villámokat szóró kést, forgatta a légben. Gyorsan siklott még egy más alak is el, s harczias tartással állott az előbbi mellé. A vad huronok visszajedtek e harczosoktól, s megjelenésükre ismételve azt kiáltozák; „a gyors szarvas! a nagy kigyó!“

A huronok ovatos és ravasz vezetője azonban nem volt oly könnyen megrettenthető. Vizsgáló szemekkel körültekintve, azonnal tudta, mint kelljen harczhoz kezdenie, embereit szókkal s példával bátorítva, elővette hosszú veszélyes kését, s hangos ordítással rohant Chingachgookra, ki őt szilárd lábakon várta. Ez volt a jel az általános küzdelemre. Senkinél nem volt tüzelő fegyver, s így a

csatának a leghalálosb módon, ökölnék ököl ellen, csupán támadó fegyverekkel, minden védő eszközök nélkül kelle eldőlnie.

Uncas, a csatakiáltást viszonzva, megrohaná az egyik ellenséget, kinek tomahawkja egyetlen csapásával szétzúzta koponyáját. Heyward kirántá Magua fegyverét a fából, s bátran rohant csatázni. A küzdők számra nézve egyenlően álltak, s így mindenik kikeresheté emberét az ellenfél között. Támadás és védelem a forgószél dühével és villámgyorsasággal következett egymásután. Sólyomszem egy második ellenséggel is érezteté karja sulyát; egy suhintásával rettentő fegyverének elhárítá ellene egyszerű s mesterkéletlen önvédelmét, s ugyanazon csapással földhöz sujtá őt. Heyward sokkal hevesebb levén, minthogy várni tudna, idő előtt sujtá tomahawkját ellenére, de csak homlokát sérté meg s pillanatra akadályozta támadását. E csekély előny által nekibátorodva, meggondolás nélkül s fegyvertelenül ugrék az ifju ellenére. Egy pillanat azonban elég vala, hogy megbánja sietését, mert minden ügyessége s bátorsága szükséges vala, hogy a vad kétségbeesett késszurkálásait kikerülje. Képtelen levén ily ügyes és éber ellenségnek ellentállni, átfogta őt karjaival s vas markával sikerült neki kezeit leszoritani: — de e műtét sokkal több erőt kívánt, semhogy csakhamar ki ne meritette volna őt, s így helyzete mindig veszélyesb lön. E végső szükségében következő szavak hangzának mellette: „Semmisítsétek meg a gazokat! Nincs

kegyelem az ördögi mingók számára!“ és a következő perczben Sólýomszem puskájának agya a vad puszta fejét zúzta be, kinek izmai e csapás alatt azonnal elszáradni látszának, s erő és mozdulat nélkül rogyott az Duncan karjaiból a földre.

Midőn Uncas legyőzte első ellenét, mint az éhes oroszlán, másik után nézett körül. Az ötödik huron, az egyetlen, ki az első támadás pillanatában nem talált ellenfélre, egy ideig határozatlannak látszék, de azután sátáni gonosszággal kísérté meg a boszú elkezdett munkáját bevégezni. Diadalkiáltást hallatya, a védtelen Corára rohant, s mint közeledése iszonyú követét, a tomahawkot hajítá felé. A fegyver Cora vállát érinté, átmetszé kötelékeit, melyek őt a fához bilincselék, s visszaadta tagjai szabadságát. S a fiatal hölgy tova siklék a vad elől, és saját biztosságára nem gondolva, Alice keblére veté magát, s megkísérté oldani görcsösen remegő kezeivel a köteléket, melyek Alicét a fához szögezék. A huron azonban utána sietett, megragadá Cora lengő fürteit, s a legdurvább vadsággal térdre rántá őt. Erre kezére csavarta hosszú fekete haját s kinyújtott karjával magasan föltartván őt, kését feje fölött suhogtatá áldozatának, mialatt gúnyos és kárörvendő kaczajra fakadt. Utolszor nevetett életében. Uncas észrevette a borzasztó jelenetet; mint a párducz, felszökelve, átsurrant a légen s ellensége keblére rohanva, azonnal a földre sujtá őt. Ő maga is lerogyott ellenével együtt. Mind a ketten felugrának ismét, küzdöttek s vérzének

kölcsönösen. De a csata csakhamar elhatározó lön. Heyward tomahawkja s Súlyomszem puskája ugyanazon perczen szakíták be a huron fejét, midőn Uncas kése szivét szurta keresztül.

Most már el vala dölve a csata egészen Chingachgook és Magua viadaláig. Midőn a vad harcosok mérkőzni kezdtek egymással, bizonyos idő azzal mult el, hogy az egymás elleni gyors és erőteljes csapásokat kölcsönösen kikerüljék. Egyszerre azonban egymásra rohantak, átfogván egymást, a földre rogytak, hol mint a kigyók, szünetlen kanyarodásokkal akarák körülfonni egymást. Azon perczen, melyben a győzők hozzájuk léptek, a hely, hol a tapasztalt s kétségbeejtő küzdők feküdtek, csak a porfelleg és levelek által volt felismerhető. Gyermeki szeretet, barátság és hálától vezelve, Heyward és társai odarohantak a csata-térre és körülállák a kis felleget, mely a küzdők felett lebegett. De hasztalan járt a felhő körül Uncas, hogy apja ellenének keblébe dőfje kését, hasztalan vala Súlyomszem puskája fenyegetőn fölemelve, s hasztalan igyekezék Heyward a huron egyik lábát megragadni. A küzdők por és vértől lepottestei egygyé látszának válva gyors mozdulataik által. A mohikán bátor alakja s a sötét huroné oly gyorsan váltakoztak szemeik előtt, hogy Chingachgook barátai nem tudták, mikor s hova küldjék segélycsapásaikat. Bár voltak rövid, átmenő pillanatok, melyekben Magua gonosz szemei átszikkasztak a porforgáson, de mielőtt egy ellen-

séges kéz halálnak szánt fejére ereszkedhetett volna, helyén már Chingachgook sötét tekintete volt látható.

Ily módon huzódott a csata a kis domblapály középpontjától egészen a szélig, s csak most sikerült a mohikánnak ellenét egy erős szúrással legyőzni. Magua egyszerre elbocsátá őt, s mozdulatlanul, éltétől megfosztva, rogyott vissza. Ellenfele talpra ugrék, s felhivá az erdő boltozatait diadalhangjai visszaadására.

— Győzelem a delawarnak! — mondá Sólyomszem ujjongva, miközben még egyszer fölemelé puskája agyát. — Nyerje kezemtől a végszurást el, hogy többé ne ébredhessen életre!

Azon pillanatban azonban, melyben a sulyos fegyver lefelé szállt, a hajlékony huron elvoná magát a veszély alól, azáltal, hogy a meredek széle felé hempergett, talpra ugrék, s hatalmas ugrással a közel sűrűségbe rohant. A delawárok a holtnek vélt váratlan felébredésére a meglepetés fölkiáltását hallaták, s két agárként követték azután a huront, melyek sietve üldözik a menekvő vadat. Sólyomszem egy éles kiáltása azonban visszahivta a mohikánokat.

— Hagyjátok futni! — mondá barátaihoz. — Hagyjátok futni a nyomoru, csaló gazt. Ez hasonlít hozzá! Egy becsületes delawar egyszer legyőzve, nyugodtan fekve maradt volna, de az ily alávaló mingo kivágja magát, mint a vad macska! Hagyjátok szaladni, hiszen ő csak egy ember, puská és

tomahawk nélkül, s nem fog többé nekünk ártani. De mind a mell ett utána nézek a többi semmirevalónak, nehogy még egy elszökjék közülök, s rikoltozók mint a szárnyra bocsátott szarka.

E szavakkal a becsületes, de kibékülhetlen hirmond ő egyik ellenség tetemétől a másikhoz ment, s hosszú kését valamennyinek hidegvérüleg döfte keblébe. Chingachgook azonban megelőzte őt, hozzáfogván fejbőratásához.

Uncas e közben Heywarddal együtt a hölgyek segítségére sietett, megoldá Alice bilincseit, s nővéréhez vezeté. Zokogva borultak egymás karjai közé, és soká tarták bensőleg átkarolva egymást.

— Légy nyugodt, Alice — mondá Cora az öröm első zivatara után, szabadulásuk felett — légy nyugodt, hiszen szabadok vagyunk, és senkinek nemes védelmezőink közül nem történt baja. Megmentve térünk vissza atyánk karjai közé.

Uncas és Heyward megindulva figyelék a kedves leánykák elragadtatását, kik azonban nem sokára hozzájuk fordultak, hogy hálát mondhassanak azon segélyért, melyet irtóztató helyzetökben nyujtának. E közben Sólyomszem közeledék, s megszabadítá Dávidot bilincseitől, melyet az e pillanatig nagy türelemmel viselt.

— Így — mondá — most már szabad vagy, vén énekmester, s ismét ura tagjaidnak! Használd jövőre többre, mint csak zsoltár éneklésre; tapasztald, hogy egy jó fegyver többet használ az erdő-

ségekben, mint kis síp, mely semmi egyébire nem szolgál, mint az ellenséget előcsalni.

Gamut Dávid felelni akart, de Sólyomszem elfordult tőle, hogy a huronoktól nyert fegyvereket összeszedje, s szemügyre vegye. E mellett segélyére volt Chingachgook, ki nagy öröme, nem csak saját, de Uncas puskáját is a préda közt találta. Maga Heyward és Dávid is el lönek látva fegyverekkel, s nem hiányzék lőszerszám sem, hogy a pus-kák használhatókká váljanak.

Erre valamennyien lefelé indultak a dombról, a nővérek Heyward karjaira támaszkodva; a domb lábánál a lovakat találák, nyugodtan legelve a me-zőn. Cora és Alice fölültek rájuk, s követék azon vezető utmutatását, ki legveszélyesb helyzetükben oly hű barátságot tanusita irántuk. Egy nem távol eső forrásnál megálltak, s étel és itallal enyhíték kimerültségüket. Itt kérdé Heyward a hirhordótól csak meg:

— Mint történt barátim, hogy oly hamar viszont láttunk beneteket és pedig katonai segítség nélkül?

— Jobbnak gondolánk a folyam partjánál a huro-nok mozdulatait figyelni, mint arra vesztegetni időnk-s erőnk, hogy a vár ad felé szaladjunk. Ott hal-lánk a kiáltozást, mely elfogatástokat tanusitá. Később azonban, midőn csolnakra szálltatok, elve-szíténk benneteket szemünk elöl, s kigyókként kelle a fák alatt tova csuszkalnunk, meddig ismét fölhalálánk. Sőt csaknem nyomotokat vesztettük volna Uncas nélkül. Mi t. i. azon utat tökélénk el fölkeresni,

mely a vadonságba vezet, minthogy arról meg voltunk győződve, hogy a vadak azon irányt fogják venni. Miután azonban több mérföldet tettünk már, a nélkül hogy csak egyetlen letört ágat találtunk volna, mit tördelni annyira tanácslám, aggódni kezdék, különösen azt látva, hogy minden lábnyom mocassin után maradt.

— Győzőink azon elővigyázattal éltek, hogy lábainkat mocassinokkal látták el — mondá Duncan.

— Ez eszélyesen volt téve, s hasonlít hozzájuk, de ily közönséges csel nem térített volna le utunkról.

— Mily körülménynek köszönjük tehát szabadulásunkat?

— Uncas belátásának. Ő elég bátor vala azt állítani, hogy a hölgyek által lovagolt paripák egy oldalon mindkét lábukat egyszerre teszik a földre, mi azonban minden állat járásával, melyet ismerék, ellenkezik, a medve kivételével. És mégis vannak itt lovak, melyek mindig úgy járnak, mint saját szemeim győztek meg, s mint husz hosszú mértföldnyi nyomuk tanusítja.

— Igen, ez azon állatok előnye, melyeket Narraguntsetbayból hoztak. Nevezeteseek könnyűségükről és kitartásukról; de más lovakat is lehet hozzájuk hasonlón szoktatni.

— Bár mint van is a dolog, Uncas észre vette e járást s e nyom vezetett benünket a letört lombhoz. A legmagasabb ág rajta fölfelé volt hajolva, a mint a hölgyek szokták a virágot az ágról lesza-

kitani, de a többi egészen össze volt törve és zuzva, mintha egy férfiú erős keze dolgozott volna rajta. Ebből következtetém, hogy a ravasz kigyófaj észrevette az ág megtörését, s összetördelé azután a többi hajtásokat is, hogy azt hitesse el velünk, hogy valamely őzbak okozá a pusztitást. Azután nem volt nehéz az utat követni, s a többit tudjátok magatok.

Sólyomszem nem sokára ismét jelt adott az indulásra, s a nővérek ismét lovaikra ültek. Duncan és Dávid fegyvereik után nyulva, követék őket; a hirthordó elől ment, s a sort a mohikánok zárák be.

Az út, melyet Sólyomszem követett, rézsutosan a rónák felett vezetete, melyen ugyan az nap reggel Magua vezetése mellett jöttek át. Pihenés nélkül folyt az utazás előre, míg a nap mélyen lehanyatlék a távol hegyek felé, melyet arany sugárzattal árasztottak el. Csak itt állott meg Sólyomszem, s így szólt a pompás égre mutatva:

— Látjátok a jelt, mely pihenésre s álomra inti az embert? Emlékszem, hogy régibb időkben itt harczoltam a mingókkal, s azon időből itt a közelben valahol kell egy gerendaháznak lennie. Im amott van, csekély távolságra, balról.

Választ nem várva, fiatal vadgesztenyésbe lépett a gyors vadász, miközben félrehajtá a dús lombokat az utból, melyeket a földből kelt sarjak képeztek, mignem a nyílt térre ért, hol kis alacsony fűhalom felett állt a gerendaház. Egyike vala ez azon Amerikában gyakran látható épületeknek, me-

lyek csak pillanatnyi használatra állítattnak, s azután omlásnak engedtetnek. Kéregfedele már régen szét-töredezett s máilott, a hatalmas fenyőgerendák azonban, melyek gyorsan tolattak egymás felé, még régi helyökön pihentek. De az épület egyik sarka engedni kezdett, s az egészet összeomlással fenyegeté.

Mig Heyward és kísérei haboztak a romlandó épületbe lépni, Sólyomszem és Chingachgook a legnagyobb érdekekkel járák körül porhanyós falait, miközben az utóbbi az itt küzdött véres csatát beszélé el fiának.

E közben a nővérek leszálltak lovaikról, s különben voltak a hűvös est nyugalját oly helyen élvezni, mely, mint hivék, legfelebb vad állatok által háboríthatatik.

— Nem lett volna-e jobb érdemes barátom — szólt Heyward Sólyomszemhez fordulva — ha éjjeli tanyánkat kevésbé ismert helyen kerestük volna?

— Nincsenek sokan életben azok közül, kik ez épület lételéről tudnak — viszonzá csöndesen és gondolkozva a vadász. — Az oly csatáról, minő itt folyt, nem szoktak könyveket írni. Akkor én még fiatal voltam s a delawarokkal a mohawkok ellen küzdék. Negyven nap és negyven éjjel ólálkodtak vérszomjazva, e gerendaház körül a latrok, s mi tartánk azt tizen husz ember ellen, mig végre az ő számuk is csaknem hasonlóan leolvadott. Ekkor kitörtünk a kutyákra, s senki nem szabadult meg, hogy övéi sorsáról hirt vihessen. Akkor még fiatal voltam, mint mondám, s nem türhetém a gondola-

tot, hogy oly sok embertársam csontjai temetetlenül száradjanak a légen és napon. Sírt készíték, s magam sülyesztém a halottakat a halom alá, melyen helyet foglaltatok. Kellemes rajta ülni, habár emberi csontokból áll is.

Borzadás futott végig Heywardon s a nővéreken, kik rövid pihenésül a zöld halmon foglaltak helyet, s gyorsan felugrának.

— Legyetek nyugton — mondá Sólyomszem borúsán mosolygva — legyetek nyugtan, ők elköltöztek, s többé nem fognak senkit bántani. Csatakiáltásuk elnémult, tomahawkjukat rozsdá eszi. Azok közül, kik őket eltemetni segíték, senki nincs többé életben, csak én és Chingachgook. A nagy kigyó fivérei s családja képezék pártunkat, s most mind együtt látjátok mi nemzetségéből fennmaradt. De elég a régi történeetről! Uncas, tisztogasd meg a forrást, míg én és apád a hölgyek gyöngéd feje fölé e sarjakkból fedelet s fű- és levelekből fekhelyet készitünk.

Fedél és fekhely csakhamar rendben voltak, s étkezés után behúzódtak a hölgyek a gerendaházba, lepihentek az illatos fekhelyre, s csakhamar oly édes álomba mélyedtek, mely minden gondot s bajt feledtetett velök.

Duncan készüléket tön az éjen át őrt állni a gerendaház előtt; de Sólyomszem Chingachgookra mutatva így szólt:

A fehér ember szemei nem alkalmasak ily

őrállásra. A mohikán nyitva tartandja szemeit, s mi alhatunk nyugodtan.

Kevés percz múlva mindnyájan szunyadtak, csak a nagy kígyó ült mozdulatlanúl a sötétben s feszült figyelemmel neszezett minden zörejre, a mélyen hallgató erdőbe.

Vállán egy könnyü ütés fölébreszté Duncant, miután néhány óráig háborítlan álmodt.

— Ki van itt? — kérdé felugorva.

— Csöndesen, barátom — viszonzá halkan Chingachgook, miközben a holdra mutatott, mely szelíd világát a fák lomb-rácsozatán át a gerendaházra hinté. Csöndesen, a hold fenn már, s a fehér ember várada még távol van. Ideje indulnunk.

A többiek már fenn voltak, s épen indulni akartak, midőn Sólyomszem egyszerre intett, maradnának csöndesen.

— A mohikánok ellenséget hallanak — susogá — ők veszélyt éreznek.

— Isten óvjon! — mondá Heyward, miközben puskájához kapott — hiszen elég vérontást láttunk már.

— Csöndesen! csöndesen! — szakítá meg őt Sólyomszem. Most magam is lépteket hallok, bár mi tökéletlenek is érzékeim a mohikánokéhoz képest. Magua valószínűleg Montcalm valamely porlyázó csapatával találkozott, s nyomoz bennünket. Sajnálám — folytatá nyugtalan tekintettel környezetéhez — ha e helyen még egyszer vért kellene ontanunk. De ha meg kell lenni, ám legyen hát

meg, Uncas, vezesd a lovakat a gerendaházba, s ti többiek kövessétek őt. Bármi vén s porhanyó is ez épület, mégis nyújt némi menhelyet.

Parancsai habozás és ellentmondás nélkül töltetek be, s nem sokára azután egészen világosan lőnek hallhatók a közelgő lábdobogások. Csakhamar emberi hangok is vegyültek közé, s a huronok nyelvén beszélgettek egymással. Midőn azon helyhez jutottak, hol a lovak a gerendaház közelében, a sűrűségbe léptek, elveszték a nyomot, s nem sokára mind a húszan ama helyen gyűltek össze s lármázva tanusíták különböző véleményeiket s tanácsaikat.

— Ismerik gyöngeségünket a semmirevalók — susogá Súlyomszem az őrnagynak — különben nem folytatnának ily haszontalan asszonyos fecsegést. E férgek mindenikének két nyelve s egy lába látszik lenni.

Duncan nem felelt a hidegvérű hírhordó megjegyzésére. Puskáját szorosabban magához fogta, s szemeivel a környezetek homályát igyekezett áthatni. Most egy vad mélyebb s parancsoló hangjai lőnek hallhatók, s a csend, melylyel parancsai fogadtattak, tanusítá a tiszteletet, melyben társai előtt állhatott. A levelek sustorgása s a száraz ágak tördelése elárulá, hogy a vadak megváltak, hogy az elvesztett nyomot ismét fölkutathassák. Az üldözöttek szereneséjére a holdvilág még nem volt elég erős, hogy a fák lombsátorái átragyoghatott volna, s így a kutatás eredménytelen maradt. De

nem sokára hallható lön, hogy a fáradatlan vadak áttörnek a bokrokon, s mind inkább közelednek a fiatal vadgesztenyés felé, melynek közepén a gerendaház állott.

— Jőnek! — mormogá Heyward fölgerjedve.
— Engedd, hogy tüzeljünk közelítésökre.

— Csendet! parancsolá susogva Sólyomszem — tartásatok magatokat valamennyien árnyékban! a tüzkő lecsattanása, s csak egyetlen szem puska-por szaga a gyújtó csövön, éhes farkasok módjára hozná őket nyakunkra. Ha csatára szükség kel-nünk, bízzál oly férfiak tapasztalásiban, kik ismerik a vadak cselszövényeit.

Duncan visszafordult, s látta a remegő növé-reket az épület távol zugában, egymáshoz simúlva, míg a mohikánok lövés-készen álltak, a mint csatára kerül a sor. Fölgerjedését leküzdvé, a szabadba nézett ki a gerendaház hasadékain, s hallgatva várta, mi fog következni. Nem sokára ketté nyílt a sűrűség, s egy magas, fölfegyverkezett huron a nyílt térre lépett. Mig itt a gerendaházat figyelé, a hold feketés vonásaira veté teljes világát, s elárulá a bámulást, mely rajtok magát visszatük-rözé. Halk kiáltására egy társa csatlakozék mellé.

Néhány pillanatig csöndesen álltak az erdő gyermekei, s a gerendaházra mutattak, miközben anyanyelvök érthetlen hangjain váltának egymással néhány szót. Azután csöndes, ovatos léptekkel közelíteni kezdtek, minden léptöknél megállva, s az épületet bámulva, felriasztott dämvadakhoz hason-

lón, melyeknek kíváncsisága aggalommal küzd. Egyszerre azonban sérhalomba ütközék egyikök, s azt nézegetni kezdé. E pillanatban felvonta fegyvere kakasát a hírhordó, s megtágítá övében kését. Heyward utánozta őt, s oly küzdelemre készíté magát, mely, most már elkerülhetlenül fenyegetni látszék.

Oly közel álltak a vadak a gerendaházhoz, hogy a lovak legcsekélyebb mozdulata, sőt a szökevények erősebb lélekzete is elárulhatá hollétöket. Csöndesen beszéltek egymással, s szavuk hangja oly mélyen s ünnepélyesen hangzék, mintha ellenállhatlan borzadás ragadta volna meg őket. Nemsokára csöndesen visszahúzódtak, szemeiket tartózkodva függesztvén a romokra, s aztán eltűntek a sűrűbe.

Mély lélekzetet véve bocsátá a földre puskája agyát Sólyomszem, s így szólt alig hallhatón susogva :

--- Ugy van úgy, ők félik a holtakat, s talán az menté meg az ő, s talán még jobb emberek életét is.

Senki nem felelt, mert mindenki figyelme az ellenség mozdulataira volt irányozva. Heyward hallá amint a két huron a bokrokat odahagyá, és amint az egész tömeg köréjük gyűlt, s feszült kíváncsisággal figyelék közleményeiket. Rövid, de komoly és ünnepélyes tanácskozás után a vadak csapata visszavonult, s nemsokára eltűnt az erdő mélyébe. Sólyomszem várt, míg Chingachgook bizonyossá tette, hogy a veszély elvonúlt. Azután a lovakat vezetteté elő, s a nővérek felültek. Alig

történt meg ez, midőn elhagyták valamennyien a csöndes sírhalmot és omladozó gerendaházat, s az erdők sötét árnyékos mélyébe temeték magukat.

Sólyomszem régi helyét ismét elfoglalá a menet élén, s néha meg-megállt, hogy társaival, a mohikánokkal, az út irányáról értekezzenek. Kevés idő múlva egy kis mormogó folyam partjához értek, s itt Sólyomszem ismét megállt, levette lábairól a moccasinokat, s Heywardnak s az énekmeszternek hasonlón tanácsolt tenni. Erre a vízbe tipegett be, s csaknem fél óráig folyt a folyamágyban az utazás, hogy a lovak minden nyoma el legyen törölve. A hold éppen egy magasán feltornyozott fekete felhőtömeg mögé süllyedt, midőn a vízből kiléptek, hogy ismét homokos, de erdővel lepett s magasabban fekvő tért nyerjenek. Innen lefelé oly biztosan s gyorsan folytatta útját a hírhordó, mintha itt egészen honn volna, s valamennyien teljes bizalommal követék őt. Nem sokára durvább lett az út, az utazók mind két oldalt hegyektől valónak elzárva, s észrevevék, hogy csakhamar egy hegyöblön lesznek kénytelenek keresztül menni. Egyszerre azonban megállott Sólyomszem, s az egész utazó társaságot maga köré gyűjté.

— Könnyű a vadonban az utakat feltalálni — mondá halk, elővigyázó hangon — de ki mondja meg nekünk, vajjon nem táboroz-e ama fák és hegyek alatt Montcalm serege?

— Közel vagyunk már Murro váradához? kérdé Heyward élénken.

— Nem épen, még elég hosszú odáig az út; de az a kérdés, merre és hogy közelítsünk a legjobb módon? Látjátok — mondá egy fakó pontra mutatva, mely fényesen ragyogott a fákon át — amott van a vértó, mely már nincsen messze Henrik Vilmostól, de nekem úgy tetszik, mintha partján egy sötét alak járna föl s alá.

— Legyen bár miként — sürgeté Heyward — nekünk át kell mennünk.

A hírhordó nem tőn több ellenvetést, hanem gyorsan haladt tovább, egyszerre azonban így szólt Duncan:

— Istenemre, amott egy ember jő, s pedig felénk! Fegyverre, barátim!

— Qui vive? hangzék szigoruan s nyersen, mely túlvilági szózatként hangzott.

— Mit akar? — kérdé Sólyomszem — Sem angolul, sem indián nyelven nem beszél,

— Qui vive? — hangzott újlag, s a kérdést a fegyver fenyegető zörgése követé, s a felvont puskakakas csattanása.

— France! — viszonzá Heyward, határozottan lépve a fák árnyaiból a francia őr felé.

— Honnan jöttök, s hova mentek ily korán? — kérdé a katona francia nyelven.

— Katonai vizsgálatról jövök, s nyugalomra kívánok vonúlni —

— A király tisztje ön?

— Természetesen, pajtás! Vadász százados vagyok.

Heyward látta az őt egyenruháján, hogy az a gránátos ezredhez tartozik. Murro tábornok leányait kísérem. Bizonyynyal hallottál felőlök, Edward várad közelében fogtam őket el, s most viszem tábornokunkhoz.

— O? Igazán sajnálom, hölgyeim! szólt az ifju katona, fővegét udvariasan megérintve — De így megy az háborús időkben! Tábornokunkban egyébiránt, szives és derék embert fognak megismerni.

— Azt reményljük is oly kitünő hadvezértől, viszonzá Cora nagy lélekjelenléttel — Éljen boldogul, barátom!

A katona tisztelgett, s utasaink ovatosan vonultak tovább, elégülten a felett, hogy ily fenyegető vészből menekültek.

— Mint látjátok — mondá kis idő múlva Duncan Sólyomszemhez — épen elleneik előpostái közé jutottunk. Merre vegyünk most utunkat, barátom?

— Ugy van, úgy, a francziák épen a váradot vették körül, s hamis dolog, itt keresztül jutni.

— S csak kevés időnk is marad reá — tevő hozzá Heyward, aggalmas pillantást vetvén a gőztömegre, mely mögé a hold rejtőzék.

— Valóban kevés időnk — erősíté Sólyomszem — De azért a dolog kétfélekép is megkísérthető, a gondviselés segélyével. Az egyik az, vonuljunk nyugot felé a hegyekre föl, hol benneteket hónapokon át elrejtettek minden kutatás elől; a

másik, várjuk be a ködöt, mely rövid idő alatt le fog itt szállni a határokra s homálya védelme alatt hatoljunk át egyenesen a francia táboron. Látjátok, amott jó már, s ha biztok bennem, megkísértem a merényt.

— Készek vagyunk, — viszonzá Cora bátran. — Hogy atyánkhoz juthassunk, daczolunk minden veszélylyel.

— Előre hát! — szólt Sólyomszem tetsző mosolylyal. — A köd oly gyorsan jő, hogy sietnünk kell. De ne feledjétek, ha valami emberfélélt látnátok, hogy a szelet mindig bal arcotokon kell éreznetek, úgy kövessétek a mohikánokat, kik éjjel-nappal ismerik az utat.

A Sólyomszem által választott út utasainkat csakhamar egyik kirontási kapuhoz vezeté, körülbelül negyed órai távolságra azon ponttól, hol még egyszer megállt, hogy Duncannak időt engedjen kíséronőivel őket utolérni, kik kissé hátra maradtak. A mohikánok arra használák ez időt, hogy az erdőkbe lopózva, a környezeteket kikémlelék. A hirhordó utánuk ment, de azonnal visszatért, boszúságtól kivörösödve.

— Az ügyes francziák — mondá roszkedvűen — épen utunkba állíták a vörösbőrű és fehér kopjásokat s így a ködben épen oly könnyen juthatunk közjük, mint mellettük surranhatunk el.

— Nem lehetne inkább kerülést tennünk, hogy a veszélyt kikerülhessük? — kérdé Heyward.

— Ha valaki ködben eltér az egyenes vonaltól, soha nem tudhatja, meg fogja-e ismét találni? — mondá Sólyomszem határozatlanul.

Még beszélt, midőn a léget egy iszonyu lövés reszketteté meg. Egy ágyúgolyó fűtyült a sűrűbe s egy fiatal fatörzsbe, s aztán visszapattant a földről, minthogy ereje az előbbi ellenállásra megtörött. Az indiánok ugyan e perczen érkeztek vissza, s Uncas hévvel kezdett beszélni a delawarok nyelvén.

— Legyen úgy, fiu! — mormogá Sólyomszem, miután Uncas szólt. — Előre hát!

— Megállj! — mondá Duncan — előbb tudni szeretném, mit remélhetünk.

— Keveset, de mégis többet a semminél! — viszonzá a hirhordó. — E golyó felhasítá utjában a földet a váradtól kezdve, s így, ha minden más jel csalna, e nyomot követhetjük odáig. Most ne vesztegessünk több szót! Kövessetek, vagy a köd útközben hagy bennünket cserben.

Heyward belátta, hogy a tett pillanata beállott, s így a hirhordó csak alig szemmel tartható alakja után vezeté a nővéreket. Alig haladtak azonban hatvan lépésnyire, midőn a köd oly sűrűlön, hogy az utitársak a nagy gőzben alig ismerheték fel egymást. Epen egy kis kerületet tőnek balra s észrevevén, ismét jobbra fordultak, midőn füleikbe e rettentő szók hatottak: „Qui va la?” midőn mintegy fele utját megtevék már a barátságos várad távolságának.

— Előre! — susogá Sólyomszem, ismét balfelé fordulva.

— Előre! — ismétlé Heyward, midőn a fenyegető szavak többfelől ismételtettek.

— Qui va la? — hangzék ismét egészen a közelben.

— Én! — viszonzá Duncan francziául.

— Esztelen! miféle én?

— Franciaország barátja!

— Ugy látszik, inkább vagy ellensége mint barátja. Megállj, vagy lövök! — Tüzet barátim!

E kiáltásra négy puskalövés rázkódtatá meg a léget. Szerencsére czélzásra gondolni sem lehetett. s a golyók átfütyültek a légen, a nélkül hogy kárt okoztak volna.

— Tüzeljünk mi is! — mondá Sólyomszem határozottan. — Akkor azt fogják vélni, kitörés a váradból, s vagy megfutnak, vagy erősítésre fognak várni.

A terv jó volt, de sikertelen. Alig durrogtak a puskák, midőn az egész tábor felélénkült, s minden oldalról lövések ropogtak.

— Az egész sereg nyakunkra jó! — mondá Duncan. — Előre barátim! ha saját éltetek s a miénk kedves előttetek.

Sólyomszem engedni akart, de a pillanat zavarában elveszté állását s így az ut irányát is. Arczát odatartá a szélnek, de legparányibb lég sem mozdult. E szükségben észrevette Uncas az ágyu-

golyó vonalát s figyelmessé tette reá Súlyomszemet.

— Hadd lássam, — mondá gyorsan lehajolva, s azután sebesen folytatta utját.

Kiáltozás, átkozódás s hívó hangok követték egymást minden oldalról. Egyszerre tűzvilág deríté a környezetet, a köd hullámozva szállt fel, ágyulövések dörögtek s a hegyek minden viszhangja ismételte a mennydörgéseket.

— Ez a váradból jő, — mondá Súlyomszem, s mi esztelenek egyenesen az erdő felé szaladunk, a helyett hogy Murro tábornok karjai közé sietnénk. Balra forduljunk!

Azonnal jóvá téteték a tévedés. De sokan vették őket üldözőbe, s minden percz elfogatással, sőt halállal s romlással fenyegete.

— Ne adjatok kegyelmet, — mondá az üldözők egyike, ki az ellenség mozdulatait vezetni látszék.

— Álljatok szilárdan, vitéz hatvanasim! — hangzék egyszerre a szökevények felett egy hang. — Várjátok be, míg elég közel jő az ellen, akkor tüzeljetek mélyen s fújjátok tisztára a vársíkot.

— Atyám! Atyám! — szólt egy átható hang a ködön át — én vagyok Alice! — Ne öld meg leányodat!

— Megállj! — kiáltott egy hang iszonyú kifejezésével az apai aggalomnak, úgy hogy e kiáltás az erdőig hatott, s az ünnepélyes visszhang ajkaira szállt. — Megállj! Ő az! Isten visszaadta ismét

gyermekimet! Nyissátok meg a kapukat! Ki, hatvanasim, ki veletek! Nem kell löni! Megölhetnétek gyermekimet! Verjétek szuronyokkal vissza a francziákat!

Duncan hallá az ajtó nyikorgását sarkain, s hosszú sor vörös egyenruhás harczost pillanta meg. A következő pillanatban egy óriási termetű tiszt rohant elő, kinek ősz fürteit vadon lengeté a szél, s a köd között egyenesen a megmenekült szökevényekhez sietett, a két leányt kebléhez szoritva, míg halvány s mélyen redőzött arcán nagy könnycseppek peregtek végig.

— Köszönöm uram, hogy megmentéd gyermekimet, — mondá s oldaluk mellett visszatért a váradba, míg a hatvanadik ezred visszaüzte a francziákat táborukba.

HARMADIK FEJEZET.

A francia ostromló hadseregnél néhány ezer indián segédcsoport is volt, s ezek között vala Murro elleni boszujában Magua is, kinek szándokait már idáig is tanultuk ismerni. Addig azonban, míg a várad tartá magát Montcalm csapatai ellen, természetesen semmi reménye nem lehetett a gonosz főnöknek, de annál inkább nyílt tere terveinek,

midőn Murro tábornok, miután hasztalan várta társának Webb tábornoknak segélyét, a váradot feladni volt kénytelen. A vitéz Murro becsület- s előnyteljes alkut kötött Moncálmal, mely után zászlókkal, fegyverzettel és málháival együtt teljes hadi becsülettel vonult ki vitézül védelmezett állomásából.

A kivonulás reggele megérkezett. A francia sereg fölfegyverkezve állt a várad előtt, melyek fényesen villogtak a napsugárzásban, míg az angolok sötét tekintettel veték vállaikra töltetlen fegyveröket, s lassu mozgással kezdék meg utjokat Edward várad felé, mely az amerikai őserdők között vezetett. Murro tábornok leverten haladt csapatai élén. Leányait Gamut Dávid őrizetére bizta, miután a mai szomoru napon sem ő, sem Heyward őrnagy nem sértheté vagy hanyagolhatá el katonai kötelességeit.

— Menjünk, — monda Cora, midőn az angol csapat megindult, — Henrik Vilmos nem alkalmas tartózkodási hely többé egy angol tiszt gyermekeire nézve.

Alice nővére karján függött s Gamut kíséretében elhagyták a váradot, körülvéve lassan tova mozgó nők s gyermekek csoportától. Gyalog mentek, nehogy a szegény beteg katonákat szorítsák le a kocsikról, melyek a kivonulóknak rendelkezésére álltak.

Midőn a zavart, félénk tömeg a védelmező csarnokokból a nyílt térre lépett, egyetlen pillan-

tással felfogta az egész harci jelenetet. Jobbra és hátrább a francziák álltak. Az angol csapatok, összesen három ezeren, csendesen húzódtak az erdő felé, melynek szegélyénél vadakból alakult sötét felhő függött, mely az ellenség menetét mint éhes ragadozó madársereg figyelé. Sőt néhányan közülök a legyőzöttek sorai közé vegyültek, hol sötét bosszúsággal ballagtak együtt a tova hempergő tömeggel, most még csak mint tétlen kémlelők.

Az angol előcsapat, Heyward által vezetve, már elérte az erdőt s eltűnt lassanként az árnyékban, midőn Cora figyelmét egy csapat utókoborló czivódása vonta magára. Egy katona kilépett a sorból s meglakolt engedetlenségeért, minthogy épen az ő ingóságait kísérték meg elrabolni. Védte magát, s mindkét oldalról belé avatkoztak a vitába, a rablást meggátolni, vagy elősegíteni. A hangok lármásabbak s zordonabbak lőnek, s mintegy varázslatra százanként jelentek meg a vadak, hol kevéssel előbb alig lehetett tizenkettőt látni. Most megpillantá Cora Magua alakját, amint társai között bujkált s ravasz és gonosz szónoklattal beszélt hozzájuk. Asszonyok és gyermekek megálltak; csakhamar ki volt azonban az indiánok rablási vágya elégitve s a menet csendesen ismét haladhatott.

Most visszavonultak a vadak, de csak rövid időre. Midőn a nők közelitének, egy kendő tarka színe magára vonta egy vad és őrizetlen huron tekintetét, ki azonnal tartózkodás nélkül közelite,

hogy minden habozás nélkül elvegye a ruhadarabot. A nő inkább ijedtében, mint más oknál fogva, szorosabban magához karolá a veszélyes kendőt, melybe gyermeke volt takarva. A huron azonban elbocsátva a kendőt, a síró gyermeket ragadá ki az anya karjaiból. Most már mindent átengedve a mohó indián kezeinek, kétségbeesve rohant az anya a rablóhoz, 'gyermekét visszakövetelend'. Az indián gonoszul mosolygott s kinyujtá egyik kezét, készségét tanusítva a cseréhez, miközben a másikkal a gyermeket lábainál fogva forgatá feje körül, mintha ezáltal a váltságpénzt akarná emelni.

— Itt — itt — van — minden — minden! — mondá a szerencsétlen anya, remegő ujjakkal tépve le ruháit — végy minden^t el, csak gyermekemet add vissza!

A vad megvetéssel taszítá el az értéktelen rongyokat, s midőn látta, hogy a kendő másnak lett prédája, csufoló mosolya a düh kifejezésének adott helyt; a gyermek fejét egy sziklán zúzta szét s a még vonagló tagokat az anya lábaihoz veté. A szegény pillanatig mozdulatlanul állott irtózatában; azután a huron tomahawkja fejére zuhant le s ő is halva rogyott a földre, még végpillanatában is gyermeke után nyulva, kit életében oly bensőleg szeretett.

E rettentő pillanatban Magua mindkét kezét ajkai előtt tartá s hatalommal hangoztatta borzasztó csatakiáltását. Az indiánok e jelre felrezzentek s oly irtóztató ordítás hangzék ugyanazon perczen a

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

síkon s az erdő fái között, amint emberi ajkáról csak igen ritkán szokott. A hallgatóknak rémülése leirhatlan vala.

Több mint kétezer vad rontott ki most az erdőtől s folyamként terjedtek szét a viszontagságos rónán. A halál járt mezején irtóztató alakjában. Az ellenállás csak arra szolgált, hogy a gyilkosok dühét tüzelje, még akkor is romboltak szörnyű csapásaikkal, midőn az elszállt áldozataiktól. Vértatak folyt s a benszülötteket oly dühössé s tüzessé tevő, hogy némelyek letérdeltek közülök s pokoli ujjongással ittak a sötétvörös folyamból.

Pillanatokig álltak a nővérek megmeredve irtózásukban s hasztalan rimánkodék hozzájuk Gamut, hogy szökés által igyekezzenek e hallatlan mézárástól szabadulni. Midőn látta, hogy fáradozásai hasztalanok, elővette sípját táskájából s hangját a legmagasabb lényhez emelve, oly hatalmas éneket kezdé, mely tulhangzott a véres csata zaján. Néhány vad épen odaugrék, hogy a nővéreket megfoszsza ékszereiktől s azután fejbőrüktől, midőn azonban Gamut mozdulatlan alakját észrevevék mellettök, hallgatózva álltak meg. Meglepetésök csakhamar csodálkozásnak engedett helyt, nyiltan fejezték ki tetszésüket az állhatatosság felett, melylyel a halvány arcz haláldalát éneklé s azután elfordultak, hogy kevésbé bátor áldozatokat keressenek. E kedvező siker által felbátoritva, megkétszerezé törekvését Gamut, mig hangjai végre Maguáig hatottak, ki dühösen kereste halálos ellenét, az öreg Murro

tábornokot. A kielégített boszu örömkialtásával rohant a védtelen nővérekhez, s ellenállás nélkül hurczolta magával. Senki nem volt közel, hogy segíthetett volna nekik, s hallatlanul hangzott el kétségbeesett sikoltásuk a vértől gőzölgő rónán. Maga Gamut követte őket, énekével folytonosan visszariasztva magától elleneit, kik őt a mostani körülmények közt semmi másnak nem tarthaták, mint örültnek.

Magua egy bokrozatba vezette a nővéreket, hol a lovak reá várva állottak, miket a nővérek kivonulásukkor visszahagytak a váradba. Alicet felültette az egyikre, intett Corának ülne a másikra, megfogta a kantárt s benyomult az erdő bensejébe. Gamut e közben elfogott egy magában száguldozó lovat, reá ugrott s oly gyorsan követé a nővéreket, mint csak az út nehézségei engedék.

E közben a kegyetlen munkának még nem vala vége a síkon. Minden irányban futottak a legyőzöttek irgalmatlan üldözőik előtt, míg a francziák oly érzéketlenül álltak helyökön, mely vezéroknek, Montcalmnak hírére kitörülhetlen foltot vetett. Addig nem pihent meg a halál fegyvere, míg a vadak rablási vágya felül nem kerekedett vérszomjukon. Csak akkor lőn a sebesültek nyögése s a gyilkosok orditozása gyöngébb, s a réműlet kialtásai elnémultak, vagy tulhangoztaték a vadak átható és hangos diadalrivalgásaiktól.

A Heurik Vilmos melletti vérfürdő után harmadszor hanyatlott le a nap, midőn azon erdei utról,

mely a Hudson felé vezet, öt férfi lépett ki s csendesen tartott a szétrombolt várad felé. Súlyomszem volt s két indián barátja, továbbá Murro tábornok és Heyward őrnagy. Sötét tekintettel néztek a lángoknak engedett várad romjaira, s az elbénitoit hullákra, melyek temetetlenül fedezték a széles tért. Azután csendesen Cora és Alice holttesteiket keresék, kiket a szerencsétlen apa meggyilkoltaknak vélt.

Midőn Uncas, ki elől járt, a róna közepét elérte, oly hangon kiáltott fel, melyre társai azonnal odasiettek. A fiatal harczos egy halom agyonvert asszony előtt állt, melyek össze-vissza voltak egymás fölé hányva. Murro és Heyward azonnal a nélkülözöttek nyomait keresék közöttük, a nélkül azonban, hogy legcsekélyebbre is találának, mi félelmüket igazolná. Gondolkozó hallgatással álltak a halottak előtt, melyet végre Súlyomszem következő szavai szakítának meg:

— Elég kegyetlen harczot láttam, de soha még oly világosan nem tűnt szemembe az ördögi kéz, mint itt. Nem akarom állítani, hogy boszu után szomjazom, de annyit mondhatok, ha e francziák még egyszer kezem ügyébe esnek, ismerek egy puskát, mely megszokta tenni kötelességeit, meddig csak a kő szikrát adni s a puskaapor gyújtani képes. Mit mondasz te Chingachook?

A mohikán vonásain a boszu egy sugara vilant át s övében kését igazgatá; azután nyugodtan

elfordult s arcza oly mozdulatlan lön, mintha minden szenvedély távol volna tőle.

— Hugh! — mondá egyszerre Uncas s egyenesen maga elé pillanta.

— Mi az, fiu? — kérdé hirtelen Sólyomszem, magas, szikár természetét párduezként huzva össze, mely prédájára akar ugrani. — Bár egy francziát küldene Isten kezeink közé! Azt hiszem, ma különös jól viselné magát puskám.

Választ nem várva tova sietett Uncas, s egy bokorról Cora zöld fátyolából hozott egy kis darabot, melyet győzelmesen lengetett feltartott kezében. E mozdulat azonban odacsalta a többit is.

— Gyermekem! — szólt fájdalmasan Murro, adjátok vissza gyermekemet!

— Uncas megkisérti, — hangzék a rövid válasz, melyre a szerencsétlen apa nem igen ügyelt. Megragadá a fátyoldarabot, görcsösen szívéhez szorítá s aggalmas pillantásokat vetett körül a bokrokra, mintha attól félne, hogy valami rettentő titkot lepleznének előtte le.

— Ezen bokrokon kelle keresztül nyomulniok, — mondá Sólyomszem. — A fekete szemü leány itt volt s így kutatnunk kell nyomait.

A hirhordó még beszélt, midőn az erdő szegélyétől Uncas másodszeri kiáltása hangzék. Az odasietők ismét egy darabka fátyolt vőnek észre, mely egy bükk alacsony ágán függött.

— Gyorsan! Gyorsan! — mondá a hirhordó Heywardhoz. — Most már kezdjük tájékozni ma-

gunkat, de a nyomnak nem szabad elenyésznie. Egy tul vitt lépés órákig tartó bajt szerezhet. A nyom itt van, az nem tagadható.

— Hála Istennek! — mondá Murro mély érzéssel. — Vajjon hova menekülhettek?

— Az különböző körülményektől függ, — viszonzá Sólyomszem. — Ha magukba menekültek, akkor nem mehettek messze, de ha az indiánok kezeibe kerültek, akkor eddig valószínűleg Canada határaihoz közelitnek már. De azért ne aggódjék! Itt állnak a mohikánok velem együtt az ut egyik szélén, csodálatos volna, ha másik végére is el nem juthatnánk, feküdnék bár száz mértföld között. — Gyorsan, gyorsan, Uncas! Ne légy türelmetlen s ne feledd, hogy oly könnyü lábacsák csak könnyü nyomokat hagynak maguk után.

— Hugh! — szóló Chingachgook, s kedvetlen mozdulattal mutatott a földre, mint oly férfiu, ki valami visszaszitót fedezett fel.

— Egy férfiu lábnyomai! — szóló Heyward. — El vannak fogva.

— Annál jobban feltalálhatjuk utjokat, — mondá hidegvérüleg Sólyomszem. — Uncas hajolj le s mond, mit tartasz a moccassinról, mert ez moccassinnyom és nem topán.

Uncas lehajolt a földre s a legnagyobb gondal vizsgálta meg a nyomot. Végre felemelkedett, mintegy megelégedve kutatása eredményével.

— Magua, — mondá.

— Hah, a lappangó ördög! — szólt Sólýomszem. — Nem lesz előbb nyugta, már látom, mig golyómat bordái között nem érzi. De hadd lássam én is, Uncas; két vélemény mindig jobb egynél. — Igazad van — tevé hozzá meghajolva, — ez azon nyom, melyet oly gyakran láttunk, midőn reá vadásztunk. Nézd meg azonban te is, Chingachgook, hogy bizonyosak legyünk dolgunkban.

— Magua! — mondá a mohikán, miután a nyomot gondosan megnézte.

— Igen, igen, a fekete hajú leány és Magua erre haladtak! — mondá határozottan Sólýomszem.

— És Alice nem? — kérdé Heyward.

— Még neki nem találtuk nyomát, — viszonzá Sólýomszem. — De ott látok valamit, Uncas, hozd ide azt a dolgot, mely ama tövisbokron függ.

Az indián gyorsan engedelmeskedék, s a hırhordó megkapta a talált tárgyat. Felemelte a magasba s csendesen és szıvéből kaczagott.

— Az énekes sípja! — mondá. — Most már oly nyomra akadtunk, melyet a vakand is követhetne, bármi vak.

— Itt topán nyomok vannak, — mondá Heyward. — Vajjon Dávid barátunk nyomai lennének ezek?

— Ez? Oh nem, erre Cora vette utját. — Viszonzá Sólýomszem. — Ujabb jele, hogy itt járt. De merre lehetett Alice? Nézzük meg élesebben az utat, s ha nem tanusít semmit, térjünk vissza

a rónára s keressük ott nyomukat. Elöl te menj, Uncas, s irányozd szemeidet a száraz lombra. Én a bokrokat kutatom át, míg atyád a földet nyomozza. Előre barátim! A nap már hanyatlak a hegyek mögé.

Alig haladtak egy kis darabon, midőn az indiánok megálltak, nagy figyelemmel vizsgálván a földet s élénken váltva szót egymással.

— Ők nyomra akadtak! — szólt örömmel Sólyomszem s hozzájuk futott, a nélkül hogy tovább saját dolgára gondolt volna. Látjátok, ismét itt vannak a narraguntseti paripák s most már minden világos. Igen, itt ültek fel, amott voltak a lovacskák megkötve s itt a széles ut teljes gyorsasággal vezet Canada felé!

— De Alicenek még mind nem találtuk nyomát! mondá Heyward.

— Ha csak az a fényes játékszer, melyet Uncas épen fölemelt, arra nem segít bennünket. Hozd ide fiu!

Heyward azonnal reá ismert az ékszerre, melyet Alice nyakán elégszer látott. Megragadá az ékszert s ajkaihoz szorította.

— No, most már minden jól van, — mondá Sólyomszem, — holnap korán reggel indulhatunk.

— Miért nem e perczben? — kérdé Heyward élénken s türelmetlenül.

— Nem, nem, — viszonzá meggondolva a becsületes hirhordó. Az indián soha nem kezd ily utat tanácskozás nélkül, s e szokást tisztetem,

minthogy az böles és jól kiszámított. Forduljunk vissza, a mai éjt a váradi omladványok közt töltvén s holnap reggel ujult erővel kezdjünk munkához, mint meggondoló férfiak s nem mint fecsegő gyermekek.

Heyward engedett a hirhordó akaratának s visszatért az egész társaság az alig elhagyott rónára.

Alig érték el az omladványokat, midőn Sólyomszem és az indiánok készületeket tőnek az éjszakához. Néhány gerenda omladvány a falakhoz támasztaték, s miután Uncas bokrokkal befedezte, kielégítő védelmet látszék ígérni. Murro belépett az egyszerű kunyhóba, hogy rövid pihenést élvezhessen, míg a többiek hatalmas tüzet élesztve, elkölték egyszerű estelijöket, mely pörkölt medvehusból állt.

— Csendet! — szólt egyszerre Duncan, — valami neszt hallok a síkon.

Sólyomszem válasz nélkül rázta fejét.

— De ismét hallom, — mondá Duncan élénken. — Vigyáznunk kell!

— Légy nyugodt őrnagy, légy nyugodt viszonzá Sólyomszem. — A farkasok járnak a rónán körül s ez minden. De megálljunk! Mi volt ez?

A hirhordó oly állást vőn, mely a legfeszültebb figyelmet tanusítá, és soká és élesen hallgatózott. Mind a mellett nem látszék azonban teljesen kielégítve, s így szólt:

— Uncast kell előhívunk. Neki indián érzékei vannak, s hallja, mi a fehérbőr előtt rajtély marad.

Az ifju indián, ki apja mellett a tűznél ült, felüté fejét, midőn egyszerre bagoly kiáltást hallott, s körül nézett, mintha remélné, hogy e hang ismételtetni fog. Súlyomszem nem sokára váratta őt s kevés percz múlva látta Duncan, hogy Uncas azon mellvéd falhoz közelít, hol ő állt a hírhordóval. Ez néhány szót sűgött az indiánnak, melyre az ifju azonnal földre veté magát, hol, mint Duncannak tetszék, nyugodtan s mozdulatlanúl fekvé maradt. Csodálkozva lépett Heyward előre s lehajolt a sötét tárgyhoz, melyen szemeit függve tartá, de csakhamar fölfedezé, hogy néhány kiálló rom sötét körrajzát tartá az ifju főnöknek.

— Hova lett a mohikán? — kérdé a hírhordótól.

— Csendet! Csendet! — viszonzá Súlyomszem — Uncas a síkra ment s a mingóknak, ha volnának ott, dolgot áo.

— Ha azt hiszed, akkor ragadjunk fegyvert: öten vagyunk, s két annyi ellenséggel meg fogunk birni.

— Csöndesen, csöndesen, mondom, ha életed kedves! Nézd Chingachgookot, mi nyugodtan ül ott a tűz mellett, mint oly kitűnő főnökhöz illik! Ha lappangó gyűlevésznép volna is itt, nem látszik modorán, hogy véstől tarthatnánk.

— De fel fogják őt fedezni, s az leend halála — susogá Heyward.

— Igen, igen figyelmeztetnünk kell őt — vizsonzá Sólyomszem nyugtalanul — intést adok neki, hogy mingók nyomában vagyunk, s akkor saját eszélye majd megmondja neki, mit tegyen.

Sólyomszem ajkaira tévé újját, s halk, sziszegő hangot adott, melyet Duncan valóban kigyósziszegésnek gondolt. Chingachgook feje kezére volt támasztva, s gondolatokba látszék mélyedve lenni, alig hallá azonban az intő hangot, midőn fölemelkedek, s szemei örködve jártak körül. E gyors s látszólag önkénytelen mozdulattal eltűnt minden további nyoma a nyugtalanságnak. Puskája érintetlenül feküdt keze ügyében, mintha nem is gondolna rá. A tomahawk, melyet megoldott övében, a földre esett, s egész alakja mintegy álomittasan roskadt össze.

De mig a mohikán főnök szunnyadni látszék, észrevevé Heyward mint tágulnak orrlyukai, mint hajol feje kissé oldalra, hogy hallérzékei nagyobb élességet nyerjenek, s mint forognak sötét szemei szünet nélkül minden irányban.

— Nézd ama nemes bátor harczost — susogá Sólyomszem Heywardnak — ő tudja, hogy egy tekintet, egy mozdulat ama sátánhad kezeibe játszhat bennünket, és azért —

Egy puska villámlás s durranás szakítá meg szavait, s tűszikrák repültek a légben a hely körül, melyen Heyward szemei csak épen most cso-

dálva függöttek. Egy másik pillantás meggyőzte őt, hogy a hely üres s Chingachgook eltűnt. E közben Sólyomszem lövés készen veté előre puskáját, s türelmetlenül várta a perczet, melyben egy ellen mutatja magát; de a Chingachgook elleni sikertelen merénylettel be látszék fejezve lenni a támadás. Minden csöndes lön; — nesztelen szünete után a türelmetlenségnek valami a vízbe zuhant, s mindjárt reá egy puska durranása hangzék.

— Ez Uncas! — mondá Sólyomszem — A fiúnak pompás puskája van. Ismerem dögését, mert magam hordoztam, mig egy kedves leánykától a Kildeert nem kaptam.

— De mit jelenthet mindez? — kérdé Heyward — Bizonyosan erősen kémlelődnek utánunk, s romlásunkon működnek.

— Az bizonyos, hogy semmi jót nem akarnak, erről kezeskedik az előbbi lövés — viszonzá Sólyomszem, puskáját ismét vállára vetve, és Chingachgookot, ki épen most jelent meg, követé a várad bensejébe. — Hogy vagyunk, Sagamore? Mingók vannak-e nyomunkban, vagy talán azon halott-rablók itt, kik a seregek után szoktak járni?

Chingachgook nyugodtan foglalá el előbbi helyét, egy újját fölemelé, s így szólt:

— Egy!

— Gondoltam! — viszonzá Sólyomszem — De a semmirevaló golyója közel fűtyölt el füled mellett Sagamore.

Közönbösen s nyugodtan forditá Chingachgook

azon hely felé tekintetét, hol a mingó golyója leütött, s ismét előbbi tartását vette föl. Mindjárt reá Uncas lépett a körbe, s atyjáéhoz hasonló hidegvérűséggel ült a többi közé.

— Mi lett ellenségünkben, Uncas? — kérde Heyward hosszú szünet után, melyet megszakítani egyik harczosnak nem látszék kedve lenni — pus-kád kisütéd, csak czél nélkül löttél?

Uncas, a nélkül hogy szóra nyitná ajkait, félretolá vadászruhája redőit, s egy még véres fejbőrt mutatott övében, mely az őrnagyot meggyőzte, hogy háborgató ellenök meg van ölve.

Isméti szünet után föléleszteték a tűz, s Duncan azt következteté belőle, hogy most fognak a nővérek fölkeresése iránt tanácskozni. Hogy ne háborítsa őket, azon bástyák egyikének széléhez támaszkodék, melynél mind a három harczost, mind a várad előtti rónát jól láthatá. Rövid hallgatás után pipára gyújtott Chingachgook, melynek szára fából, s feje fehér, művészileg faragott kőből készült. Nehány erős szippantás után Sólyomszemnek nyújtá a pipát, ki példáját követé s azt végre Uncasnak adta. Így járt háromszor körben a pipa a nélkül hogy valamelyik egy szót ejtett volna. Végre Chingachgook nyitá beszédre ajkait, s kevés szavakkal előhozta tanácskozásuk tárgyát. Sólyomszem válaszolt, s Chingachgook ellenmondott, miután amannak megjegyzései látszának lenni. Uncas nem szólt belé, mind addig figyelmesen hallgatván, míg Sólyomszem véleményét kérte. A beszélők

modora s mozdulatai után kitalálható Heyward, hogy a két indián Sólyomszem ellenében ugyanegy véleményben van. A vita minden pillanatban hevesebb lőn, úgy, hogy világosan látható vala, hogy a beszélők mind inkább belé mélyednek a tárgyba; de mind a mellett, minden fehér példát vehetett volna a vitázók mérsékletén, illedelmén s visszatar-tásán. Uncas beszéde ugyan azon figyelemmel hall-gattaték meg, mint apja szavai, és senki nem felelt addig, míg néhány perczig nem gondolkozott a hal-lottak fölött.

A vita tárgya az vala, mint Heyward a be-szélők mozdulataiból kivehette, hogy nyomozásukat a Horican vizén vagy szárazon folytassák-e; Só-lyomszem az elsőt tartá czélszerűbbnek, az indiánok az utóbbit. Végre Sólyomszem nézete győzött, s a vita egyetértőleg befejezték.

Még nem fejezték be a fontos tárgy, midőn a hírhordó leterült a tűz mellé, s elszunnyadt, míg az indiánok, magokra hagyatva, a szeretet nyájias, gyöngéd szavait válták egymással. Egy óra hosszáig cseveghettek; ekkor Chingachgook engedett pi-henés utáni kívánatának, s a földre nyúlván, fejét egy gyapot takaróba burkolta. Uncas is elhallga-tott tehát, összekotrá a tüzet, hogy apja lábai föl-melegedjenek, s azután maga keresett fekhelyet a várad omladványai között. Heyward megnyug-tatva az indiánok gondtalansága által, követé pél-dájukat, és sokkal éjfél előtt tanusítá mindnyájuk

mély lélekzetvétele, hogy a legenyhítőbb álom erősíti tagjaikat.

Mig fénylettek a csillagok az égen, midőn Sólyomszem az alvókat fölébreszté. A reggel első üdvözlete a hallgatás jele volt, mint az elővigyázó hihordó mondá ismételve.

— Imádkozzatok gondolatban — susogá — s aztán jertek; menjünk le az árkokba, s lépjünk járás közben gondosan fa- és kődarabokra.

Utasítása követve lön, habár mind Murro mind Heywardra nézve az elővigyázati szabály megmagyarázhatlan vala. Midőn az alacsony mélyedésbe jutottak, mely a várad földvédét három oldalról környezte, az utat csaknem teljesen elzárva találák az omladványoktól. Mind a mellett is azonban a hihordó után másztak, mig elérték a Horicon homokos partját.

— Ez oly ut volt, mit mi tevének most, melyet csak szaglás által kutathatnak föl — mondá Sólyomszem csöndes mosolyával — szálljatok a hajóba, melyet amott hoz Uncas. Közelébb, közelébb fiú a parthoz — úgy, nem tovább, nem szabad a csolnaknak megérinteni a partot, különben észreveszik a semmirevalók, hol hagyták el e helyet.

Uncas követé ez utasítást, s mindnyájan beszálltak, a nélkül hogy egyetlen nyomot hagytak volna hátra, mitől Sólyomszem oly igen látszott félni. Mig a hajó a széles és mély árnyakat elérte, melyeket a keleti hegyek vetének a vízre, hallgatott Heyward, ekkor azonban ily kérdést tön :

— Miért kelle oly lopva és gyorsan indulnunk?

— Elfeledéd ama csúszó-mászó férget, kit Uncas agyon ütött? — viszonzá Sólyomszem.

— Semmi esetre, de hiszen azt mondtok, hogy egyedü! volt.

— Igen, ördögi munkájánál egyedül volt, egy indiánnak azonban soha nem kell attól tartani, hogy boszumatlanul hal meg, ha törzsének vannak harczosai. Előttünk és mögöttünk ellenségek vannak, s így vigyáznunk kell.

Heyward ellhallgatott, míg a csolnak gyorsan és könnyen siklott tova a Horicon tavon. Épen nap keltével jutottak ama szorosokba, melyek e tónak sajátságai, s elővigyázattal lopóztak át a számtalan kis szigetek között, Ugyan ez úton vonult vissza Montcalm is seregével, és Sólyomszem valószínűnek tartá, hogy hátul indiánokat hagyott vissza, utócsapatai fedezésére, s egyes portyázókat összegyűjteni. Az átmenethez tehát a legmélyebb hallgatással közelítének, s szokott elővigyázatukkal. Míg Uncas és Sólyomszem a könnyű járművet előre hajták, Chingachgook félre tette evezőjét, s szemeit szigetről szigetre, bokorról bokorra forgatá. Eles tekintete előtt semmi nem maradt rejtve a vizút szűk határai között. A főnök által adott jelre az evezők egyszerre megálltak.

— Mi történik itt? — kérdé Sólyomszem — A tó síma és nyugodt, és én semmi gyanusat nem látok.

Chingachgook csöndesen fölemelé evezőjét, s egy nem távol eső pontra mutatott. Egy alacsony, erdővel lepett sziget nem messze feküdt hozzájuk, de oly nyugodt s barátságosnak látszék, mintha magányát emberi lény lábnyoma soha nem háborította volna.

— Semmit nem látok csak földet és vizet — mondá Heyward,

— Csöndesen! — szakítá őt meg Sólyomszem. Csak egy árnyék látszik amott, de nem természetes. Látod a ködöt őrnagy, mely a sziget felett emelkedik?

— Gőz az, mely a vizből száll föl.

— Nem, én nem azt értem; ott, a szélnél ama fekete gőzt kérdelem, melyet ama bokrok sűrűjéig követhetünk. Az tűztől származik, melyet lehagytak égni. Ott indiánok vagy francziák vannak, és semmi egyéb nem marad számunkra hátra, mint ama hegyeken át vesszőt futni. Van ész szavaimban Chingachgook?

Az indián evezőjét vízbe sülyesztve, választott s a csolnakot tovább hajtá. A többiek is erőteljesen eveztek, s csakhamar egy pontot értek el, honnan a szigetnek eddig elrejtett partját egy pillantással átnézheték.

— Itt vannak! — susogá a hirhordó — Két hajó és a füst. Még nem látnak bennünket a semmirevalók, rajta hát, evezzünk! Eltávoztunk tőlök, s csaknem túl vagyunk a puska-lövés-távol-ságon.

Egy puska-durranás s átható ordítás szakítá beszédét meg s tanusítá, hogy föl vannak fedezve. Pillanattal később több vadat látának hajókba rohanni, kik azonnal gyors üldözéshez fogtak a vizen. Sólyomszem s az indiánok evezése is erősebb s szabályosabb lön, s a kis bárka madár gyorsasággal látszék a vizen tova siklani.

— Maradj ezen irányban Chingachgook — mondá Sólyomszem hidegvérüleg tekintve bal vállán át, miközben tovább evezett; — tartsd a hajót így egyenesen. A harmadik puskája nem ér messze, de az én Kildeeremnek olyan csöve van, melyre építhetek.

Erre nem sokára félre tette evezőjét Sólyomszem, s fölemelé a viszontagságos fegyvert. Háromszor célzott, s háromszor letette ismét a puskát, kérve az indiánokat, bocsássák még valamivel közelebb az ellenséget. Végre kielégítve látszék lenni; még egyszer fölemelte a fenyegető tűz fegyvert, s ki akará löni, midőn Uncas ajkainak egy kiáltása ismét akadályozta őt.

— Mi baj, fiu? kiáltásod megmenté egy huron életét; volt okod reá?

Uncas egy sziklapartra mutatott, hol egy más csolnak is igyekezett utjokat elvágni. Ez által oly nehézé vált helyzetök, hogy nem volt több szükség magyarázatokra. Sólyomszem félretette fegyverét, s megragadta ismét az evezőt, mig Chingachgook a csolnakot vezette, úgy hogy a távolság megnagyobbult az új ellenséggel szemben.

— Inkább a száraz felé, Sagamore! — mondá Sólýomszem. — Akkor kikerüljük a gazokat.

Sólýomszem nem csalódék. Amint azonban a huronok láták, hogy az üldözöttek előnyt nyertek, ők is rézsutos irányt vettek, úgy hogy a hajók hasonló vonalokban kétszáz mérópózna távolságra voltak egymástól. Most az lön a kérdés, ki jó gyorsabban előre, s ezen körülmény volt oka, hogy a huronok nem tüzeltek azonnal. A menekvők erőfeszítése azonban oly roppant vala, hogy soká nem lehetett megbirniok, s Duncan aggódva vette észre, hogy Sólýomszem zavartan néz körül, mintha új segélymódról gondolkoznék szökésök gyorsítására nézve.

— Kissé menjünk a napról, Chingachgook — mondá. — A gazok egyike lövés készen áll, s egy seb most mindnyájunk fejbőrébe kerülhetne. Menjünk a napról, úgy a szigetet nyerjük közénk s közējük.

E tanács nem maradt siker nélkül. Egy hosszan nyuló, alacsony sziget volt tőlök csekély távolságra, s midőn azt elérték, az üldöző csolnak kényyszerítve volt, a másik oldal felé tartani. Most, midőn a bokorzat elrejté őket az ellenség szemei elől, megkésztették barátaink minden erejüket, s a két csolnak mint két futtató — ért a sziget hegyéhez, — a menekvők azonban elől voltak. De e változás közelebb hozta őket egymáshoz, s így megváltoztatá kölesönös helyzetüket.

— Amint látom, a gazok ismét csak egészen evezéshez láttak, s így mi sem gondolhatunk puskáinkra. Merítsétek távolabb az evezőt barátim, s hajtsunk egyenlőn.

— Lövéshez készülnek — szólt Heyward, s ugyanazon perczen a huronok golyói, barátaink füle mellett füttyöltek el. A golyók egyike, kiragadá a Sagamore kezéből az evezőt, s messze elvitte. A huronok örömrivalgást hallattak, s fölhasználák második lövésre is az alkalmat. Uncas azonban egy ivet rajzolt evezőjével a vizen, s miközben a csolnak nyíl sebesen lövelt előre, Chingachgook ismét elfogta evezőjét, győzelmesen emelé magasra, s a mohikánok csatakiáltását hallatva, változatlan erővel s ügyességgel evezett tovább.

— A nagy kigyó! A hosszú puska! A gyors szarvas! — hangoztak a csolnakokról mögöttük, s e kiáltás az üldözőket új erővel látszék élénkíteni. Sólyomszem fölragadá puskáját, s gúnyosan subogtatta feje fölött. A vadak hangos ordítással, s új lövéssel feleltek. A golyók a tó fölött röpültek, s egyik közülök megüté a könnyű sajka héját. A mohikánok nyugodtan maradtak, vonásaik sem félelmet sem reményt nem fejeztek ki, de Sólyomszem Heywardra nézett, s így szólt csöndes kaczagásával:

— A gazok szívesen lönek, de senki nincs közöttök, ki képes volna egy puskalövés távolságát kimérni. Az esztelen ördögök egy embert elfogtak az evezéstől, s most már mi legalább három lábat tehetünk előre, míg ők kettőt.

Duncan örvendett, midőn észrevehé, hogy valóban nem jelentéktelen előnyt nyertek a huronok előtt. Ezek azonban ismét tüzeltek, s egy golyó Sólyomszem evező lapátját érte, a nélkül azonban hogy őt magát megsértette volna.

— Jó, jó! — mormogá a hirmondó, hidegvérüleg vizsgálva a könnyű sértést. — Örnagy, vedd, egy kis időre evezőmet, hogy vehessen részt Kildeerem is a mulatságban.

Heyward megragadá az evezőt, s oly buzgósággal látott munkához, mely tökéletesen kárpótolta csekély gyakorlatát. Sólyomszem e közben puskáját megtöltötte s gyorsan czélozva lött. A huron, az első hajó elejében hasonló szándokkal emelkedék föl, de azonnal visszarogyott s puskáját a vízbe ejté. Midőn ismét fölszedé magát, mozdulatai vadak s szétdultak voltak, s a két üldöző sajka összeütközék s megállt. Chingachgook és Uncas e pillanatot felhasználva, kissé összeszedék magukat, s kutató pillantásokat vetének egymásra, megtudni, vajjon nem okozott-e kárt az ellenség tüzelése. Néhány vércsep hullott le Chingachgook vállain; ki midőn az aggodalmat észrevette Uncas tekintetében, vizet merite összefogott tenyerébe, lemosta a foltot, s ily egyszerű módon tanusítá, mi kevésbé veszélyes a kapott seb.

— Szünj meg te is evezni — mondá Sólyomszem Heywardhoz, ki eddig fáradatlanul dolgozott előre; — a semmirevalók elég távol vannak, s tanácskoznak, mint láthatjuk. Hagyjuk őket folyto-

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

nosan egy puskaövést távolságig jóni! Csalogassuk le az egész Horicanon, nekünk ők nem fognak ártani, míg az én Kildeerem ugyan csak pusztit majd közöttök.

— De akkor utunk céljáról feledkeznénk meg — viszonzá Heyward. — Használjuk föl a nyert előnyt s meneküljünk tovább.

Sólyomszem habozó pillantásokat vetett az ellenséges sajkákra, hanem a szerencsétlen atyára tekintve, ki kérve nézett rá, mintha leányaiért esdekelné, szó nélkül tette félre puskáját s ragadá ismét kezébe az evezőt. Az indiánok hasonlót tőnek, s kevés pillanat alatt oly nagy víztér nyúlt el közöttök s a huronok között, hogy Heyward könnyebben kezdett lélekzeni.

Az ut magas sziklapartok között vezetett. A helyett azonban hogy a nyugoti partokat követnék, Chingachgook inkább a hegyek felé kormányzott, melyek mögött Montcalm vezette seregét, s ez elővigyázatot mind addig folytató, míg a tó éjszaki végén egy öblöt érték, habár nem látszának többé üldöztetni a vadak által. Itt a csolnak parthoz kötteték, s mindnyájan kiszálltak. Hogy minden nyomot eltörüljenek s a lehető kutatást tévutra vezessék, a sajka a szárazra vonaték s erdőbe vivén, nagy halom lomb alá rejteték. Erre az utasok veték fegyvereiket s málháikat és Sólyomszem tudatá fehér társaival, hogy végre készek vándorlásukat velök megkezdeni az erdőkben.

Sólyomszem és az indiánok sokkal gyakrabban átbarangolták az épen fölkeresett erdők- és völgyeket, minthogy gondolkoznának, benyomuljanak-e mélyeikbe. Egy csillag, vagy egy erdei patak által vezetve, több óra hosszáig folytatták fáradságos útjokat. Ekkor a hirhordó megállítá társait, hogy pihenésül élesztenének tüzet, s az éj végét legalább töltsék nyugodt álomban. Midőn másnap reggel néhány mérföldet haladtak, Sólyomszem meggondolóbb s örkdőbb kezdte lenni. Gyakran megállit, hogy a környezetet gondosan megnézzze, s hogy időről-időre Chingachgook véleményét kérdezze, mintha magában saját ítéletében nem egészen bízne. Végre megállt s kijelenté, hogy nem csekély zavarban van.

— Midőn láttam, hogy a huronok nyomai észak felé vezetnek — kezdé — azt kelle következtetnem, hogy a Hudson és Horican vizei közé tartanak. mígnem a canadai folyamok forrásáig érnek, mely őket a francziák birodalmába vezetendé. Itt azonban nem messze vagyunk már ama forrásoktól, és még semmi nyomra nem akadtunk. Az ember téved néha, s az lehetséges, hogy hamisutat választánk.

— Az ég óvjon oly tévedéstől! — mondá Heyward ijedten — Uncas, nem tudnál te tanácsot adni?

Uncas gyors pillantást vetett apjára, de hallgatott azért szokott nyugalma s visszatartásával.

— Beszélj! — mondá Chingachgook.

Alig nyerte az engedélyt, Uncas azonnal a szarvas gyorsaságával futott az alacsony tetőre, s

örvendve állt meg egy ujonnan feltárt nyom mellett, melyet a földön egy megterhelt állat lábai látszának magok után hagyni.

— Ez valóban nyom! — szólt Sólýomszem gyorsan előre lépve. — A fiúnak korához képest ugyancsak éles szemei vannak.

— Különös, hogy eddig elhallgatta mit feltalált — mormogá Duncan.

— Még különösebb leende, ha felszólítás nélkül beszélt volna — viszonzá Sólýomszem. — Egy szeles, fehér fiu okosabbnak képzelheti magát apjánál; — itt azonban megtanulja az ifju a kor és tapasztalások becsét tisztelni.

— Látjátok, — mondá Uncas mindkét oldalon a mély nyomokra mutatva — a fekete hajú leány erre ment az erdőbe.

— Igen, igen, az út világos! — mondá Sólýomszem a kijelölt irány felé előre sietve. — Az ég kegyelmes hozzánk, s nem kell többé földre tartott orrokkal ballagnunk. Itt vannak ismét a Narragantsettek! E huron úgy halad, mint a fehérek valamely tábornoka! Megbolondult! Nézd, nézd, Sagamore, vajjon nem találsz-e keréknyomokat, mert ez esztelen nem sokára majd kocsin fog utazni, midőn a hat legjobb szemhalad sarkában!

A hirhordó vidám szavai nem mulasztának kedves reményeket ébreszteni a többieknél. Gyorsan mentek előre, és pedig oly biztossággal, minővel az utas a legszélesebb országuton haladhat. Ha egy szikla, patak, vagy valami egyéb megszakítá útjokat,

Sólyomszem éles, csalhatlan szemei ismét feltalálák azt csekély távolságban és ritkán volt kénytelen csak pillanatra is megállni. De annak daczára sem mulasztá el a huron, a benszülöttek közönséges mesterfogásaival élni, hogy meggátolja a lehető nyomozást, csak hogy nem voltak elégségesek élesen látó erdő lakosaink eszélyességének kijátszására, kik fáradatlanul folytaták utjokat.

Délután egy folyamon mentek át s az alkonyodó nap irányát követék. Miután egy tetőről egy lapályra szálltak alá, melyet kis patak nedvesített, oly helyre értek, hol kétségtelenül állomást tartott Magua. Félig elégett fadarabok feküdtek a forrás körül; egy szarvas sült maradékai voltak szétszórva s a fák annak nyomait tüntették föl, hogy lovak által legeltettek le; s némi távolságra kis lombsátort fedeztek föl, mely körül a föld le volt tiporva. De itt a vadak minden további nyoma el látszék tűnve lenni.

A Naragansettek útja nehézség nélkül vala követhető; hanem vezető nélkül látszának körülszaladozni, csupán takarmányt keresve. Végre Uncas oly jelre talált, mely közelségüket kétségtelenül elárulta s nem sokára megjelent magával a két lovacskával, melyeken az összetört nyereg s bepiszkolt takaró tanuságot tőn, hogy több idő óta szaladozhatnak magukra hagyatva.

— Mit jelenthet ez? — kérdé Duncan ijedten.

— Semmi mást, mint hogy nagyon közel jötünk a róka lakásához. Nyugodjatok meg, a gaz nem bántá a leányokat, most csak az a kérdés, hol találjuk föl az utat, melyen a huronok előlünk elillantak.

Sólyomszem s a mohikánok azonnal komolyan munkához láttak. Kör vonaték száz lábnyi kerületben, melyben mindenikük részes volt; de a kutatás nem vezetett kedvező eredményhez. Nyomtömérdek volt, a vadak azonban céltalanul látszának össze-vissza futkározni. Sólyomszem és társai még egyszerre megjárták a kört, hanem a nélkül hogy elokosodhattak volna.

— Az efféle csel valóban sátáni! — mondá Sólyomszem. — Még lejobb kell mennünk, Sagamore s a forrástól lépésről-lépésre átkutatni a földet. Ne dicsekedjék vele a huron, hogy lábai után nem maradnak nyomok.

Uj buzgalommal kezdett a hirhordó a nyomozáshoz. Minden levélke megfordítotték, minden száraz ág félretéteték s fel lőn emelve minden kő, minthogy ismert cselfogása az indiánnak ily módokhoz nyulni, hogy minden lépést a leglelkiismeretesb gonddal eltakarjon. De még miud nem mutatkozék kedvező siker. Végre Uncas korlátot vetett egy pataknek, s ezáltal folyását más ágyba vezette. Amint feneke szárazon feküdt, föléhajolt éles, kutató tekintetével, s a kitörő öröm felkiáltása csakhamar tanusitá jólsikerült cselfogása sike-

rét. Mindnyájan azon helyhez siettek, hol Uncas a nedves fenéken egy mocassin nyomra mutatott.

— A fiu becsületére válik népének, — mondá Súlyomszem, csodálattal vizsgálva a nyomot, — igen, ő egyszer rettenete lesz a huronoknak! De mindazáltal ez nem indián lépés. A suly nagyon erősen fekszik sarkon s a lábhegy négyszögü. Hozd el csak Uncas az énekmester láb mértékét. Amott, a sziklával átellenben, pompás lenyomatát fogod találni.

Mig Uncas a reá bizottat elvégzé, Súlyomszem és Chingachgook nagy figyelemmel vizsgálák a nyomot. A mérték talált s a hirhordó gondolkodás nélkül kijelenté, hogy Dávidé a lépés, ki kényszerítve volt lábbelijét moccassinokkal felcserélni.

— Most már minden világos előttem — mondá — mintha magam néztem volna a ravasz róka mesterségeit. Az énekmesternek kelle elől mennie, s a többiek mind az ő nyomába léptek.

— De a leányoknak nem látom nyomát, — mondá Duncan.

— A semmirevaló bizonyosan vitte őket odáig, hol az üldöztetést megszakítva gondolta. Nem fogunk messze menni, midőn találkozunk takaros láb-
baik nyomaival.

Erre az egész társaság megindult s a patak folyását követé, fáradatlan szemekkel követve a szabályos nyomokat. A víz csakhamar visszafolyt előbbi ágyába, de a partot mindkét oldalon folytonosan szemmel kísérek, minthogy meg voltak

győződve, hogy nem sokára ismét napvilág elé kerülnek a nyomok. Végre oly helyre értek, hol a patak egy nagy és kopasz szikla lábát mosta, s itt megálitak, hogy meggyőződjenek, vajjon a huronok nem épen itt hagyták-e el a vizet. Mint előre látták, csakugyan látható volt egy indián lábnyom a moha csomagon s tovább a bokrozatban ismét egészen azokhoz hasonló új lépés tűnt fel, mint az eddigiek voltak.

— Hiszen az indián ravaszság itt egészen megsemmisülne, — mondá szívélyesen kaczagva Sólyomszem. — Minden világos, csak az nem, mint vitte át a leányokat a nedves uton. Még a huron sem fogja az oly gyöngéd lábakkal a vizet érinteni.

— Talán ez megfejti a talányt? — kérde Heyward egy hordszék töredékeire mutatva; melyek hanyagul látszának szétdobálva.

— Igen, igen, ugy van! — mondá örömmel Sólyomszem. — Itt vannak a mocassinok, s mellettök két kis lábnyom, mely a leányoké lehet csak.

— Ó, gyermekeim meg nem fogják bírhatni a fáradságokat, melyekkel e gonosz vadak terhelik őket! — mondá fájdalmasan Murro.

— Ó nem, ó nem! Ez szilárd és biztos lépés, habár rövid és könnyű. Nézd, a sarok alig érinté a földet, s itt Cora a gyökerek fölött átugrott. Nem, itt fáradságról szó sincsen, a mennyire a leányokat illeti. De az énekmester lábai fáradni kezdenek, amint utján látható. Itt megcsuszott, s

itt úgy látszik mintha hóczipőkön járt volna. Igen, igen, ki csak torkát iskolázza, természetesen nem használhatja lábait becsületesen.

Ilyes csalhatlan jelek által oly jól eltalálta Sólyomszem az igazságot, mintha mindazon eseményeknél jelen lett volna, melyeket éleselműsége oly könnyen megmagyarázott.

Hamarjában elköltött lakomázás után egy tekintetet vetett a napra, s oly gyorsasággal sietett azután tovább, hogy Murro és Heyward alig haladhattak vele. Miután a huronok nem tarták többé fáradásra érdemesnek nyomaik elrejtését, semmi bizonytalanság nem tartóztatá föl többé a nyomozókat. Mielőtt azonban egy óra elmúlt, Sólyomszem sietése észrevehetőleg engedett, s az egyenes irány megtartása helyett, majd az egyik, majd a másik oldalra fordult, mintha vész közelítését sejténé.

— A huronokat érzem — mondá végre a mohikánokhoz. — Amott a fák csúcsai világosak, s utóbb még nagyon is közel jöttünk tanyájukhoz. Sagamore, menj te itt jobbra a domb felé és te Uncas balra, a patak mentében, míg én az egyenes uton maradok. Ha valami adná magát elő, legyen háromszerű varjúkárogás a jel. Épen most láttam egyet a fák között, s ez is az indián tanya közelségét jelenti.

Az indiánok egy szó válaszolás nélkül tűntek el, míg Sólyomszem a két tiszttel tovább haladt eddigi útján. Heyward szorosán oldala mellett járt, szintén vágyva az oly rég nyomozott ellenséggel

találkozni. Sólyomszem azonban csakhamar azon utasítást adá neki, lopóznék az erdőszélhez, mely, mint közönségesen, alacsony bokrozatokkal van környezve, s várjon ott, míg ő visszatér néhány gyanus jel megvizsgálása után. Duncan szót fogadott, s oly ponton találá magát, hol rendkívüli s előtte új kilátást élvezett.

Nagy téren ki voltak a fák vágva, s csekély távolságra Duncan álláspontjától a patak kis tóvá szélesült. Sok száz lakás állott a tó szélén, de egészen a vízben, mintha áradat lépte volna át rendes partjait. A sajátságos gömbölyeg tetők több gondot tanúsítanak, mint mennyit a bemészülöttek közönségesen kunyhóikra fordítani szoktak, s a kis falu általában több tekintet- s művészettel látszék építve lenni a szokottnál. A hely elhagyottnak látszék; nem sokára azonban több emberi alakot vélt Duncan felfedezni, melyek négy kéz-láb mászkálva, valami igen sulyosat, talán valami borzasztó hadigépet czipeltek maguk után. Épen most tekintett ki néhány fekete fej a lakokból, s a tér egyszerre lények által elevenült meg, melyek oly gyorsan illantak búhelyről búhelyre, hogy képtelenség volt szándokuk és hangulatukat kitalálnia. E gyanus és magyarázatlan mozdulatok által nyugtalanítva, épen varju károgaást akart hallatni, midőn a levelek közel suhogása szeméit más oldalra vonta. Megriadva lépett ösztönszerűleg hátrafelé, midőn néhány száz lábnyira egy idegen indiánt pillantott meg. De összeszedve magát, a helyett hogy zajt ütött volna,

nyugodtan s mozdulatlanul állt meg, mint figyelmes nézője a jövevénynek.

Pillanatnyi megfontolás meggyőzte Duncant, hogy ő nem fedezteték föl. Az indián, valamint ő maga, a falu alacsony gunyhói s lakóinak szemléletébe látszik mélyedve lenni. Arczvonásai oly vastagon be valának festve, hogy nem lehet világoosan kivenni sem; de mind azáltal több fájdalmat mint vadságot látszának kifejezni. Feje, mint közönségesen, meg vala nyírva, kivéve fejtetőjét, melyről néhány árva sólyomtoll lengett. Egy elszakadott calicoköpeny és ing fedezte félig testét, lábai csupaszok voltak, és siralmasan összekarcolva a tövisek által, míg lábain jó szarvasbőr moccasinok voltak. Az indián egész kinézése elhagyottnak s nyomorultnak látszék.

Még el volt foglalva Duncan szomszédja nézésével, midőn a hirhordó csöndesen s ovatosan mellé lopózék.

— Mint ott alant láthatod, valamely tanyához kell közel lennünk — susogá Duncan — s amott van egy vad, ki nagyon megzavarhatja további mozdulatinkat.

Sólyomszem felgerjedt, s lebocsátá puskáját, amint az idegent észrevette. De ismét fölemelé a veszélyes fegyvert, s kissé előrehajolt, hogy biztosan szemlét tarthasson.

— Ez nem huron — mondá halkán — s mégis, mint ruhái tanúsítják, valamely fehéret kellett

kirabolnia. Nem tudod hova tette puskáját vagy ívét?

— Nem, fegyvertelenül jött és semmi gonosz szándékkal nem látszik viseltetni. Ha társait nem riasztja föl, tőle magától nem igen lehet tartani.

— Társait, oda lenn — mondá a hírhordó nem rejthető bámulattal fordúlva Duncanhoz, azután rendes csendes nevetésébe törve ki, így folytatá: — Igen, igen, úgy jár az ember, ha ifjuságát a természet vizsgálata nélkül tölti. De mind a mellett e hosszú lábú semmirekellőnek nem hihetünk. Mind addig tartsd őt puskáddal tiszteletben, míg én a bokrok mögött odalapózom s őt élve elfogom. Semmi esetre azonban ne löj.

Sólyomszem tova mászék, csakhamar elrejték őt a levelek. Néhány perczig lázas türelmetlenséggel várt Duncan, míg végre is észrevette a hírhordót. A földön fekve s egyenesen az indián felé kúszva, jött előszínre. Midőn csak néhány lépésnyire volt már tőle, csöndesen fölemelkedék. E pillanatban több hangos ütés hallatszék a vízbe, s Duncan épen jókor fordúlt meg, hogy száz sötét alakot lásson a hullámokba rohanni. Puskájához kapott s ismét a közel indiánhoz fordúlt. A helyett, hogy a lárma megriasztaná, a vad önkénytelenül előre nyujtá nyakát, mintha ő is a sötét tó fölötti mozdulatokat kémlelni kíváncsian. E közben Sólyomszem keze fölötte suhogott, egyszerre azonban minden látható ok nélkül ismét lehanyatlék, s a hírhordó a legjobb kedvnek engedé át magát, ha-

bár még mindig rejtve volt. Végre, miután szívélyes kaczagása megszűnt, áldozatát nem torkon ragadá, hanem könnyedén vállára ütvén, így szólott hangosan :

— Hogyan barátom, a kásztorokat is énekelni tanítod?

— Minden esetre! hangzék a gyors válasz. — A lény, ki oly kitűnő adományokkal ruházta fel őket, a hangot sem tagadta meg tőlök, melyen dicséretét zengjék.

Heyward meglepetése a dolgok e fordulatánál. leirhatlan nagy vala. Azok, miket indiánoknak tartott, egyszerre kásztorokká alakultak át, s látszó ellenségében barátot Gamut Dávidot, a zsoltár-énekest ismeré föl. A nélkül, hogy pillanatig is gondolkoznék, előre ugrott s odasietett Gamuthoz és Súlyomszemhez, kinek jó szeszélye még most sem szűnt meg. Minden mentegetőzés nélkül forgatá meg néhányszor Gamutot, s többször bizonyítá, hogy öltözete átalakítása becsületére válik a huronoknak. Azután megragadta kezét s oly erővel szorítá meg, mely a becsületes Dávidnak könyeket sajtolt ki szemeiből, s aztán szerencsét kívánt új állásához.

— És valóban énekiskolát akartál alakítani a kásztorok közt? — kérdé. — Igen, igen, félig már megköték veled az alku, s modorosan verik farkaikkal a taktust. De az éneklésből azért semmi sem lesz, miután a szegény álla-

tok némán születtek. Mit tartasz azonban az oly énekről, mint ez?

S azonnal hallatott háromszor egymásután varjúkárogást, oly hangosan a légben, hogy Dávid bedugta füleit, és Heyward, habár ismerte a kiáltás célját, önkénytelenül föltekintett, mintha keresni akarná e madarat.

— Látod — folytatá a hirhordó, miközben a gyorsan hozzájok siető mohikánokra mutatott — látod, ez aztán már olyan zene, melynek keze és lába van. Két jó puskát hoz oldalam mellé, a tomahawkokat s késeket nem is számítva. De legyen elég! A mint látjuk, vidám és egészséges vagy, — de mint vannak a leányok?

— Ők fogságban vannak a pogányoknál — viszonzá Dávid s habár lelkikép bánatosak, egészségleg nem lehet panaszra okuk.

— Mind ketten jól vannak? — kérdé Heyward fölgerjedten.

— Mind ketten! — viszonzá Dávid — Semmi egyéb panaszuk nem lehet, minthogy szabadságukat elrabolták.

— Ég áldjon e szavakért! — mondá Murro tábornok remegő hangon — Így hát épen s baj nélkül kapom vissza gyermekeimet!

— Hol van az alávaló gaz? — kérdé hangosan Sólyomszem.

— Ma szarvas-vadászatra ment fiatal embereivel s holnap beebb szorúl az erdőkbe, közelebb Canada határaihoz. Cora egy szomszéd néphez vitették.

melynek lakása ama sötét sziklacsúcsok mögött van; Alice azonban a huronok asszonyai között időz. Kunyhóik innen csak két rövid mértföldnyire vannak.

— Hát még azon vigasztól is, hogy nővérednél lehetnél, megfosztatál szegény, szelid Aliceom! — mondá Heyward fájdalmasan megindulva.

— Az igaz — viszonzá Dávid — de minden vigasztalásban, mit ének és imádság nyújthat számára, részesül.

— Szereti most is a zenét?

— Igen, ha komoly és ünnepélyes, habár meg kell vallanom, hogy minden fáradozásim daczára is többet sír mint mosolyog.

— Miért engednek téged őrizet nélkül járni?

— Kevés dicsőség illet oly férget, minő én vagyok — viszonzá Dávid szerény alázat kifejezésével — A zsoltárének hatalma azonban reá birta a vadakat, hogy nekem szabadságot adjanak, s én járhatok, kelhetek tetszésem szerint.

Súlyomszem mosolygott s jelentőségesen érinté homlokát.

Az indiánok soha nem bántják a bolondosokat — susogá halkan Duncannak; — de miért nem tértél útradra vissza? — mondá Dávidhoz fordúlva — hírt hozhattál volna Edvárd váradba.

— Nem, nem, — viszonzá egyszerűen Dávid — inkább követtem volna a gyöngéd lényeket a pokolba, minthogy csak egy lépést is tegyek visszafelé, míg ők fogságot és bút szenvednek.

Dávidnak e szavai mély benyomást tettek hallgatóira, s bizonyosan emelkedett becsülésüket illetőleg. A hírhordó így szólt:

— Hangszereddel tüzet akartam gyújtani, barátom; miután azonban oly nagyra tartod, és én mint derék embert tanultalak ismerni, csak vedd sipodat és fujd kedved szerint.

Gamut oly élénk örömmel fogadta sipját, minőre alig tarták őt képesnek. Miután a hangszert többször megkísérté s meggyőződött, hogy egyetlen hangja sem veszett el, komoly kísérletet tönnyönyörének egy zsoltár által adni hangot. De Duncan ezer kérdéssel szakítá meg őt, mikre a szegény énekesnek felelnie kelle, s a hírhordó sem késett oly tudomásokat szerezni, melyek a legfontosabb eseményeknél segítheték őket. Gamut elbeszélése egyszerű volt, s csak azt tanusítá, mit Sóllyomszem az út és egyéb jelek után következtetett. A foglyok megérkezésekor Cora, mint már említve volt, egy szomszéd törzs tanyájára küldték; de a törzsről semmi egyebet nem tudott Dávid, mint-hogy Montcalm szövetségese, s nem vett részt a Henrik Vilmosi utolsó csatában.

— Nem láttad késeik formáját? kérdé a hírhordó, — angol vagy francia munkák voltak-e?

— Gondolataim csak a szegény lányok vigasztalására s nem ily hiúságokra voltak irányozva — viszonzá Dávid. — De a bálványt mind a mellett láttam, melyet valószínűleg imádnak.

— Kígyót jelképezett? — kérde gyorsan Sólyomszem.

— Nem, inkább hasonlított valami közönséges, csúszó tekenősbékához.

— Hugh! mondának a mohikánok egyszerre, míg a hírhordó komolyan csóválta fejét, mintha fontos, de épen nem örvendetes felfedezést tett volna. Azután Chingachgook elkezdett delawar nyelven beszélni, oly nyugalom- s méltósággal, mely még a fehérek figyelmét is leköté, habár szavait nem érthették. Modora kifejezésteljes és erős volt. Beszéde közben egyszer föltartá karját, s midőn ismét lebocsátá, köpenye rendői félre csúsztak, s egy újja keblén pihenve maradt, mintha véleményét azáltal akarná erősíteni. Duncan észrevette, hogy a főnök sötét bőrére egy kék tekenős béka volt gyöngén, de szépen kék színre festve.

— Oly valami esett értésünkre — mondá a hírhordó a szót véve, midőn Chingachgook megszűnt beszélni — mely hasznunkra vagy kárunkra lehet, Isten akarata szerint. A Sagamore a delawarok véréből eredt, s tekenős békájuk nagy főnöke. Nehányról népük közül beszél az énekes is, de nem tudjuk, vajjon javunkra válik-e ez. A fehérek okozák, hogy rokon rokon ellen emelé fegyverét, s hogy a delawar a mingóval halad egy úton.

Duncan több csatatervet rögtönzött a nővérek megmentésére, és Murro e kétségbeesett indítványokat sokkal több tekintettel hallgatá, mint érett kora s ősz hajával egyeztethető leheté. A hírhordó

azonban csakhamar meggyőzte őt nézetei hasztalansága, sőt bohóságáról.

— Legjobb lesz Dávidot ismét visszabocsátani a vadak tanyájára — mondá azután — hogy hírt vigyen a leányoknak érkezésünkrül. Később, valamely jel által ismét meghívhatjuk őt tanácskozássinkhoz, ha szükséges lesz, hiszen a varjúkárogást csak megfogja különböztetni sípja hangjától.

— Jól van, legyen úgy — mondá Duncan — de én elkisérem őt.

— Ön? — szólta Sólyomszem elbámulva — El-fáradt már a nap keltét s alkonyát nézni?

— Nem mindig kegyetlenek a huronok, mint Dávid példája tanúsítja — viszonzá Heyward.

— Igen, E Dávid torkát felhasználhatja! De mit tudsz te?

— Tudom a bolondot, örültet, vagy hőst játszani. Mindent, ha attól függ Alice szabadítása. Ne tégy ellenvetéseket — én elvagyok határozva.

Sólyomszem, legnagyobb csodálkozásra ragadtatva szólni akart, de Duncan megszakitá őt, nyugodtabban folytatva:

— Nektek módotokban áll engem átöltöztetni s alakítani. — Alakítsatok át fessetek be, tegyetek, mi tetszik, de hagyjátok meg az én akaratomat is.

Talán volt Heyward indítványában valami, mi öszhangzott Sólyomszemnek saját bátor természetével. A helyett tehát, hogy tovább is ellenkeznék, följajánlá segélyét a kétségbeesett kalandhoz.

— Jer, őrnagy, mondá jóakaró mosolylyal. Chingachgooknak van sok festéke, s igen jól tud velök bánni. Űlj le e fatörzsre s légy meggyőződve, hogy a legtermészetesebb bolondot csinálja belőled a legnagyobb gyorsasággal.

Duncan nem késett engedelmeskedni s Chingachgook azonnal munkájához fogott. Űgyesen és gyorsan huzta ama különös árnyvonalakat, melyeket a vadak a vidámság és tréfás kedélyhangulat jeleiként tekintenek. Minden vonás, mely valami harcziaszt jelenthetett volna, gondosan elkerülteték, és, egy szóval, a katona egészen föláldoztatott egy bolond álruhájának. Ily jelenségek nem voltak ritkaságok az indiánoknál, s miután Duncan jól beszélt francziául s így könnyű volt neki ticondarogai varázslónak magát kiadnia, ki a szövetséges s egymással barátságban levő törzsek között bolygott.

Miután a befestés kellőleg be vala végezve, Heyward bucsut vön társaitól s még igen jó tanácsot nyert Sólyomszemtől. Duncan Murrot barátai gondosságába ajánlá, viszonzá erőteljes kézszorításukat s végre indulási jelt adott Dávidnak. Sólyomszem a nemes s bátor ifju után több pillanatig nézett titkolatlan csodálattal. Azután gondolkozva csóválá meg fejét, elfordult s kísérőivel együtt az erdő védelmébe bizta magát.

NEGYEDIK FEJEZET.

Az ut, melyen Dávid és Heyward haladtak az erdőirtáson át, a Kásztor-tó hosszában vezetett. Midőn az ifju oly emberrel találá egyedül magát, ki együgyűségében oly kevésbé volt képes szükség esetén segélyére lenni, csak akkor kezdé helyzete nehézségeinek öntudatára ébredni. A közlő éj még inkább nevelte sötét hangulatát és nem tudott aggalom nélkül az egyenetlen csatára gondolni, melyben meglehetősen meggondolatlanul rohant. De a gondolat Alicére új erőt adott neki, sőt végre ő bátoritá Dávidot léptei gyorsítására.

Miután csaknem félkörben kerültek a tó körül, elhagyák a vizet, kis magaslatra mentek a lapályon s félórai gyaloglás után egy második erdőirtást értek, mely hasonlólag kásztorok által okoztatott. Mielőtt Duncan kilépett az erdőből, habozott egy pillanatig, mintha tartózkodnék a zöld fák védelmét odahagyni, oly férfiu módjára, ki minden erejét vakmerő válllathoz gyűjti, melyről tudja, hogy teljes mértékben szüksége lesz reá. Tul az irtáson, azon helyen, hol a patak kis vizesést képezett, ötven vagy hatvan lakhelyet látott, durván építve törzsekből, fákból és földből. A homályban husz vagy harmincz alakot is látott, kik búhelyeikről a magas fűben a kunyhó körül, felváltva majd föl-emelkedtek, majd ismét eltűntek, mintha a föld

nyelte volna el őket. Inkább látszának kisérteteknek, mint oly teremtményeknek, kik husból és vérből vannak alkotva, s csak midőn közelébbjöttek, győződék meg Heyward, hogy az indián falu gyermekei voltak. Oly gondtalanul játszanak, hogy Duncan és Dávid csak akkor vették észre, midőn egészen közöttök voltak. De akkor a kis csapat egyszerre harsogó intő ordításban tört ki s percz alatt eltűnt az idegenek szemei elől. A kis éktelenek csupasz barna teste úgy elveszett az estszürkület homályában a fű között, hogy Duncan semmit nem látott volna belőlük, ha villogó szemeik el nem árulja jelenlétüket.

A gyermekek kiáltása mintegy tizenkét harczost csalt ki a lakások ajtaiba, hol komoly és sötét nyugalommal maradtak állva, és sok méltósággal várták a közelgő látogatást. Dávid oly szilárdan haladt előre, mely minden akadályt gunyolni látszék s épen azon kunyhóba lépett be, mely az egész falunak főépülete volt s a vadak tanácskozásainak nyílt gyűl helyeül szolgált.

Duncan csak fáradsággal volt képes lélekjelenlétét feltartani, midőn az összegyűlt vadakon át tolongott. Mindamellett azonban nyomban követé társát, jól tudván, hogy élete a legtökéletesebb önuralkodástól függ. Habár vére megakadt, midőn ily vád és békithetlen ellenséggel közvetlen érintkezésben látá magát, de erőt véve érzelmein, mind a mellet nem árult el semmi gyengeséget, midőn az említett épület közepén találá magát. Itt Gamut

példája után egy csomó illatos lombot vón a kunyhó egyik szögletéből s hallgatva ült reá.

Most az összegyült harczosok elhagyák a bemenetet, körülállák Duncant s türelemmel látszának a pillanatot várni, melyben az idegen méltósága megengedi, hogy megszólaljon. A legnagyobb rész közülök csak az épület ajtószárfáihoz támaszkodék s csak három-négy a legidősb s kitünőbb főnökök közül, ültek le inkább az előszínen. Egy fáklya gyújtaték meg, mely vörös világát arczról arczra, alakról alakra veté. Duncan arra használta világát, hogy mennyire lehetséges, kiolvassa a vadak modorából, milyen fogadtatásra számolhat. De csak keveset találhatott ki. A legelső főnökök oly hidegen s nyugodtan ültek ott, mint szobrok, s tekintetüket a földre irányzák. Csak az árnyékban álló férfiak figyelék az idegent, kutató szemekkel vizsgálva alakját s arczának egyetlen vonását, egyetlen mozdulatát, egyetlen vonását festésének, sőt ruházata egyetlen részét sem hagyják figyelem és megítélés nélkül.

Végre egy öreges főnök, ki ez ideig a kunyhó egyik szögletében állott, előlépett s megszólítá Duncant a huronok nyelvén, melyet az, természetesen, nem értett. Fejét rázta, s mozdulatai által igyekezék kifejezni, hogy nem képes felelni.

— Senki nem beszél fivérem közül francziául vagy angolul? — kérdé franczia nyelven, s egyik arczról a másikra azon reményben nézett, hogy igenlő választ fog nyerni. De habár sokan hallgaták

öt figyelemmel, szavai mégis válaszolatlanul maradtak.

— Igen sajnálom, folytatá Duncan lassan és világosan — ha senki fivérem közül Francziaország nagy királyának nyelvét nem értené. Igen szívére venné, ha azt kellene gondolnia, hogy oly kevés tisztelettel viseltetnek iránta.

Hosszu és lenyomó szünet következett, és semmi jelből nem találhatá ki Duncan, milyen hatást tőnek szavai. Végre azon harczos, ki először beszélt, így szólt canadai nyelven:

— Ha nagy atyánk népéhez beszél, nem a huronok nyelvén szól-e hozzájok?

— Nem tesz különbséget gyermekei között, — viszonzá Heyward — de különös öröme telik a huronokban.

— Mint fog beszélni, ha a futárok összeolvassák a fejbőröket, melyek öt nap előtt még az angolok fején voltak? — kérdé ravaszul a főnök.

— Azt fogja mondani: Jól van, huronaim vitézek voltak, — viszonzá Heyward hidegen, habár bensőleg megborzadva.

— A mi canadai atyánk nem ugy gondolkozik, mondá a vad. — Haragos szemeit elforditá tőlünk s ő csak a holt angolokat látja s nem a huronokat.

— Az nem lehet, — viszonzá Heyward. — Hiszen engem, ki nagy orvos vagyok, ő küldött ide, megtudni, vajjon nincsenek-e barátai között betegek.

E magyarázatra ismét szünet állott be s minden szem kutatva függött Duncanon, hogy igazságát vagy hamisságát kiolvassa szavainak.

— Be szokták festeni a canadai műértő férfiak bőreiket? — kérdé végre ismét a vad. — Hiszen különben dicsekedni szoktak halvány arcukkal.

— Ha a huronok egy főnöke fehér fivéreit keresi fel, leveti magáról a bivalbőrt s azon ruhát ölti föl, melylyel megkinálják. Fivéremeim adták e színeket nekem, azért viselem.

Fél lassu tetsző susogás tanusítá, hogy a törzs iránti udvariasság szívesen fogadtatott. A főnök meglegedő mozdulatát társai legnagyobb része osztá, a mennyiben a tetszés rövid felkiáltását hallaták. Duncan szabadabban lélekzett s új remény ébredt szívében terve sikerére nézve.

Rövid hallgatás után egy más vad emelkedék föl s beszédet készült tartani, midőn az erdőből egyszerre tompa s borzasztó hangok hangzának át, s szándokát megszakíták. Duncan felugrott, a harcosok gyorsan elhagyák a kunyhót, s künn a léget oly ordítózás tölté be, mely az erdőből ideható borzasztó hangokat csaknem felülmulta. Duncan nem tarthatá magát tovább vissza, kisietett a kunyhóból, s egyszerre oly nagy csoport vad között találá magát, mely csaknem az összes lakosságot magában foglalá. Férfiak és nők, ifjak és gyermekek, mind talpon voltak. Néhányan hangosan sikoltoztak, mások örömben kezeiket csapkodák

össze s mindnyájan ujongtak valami kedvező, de nem várt esemény felett.

Még az ég elég világosságot nyújtott, hogy az erdőszéli nyilásokat észre lehessen venni, melyek benseje utait kijelölték. Ezek egyikén egy sor harczos lépdelt a falu kunyhói felé. A legelső hosszú rudat vitt kezeiben, melyen több fejbőr függött s Duncan azt következteté belőle, hogy a megrázó hangok, melyek az imént az erdőből hangzottak, a vadak közönséges halálkiáltása volt. Annak minden ismétlése egy ellenség sorsát jelenté.

E megszakítás semmi esetre nem volt Duncannak ellenére, minthogy a harczosok váratlan visszatérte szerencsés csata után róla a figyelmet elvoná, s ez nem kevésbé vált könnyebbségére.

Száz lépésnyire a kunyhóktól megálltak a közelgő harczosok s hadikiáltásuk elnémult. Egy közülök hangos szavakkal beszélé el a tetteket s ez által hallgatóit annyira elragadta, hogy nehéz volna leírni. Az egész tanya pillanat alatt a legvadabb s zajosabb tevékenység színhelye lön. A harczosok kiránták késeiket s két sorban fölálltak, a győzők csoportjától egész utcát képezve a kunyhóig. Az asszonyok buzogányokat, baltákat s más fegyvereket ragadtak kezökbe, sietve rohanván előre, hogy szerepet vállaljanak a kegyetlen játékban, mely most vala kezdetét veendő. Még kis fiuk is, kik alig birtak fegyvert emelni, kiragadák apjuk kezéből a tomahawkot, s a sorba lopózva, szülőik mozdulatait utánzák.

Nagy halom száraz ágak valának szétszórva az irtáson, s egy tapasztalt öreg asszony nem késék annyit meggyújtani belőlük, mennyit a következő jelenet megvilágosítása kívánt. A lángok vidáman lobogtak föl s minden tárgyat tiszta, de iszonyu világban tüntettek föl. Az egész látvány érdekes tájkép vala, melynek keretét a magas fenyves sötét szegélye képezé. Az ujonnan érkezett harcosok legtávolabb álltak; az előtéren két férfiú volt látható, kik arra látszának hivatalva, hogy a kezdendő szindarabban a főszerepet játsszák. A világ gyöngébb volt, minthogy arcvonásaik kivehető lett volna; de az könnyen felismerhető vala, hogy különböző érzésekkel foglalkozott lelkök. Az egyik, szilárd tartással állott, készen, sorsát férfiasan viselni; a másiknak le volt sülyesztve feje, mintegy ijedtség vagy szégyen érzetétől. Duncan az első iránt önkénytelen részvétet kezdett érezni s figyelmes tekintettel kíséré minden mozdulatát. Észrevétlenül közeledett mind inkább felé s érdekeltsége annyira nőtt, hogy alig birt lélekzeni.

Most egyes kiáltás hangzék s a pillanatnyi csendet, mely az első lármát követte, oly ordítás szakítá meg, minőt Duncan még soha nem hallott. A levert áldozat mozdulatlanul állva maradt, a másik azonban a szarvas gyorsaságával s ügyességével ugrék azonnal tova. A helyett, hogy mint várni kelle, az ellenséges sorok felé rohant volna, egyszerre s váratlanul egy sor gyermek feje fölött szökék át s így a nélkül, hogy egyetlen csapás

intéztetheték felé, a rettentő harczosok sorának külső oldalán termett. Ezer szitok követé e szerencsésen sikerült cselt. Az egész összegyűlt tömeg szétfutott s vad zavarral futkosott a téren.

Több égő ághalom terjeszté szét világát e téren, mely most dāmonok kisérteti csatahelyéhez hasonlita, kik gonosz és véres munkához akarnak kezdeni. A háttér alakjai földfeletti lényekhez valónak hasonlók, elillanva a tekintet előtt, míg a léget esztelen és értelmetlen mozdulatokkal hasíták, azok vad szenvedélye azonban, kik a lángok mellett elhaladtak, irtóztató világosan látszának, mint-hogy a lángok dühétől szikrázó tekintetüket megvilágítá.

Ily boszútszomjazó ellenséges tolongás között, természetes, ha a menekülni vágyó alig juthatott lélekezethez. Egyetlen pillanatban tűnt csak úgy föl, mintha az erdőt elérhetné; de folyamként veté magát ellenébe üldözői serege, s visszaüzé őt a mentő sűrüségtől. Űzött szarvasként fordúlt vissza, nyílsebesen ugrott át egy magasan lobogó tűzrakást, áthatolt sértetlenül egész tömegben, s egyszerre ismét az erdőirtás ellenkező felén jelent meg. De itt is ravasz huronokra talált, kik visszariaszták őt, s még egyszer nyomult a tolongás közé, mintha az általános zavarban keresne biztosságot. Most, néhány percze eltűnt, s Heyward már elveszettnek gondolá az ügyes, bátor ifjat.

Semmi nem volt megkülönböztethető, mint egy sötét tömeg, mely vadúl tolongott össze-vissza.

Villogó kések és suhogó tomahawkok ragyogtak fel a tűz fénye mellett; de a csapások pillanatnyilag, s csak a véletlen találomra irányoztattak. Helylyelközzel feltüntetett a futó világ egy könnyű alakot, ki kétségbeesett szökkenésekkel hasítá a léget, s Duncan reményleni kezdé, hogy a fogoly még mindig ura bámulatos ügyessége s erejének. Egyszerre csak az on hely felé forgott a tömeg, melyen ő állt, s az idegen ismét látható lőn a zürzavarban. Emberi erő azonban ily irtóztató erőfeszítést ki nem állhatott. Ezt érzé a fogoly is; ekkor felhasználván egy pillanatigi nyilást, előrohant a harczosok közül, s végkisérletet tőn az erdő felé. Mint-ha tudta volna, hogy Duncan részéről nem fenyegeti őt veszély, szorosán mellette robogott el. Egy magas, erőteljes huron, ki ez idáig kimélé magát, vala sarkában, s fölemelt karja a halálos döféssel fenyegeté a szökevényt. De Duncan akadályozta meg őt, lábát hirtelen előre nyújtva, melyben a huron megbotlék és a földre zuhant. Aldozata ez előnyt gondolatgyorsasággal használta föl. Megfordúlt, meteorként futott el Duncan mellett, s a következő perczben nyugodtan állt a főépület kis festett ajtaja előtt.

Duncan azonnal elhagyta helyét és a csoportot követte, mely sötéten vonult vissza lakaiba, nézés-kész közönséghez hasonlóan, mely hasztalan örvendett valamely kivégeztetésre. Kiváncsisága kényszeríté, hogy a fogolyhoz közelítsen. Láta amint karjaival a védelmező ajtót átfogá. Keble mélyen

s nehezen lélekzett a rendkívüli megerőltetéstől, egyébként azonban nem engedé büszkesége, hogy legkisebb fájdalmat tanusítson. E pillanatban egy szentül őrzött szokás mind addig védelmezé őt, míg a törzs teljes tanácskozása nem határoz sorsa felett. Ennek eredménye azonban, természetesen, előre látható volt.

A huron nyelvnek nem létezik oly csufoló szava, melyet a csalódott asszonyok nem használtak volna a fogoly ellen. Gúnyolák szabadulási törekvését, mondván, hogy lábai jobbak kezeinél, s hogy szárnyakat kellene neki adni, minthogy sem kést, sem tomahawkot nem látszik ismerni. A fogoly azonban semmi választ nem adott e bántalmakra, megelégedvén azzal, hogy a nyomorú tömeget méltóságteljes s megvető mosolylyal szemlélje. E nyugalom még inkább elkésérite az asszonyokat, s szávaik végre éles, átható ordítózássá változtak, mely azonban semmi különös hatást nem látszék az ifjura gyakorolni. E közönbösség végre a többi nézöt is boszantani látszék, s egy fiatal ember, ki alig lépett túl a gyermekkor határán, tomahawkját az áldozat előtt suhogtatá, s az asszonyok gúnyolódásit dicsekvésekkel erősité. A fogoly most a világosság felé fordítá magát, s a fiúra oly tekintettel nézett le, mely többet tanusított a legmélyebb s égöbbs megvetésnél; a következő perczben azonban ismét előbbi állását foglalá el, — de e rövid percz elég volt, hogy Duncan a foglyot felis-

merje, s vele néhány pillantást váltson; a fogoly Uncas volt.

Aggódva s ijedten lépett vissza Duncan. E perczen azonban egy harcos tolongott az összegyűlt tömeg közé, megfogta Uncas karját, s a tanácskozási ház ajtajához vezeté. Minden főnök s kitűnő harcos követte őket, s Heyward is betolakodott a nélkül, hogy jelenléte figyelmet gerjesztene.

Több pillanat múlt el, míg a jelenlevők mindenike elfoglalá helyét. A képezett kör közepében Uncas állott nyugodtan, fenséggel és elkészülve. Mellette ama fiatal harcos volt látható, kit Duncan Uncas szabadulási kísérlete előtt látott az ifju főnök mellett, s kinek tartása most is szégyenülést s levertséget tanúsít. Heyward titkon attól tartva vizsgálá vonásait, hogy benne is barátjai egyikére fog ismerni: de az ifju teljesen idegen s mi megfoghatlanabb volt előtte, egész z megjelenésehuron harcosként tünteté föl őt.

Mély csend állott be. Azután egy ősz főnök nyitá meg ajkait, s Lenni-Lenapok nyelvén kezdett beszélni.

— Delawar — mondá — te férfiasan viseléd magadat, habár asszony nemzetségből származol. Szívesen adnék tápot számodra, de ki együtt eszik a huronnal, annak barátjának kell lennie. Pihenj békében napfelköltéig, s akkor váltassék az utolsó szó közöttünk.

— Hét nap és éjjel bőjtöltem, míg a huronok

sarkában valék — viszonzá a fogoly hidegvérüleg — Nincs szükségem ételekre.

— Kettő üldözi ifjaim közül társaidat — folytatá az ősz főnök, a nélkül hogy a fogoly beszédére figyelne — ha visszatérnek, bölcseink azt fogják mondani: halj meg.

— A huronnak nincsenek fülei? — kérdé megvetéssel Uncas. — Kétszer hallá foglyotok egy ismert puska durranását. Ifjaid nem térnek soha többé vissza.

Sötét szünet követé e bátor állítást és Duncan attól tartott, hogy a győzők dühét a legfelsőbb fokig fogja emelni. A főnök azonban beérte azzal, hogy nyugodtan válaszolt következőleg :

— Ha a delawarok oly ügyesek, miért van itt egyik legbátrabb harczosuk ?

— Mert egy menekülni vágyó gyávának követte útját és törbe esett. Az eszélyes kásztor is elfogható.

E szavainál Uncas a mellette levő huronra mutatott, kire minden tekintet sötét kifejezéssel fordúlt. Tompa morgás hangzék a huronok sorai között, s csak a középben levő idősebb főnökök értekeztek rövid, megtörött mondatokban. Egyetlen szó nem váltaték, mely a legegyszerűbb módon nem fejezte volna ki a beszélő véleményét. Ismét mély csend állott be, s mindnyájan tudták, hogy az nehez itélethozás előpostája. Végre az ősz főnök által töreték meg az, ki üléséről fölemelkedve, komoly és méltóságteljes tartással közelíte a vétkes-

hez. Ugyan azon perczen egy öreg asszony lépett a körbe, s ott csöndes tánczot kezdve, borzasztó szavakat, nemét az átkozódásnak mormogá.

Uncashoz közelíte azután, s oly közel tartá egy lobogó fáklyát arcához, hogy vonásai minden mozdulatát világosan lehetett látni. A mohikán azonban megtartá szilárd, büszke tartását, de nem tartá érdemesnek kutató tekintetével találkozni, s szemei a távolban fügöttek, mintha minden akadályon keresztül hatolva, a jövőbe nézne. Vizsgálódásával megelégedve, hagyta őt el az asszony, hogy a vétkes huront ugyan azon kísérletnek tegye ki.

Ez, törzse harci szineivel vala befestve, s rövid öltönye alig burkolá el jól képezett idomait. Minden tagját tisztán ki lehetett venni, és borzadva fordúlt el Duncan, midőn észrevevé, hogy azok halálos félelemben remegnek. Az öreg e meggyalázó látványon panaszos ordításban tört ki; az ősz főnök kinyújtá karját, s őt félre toltá szeliden.

— Ingadozó nád — mondá, megszólítván a bűnöst — a nagy szellem a szemre nézve szépen megteremtett, de jobb leende, ha soha nem születél volna. Nyelved dicsekszik a faluban, de néma a csatában. Az ellenség hátad színét ismeri, de soha nem látta szemeidet. Neved soha nem fog többé említettetni — már el van felejtve.

Mig a főnök csöndesen e szavakat ejté, föl emelte arczát a vétkes, s az ijedség és büszkeség láthatólag küzdének vonásain. Végre a büszkeség

nyert felsőbbiséget. Kitárta keblét, szilárdan nézett a villogó, éles késre, melyet bírása kezében tartta, s nyugodtan várta a halálos döfést. Midőn a fegyver csöndesen szívébe nyomult, mosolygott, s tekintete azt mondá, hogy a halált nem találja oly borzasztónak, mint képzelé. Megtántorodék, s leesett a hajthatlan mohikán lábaihoz.

Az öreg asszony panaszos ordítást hallatott, a fáklyát a földhöz üté, s mindent a legmélyebb sötét-ségbe burkolt. Minden néző kisietett a házból, s Duncan egyedül képzelé magát az indián birói ítélet meggyilkolt áldozatával. Csalódott. Egy kéz erősen megragadá karját, s fülébe Uncas hangja susogott csöndesen:

— A huronok kutyák. Murro és a Sagamore biztosságban vannak és Sólýomszem puskája nem alszik. Távozzál! Most Uncas és Heyward nem ismerik egymást. Elég!

Az indián szelíden az ajtóhoz toltá Duncant, s a vészre emlékeztette melyet kettejük hosszabb érintkezése maga után vonhatna. Csöndesen hagyta el Duncan a kunyhót, s a tömeg közé vegyült, mely azt környezte. Az egymásután kialvó tűzrakások ingó világot vetének a térre, s a sötét alakokra, kik hallgatva jártak föl s alá, míg egy csapat harczos lépett a kunyhóba, s az elitelt élettelen maradványát elvitte. Azután Duncan őrizetlenül járt körül, s Alicet fáradozott fölkeresni, kiért ily nagy vésznek tette ki magát. Midőn fáradozásait sikeretlennek találta, visszafordult a tanácskozási kunyhóba, Dá-

vidot fölkeresni, ki minden kételyeinek azonnal véget vethet. Az épületet elérve, ugy találá, hogy az eddigi fölgerjedés tökéletesen eltűnt. A harczosok a kunyhó bensejében ültek dohányozva s komolyan beszélgettek az utolsó hadjáratról. Habozás nélkül lépett közjök Duncan, s oly komolyan foglalá el helyét, mely nagyon illett a vadak modorához. Egy tekintettel észrevette, hogy Uncas még nem hagyta el helyét, de Dávid után hasztalan nézett körül. Uncas mellett egy fegyveres ifju huron állott, s egy másik az ajtó mellett. Ez volt egész őrizete.

Duncan nem ült még soká helyén, midőn egy öreg harczos, ki beszélt francziául, hozzá fordult.

— Az én canadai atyám nem felejtí gyermekeit — mondá a főnök. — Köszönöm neki. Fíatal embereim egyikének neje a gonosz !élek hatalmába esett. El tudod ezt üzni?

— A szellemek különbözök — viszonzá Heyward gyors felfogással. — Némelyek hátrálnak a bölcseség előtt, mások csufolják hatalmát.

— Fivérem nagy orvos! — mondá ravaszul a vad — akar kísérletet tenni?

Heyward igenlő mozdulatot tőn, s a huron nyugodtan várta be az induláshoz az alkalmas pillanatot. Heyward szidta magában az indiánok nyugodt szokását, mely a látszatnak annyi áldozatot hozott, de azért elég eszélyes volt, ugyanoly közönbösséggel, minővel a főnök várni, míg ez végre fölemelkedék, s a köpenyt összehuzván mellén, készen látszék lenni a vélt orvost a beteg asszony

lakására vezetni. E perczben azonban egy magas harczos alakja elhomályosítá a bejárást, ki hallgatva lépdelt az összegyűlt vadak között előre, s ugyan azon lombcsomó másik végére ült, melyen Duncan foglalt helyet. Ez nyugtalan pillantást vetett szomszédjára s borzadás futott keresztül tagjain — mert az, ki a kunyhóba lépett, halálos ellensége: Magua volt.

E főnök reménytelen visszatérte okozá, hogy a vad fölhagyott szándokolt látogatásával a beteg szobában. Több pipára, mely már kiégett, rágyujtaték ismét, s Magua oly kényelemmel s közömbösséggel szippantgatott, mintha nem is töltött volna két fáradságteljes napot vadászaton, távol faluja kunyhóitól.

— Légy üdvöz! — mondá végre a főnök. — Feltalálta barátom a szarvast?

— Ifju harczosaim meghajolnak terhe alatt. Küldjék segélyökre az „Ingó nádat“.

Mély csend követé e szavakat s a tiltott név hangját. Elmondák Maguának a történt eseményeket, s egy ideig ismét a legmélyebb gondolkozásba merült mindenki.

— A delawarok falunkhoz lopóztak — mondá végre egy harczos tiszteletteljesen Maguához. — De talált-e valaha egy huront alva valaki?

— A tó melletti delawarok? — kérdé sötéten, összevont szemölddel Magua.

— Nem! azok egyike, kik hajójukban asszony szoknyát hordanak.

— Levették fejbőrét fivéreim?

— Lábai jobbak voltak karjainál! — amott áll — viszonzá a harczos ujjával az ifju mohikánra mutatva.

A helyett hogy asszonyos kíváncsiságot árulna el, Magua gondolkozó modorral ülve maradt, s tovább pipázék, anélkül hogy szemeit csak pillanatra is a fogoly felé forditná. Jó idő mulva verte pipájából a hamut, fölállt, s első tikintetét az ifju harczosra veté, ki néhány lábnyira mögötte állt. A figyelmes csak látszólag gondolatokba mélyedt s halálos ellenek tekintete találkozáék. Csaknem egy pillanatil állt e két bátor és hajthatlan lélek egymással szilárdan szembe nézve, s nem kerülve egymás tekintetét. Uncas alakja duzzadni látszék benső megvetése miatt, míg Magua vonásai felolvadni kezdének lassanként, s daczos kifejezésének engedvén helyt. Mélyen lélezkék föl, s kimondá a rettegett nevet: „a gyors szarvas“.

Mintegy villany ütésre ugrának e név kiejtésére a huronok helyeikről föl s közönbösségük egyszerre eltűnt a rögtöni meglepetés hatalma előtt. A gyűlölt, de rettegett nevet most minden ajk ismétlé, s tulhangzott az a kunyhó határain. Künn a nők és gyermekek sikoltozáék után, mint a viszhang, melyre hosszu ujjongó orditozás következett. Mielőtt elhangzott volna, a férfiak fölgerjedése lecsillapult s mindnyájan leültek ismét, mintegy megszégyenülve sietségük miatt. De még pillanatokig függött tekintetök a fogoly ifjun, s kíváncsian méregeték a har-

czos alakját, ki vitézségét oly gyakran bebizonyítá törzsük legjobb s legbüszkébb harczoisaival szemben.

Uncas örvendett e győzelemnek, de megaléglé diadalát nyugodt, megvető mosolyával fejezni ki. A ravasz Magua figyelmét nem kerülé el ez arczkifejezés. Haragvó tekintettel emelte föl karját s oly fenyegetve rázá a fogoly felé, hogy karpereczsein az ezüst czifraságok csörögtek, s így szólt boszuszomjazó hangon:

— Mohikán, te meghalsz!

— Semmi mesterség nem hívja uj életre a holt huronokat, — viszonzá Uncas a delawarok szép hangzásu nyelvén. — A hullámozó vizek mossák el csontjaikat; férfiak asszonyok s asszonyaik baglyak. Menj, szólítsd fel a kutya huronokat, nézzenek meg egy harczost. Orrom meg van bántva, gyáva vért érez.

Ez utolsó példázat az „ingó nádra“ mély és égő sebet ütött. Néhány huron épen oly jól érté a delawarok nyelvét mint maga Magua, s ez sietett az az által nyert előnyt halálos ellene megrontására használni föl. Kitérta karját s neki készült szónoklata minden ravasz és finom fogásait napfényre hozni.

A főnök eselszövényes, jól kiszámított szavai nem hibázták el céljukat. A legfeszültebb figyelemmel lesték magyarázatát hallgatói s vad vérük feltüzesedék, midőn a Glenu eseményeiről s azon támadásról beszélt, mely ismét megfosztá őt fog-

lyaitól. Megemlíté mindazon huronok minden erényeit, kik a mohikánokkal küzdve estek el, s végre a legvéresebb boszura szólitá fel a huronokat.

— A foltot egy huron nevéen csak vér törülheti le! — mondá szavait végezve. — E mohikánnak meg kell halnia!

Szavainak hatása rendkívüli volt. Hallgató érzéseit annyira fölingérlé, hogy az emberség minden nyoma boszuszomjba ment át. Különösen egy harczos tűnt ki a figyelem által, melyet beszédére fordított s ez felugrék, élesre fent csatabaltáját a leggyilkosabb gonoszság kifejezésével suhintva az ifju delawar fejének. E mozdulat oly rögtön történt, hogy a halálos szándok meg nem akadályoztathatót volna, de Magua gyors s határozott mozdulattal taszítá a repülő pallost meg, ugy az irányt vesztve, az ifju mohikán harczy tollát metszé el s azután a kunyhó falában állt meg, mintha rettentő gép sujtotta volna oda.

Duncan ijedten ugrék fel, midőn a vad szándokát észrevelte, de nyugodtan foglalá előbbi helyét el, midőn egy tekintettel fölismeré, hogy a balta elhibázta célját. Uncas oly nyugodtan állt helyén, ellenére megvető tekintettel nézve, mely jelen helyzetére valóban csodálatraméltó vala.

— Nem, ne így haljon meg! — szóló Magua, miután meggyőződék, hogy Uncas sértetlenül maradt. — Szégyenét a nap világítsa meg, s hadd lássák az asszonyok mint remeg alakja a kinok

alatt, melyek őt fel fogják emésztetni. Vigyétek őt oly helyre, hol hallgatás uralkodik, majd meglátjuk, tud-e a delawar azon éjszakán aludni, mely halálát előzi meg?

Néhány fiatal főnök felállt s komoly hallgatással vezeté ki Uncast a kunyhóból. Szilárd léptekkel követé őket a fogoly s csak egy perczig állt meg az ajtóban, megfordult, hogy egy büszke s bátor pillantást vethessen az egész tömegre. Duncan azt olvasá e tekintetből, hogy a fogoly bátorsága épen nincs megtörve, és hogy semmi esetre nem hagyott föl a reményvel sem.

Magua beérte a kivívott sikerrel, s szintén elhagyta e kunyhót, a nélkül, hogy a legcsekélyebb figyelmet fordítaná szomszédára, ki nem kevésbé érzé megkönnyülve magát, midőn legveszélyesebb és ravaszabb ellensége távozott. E közben a többi vad fölgerjedése is megszűnt. Elfoglalák előbbi helyöket s megtölték a kunyhó bensejét kellemes illatu kékes füstfelleggel. Komoly és gondolkozó hallgatás követé a leghevesebb szenvedélyek kitörését s valóban elmúlt egy fél óra, a nélkül hogy bárki megszólalt volna.

A főnök, ki Duncan segélyét kikéré a beteg asszony számára, végre kiverte pipáját, s a vélt orvosnak indulási jelt adott. A vadat követve nem sokára a szabadra jutott, s örvendett, hogy a kunyhó füstfellege helyett egy nyári este enyhe levegőjét szivhatja.

A vad oldalra fordult s egy domb felé irányzá lépteit, mely a huronok lakai fölött emelkedék. A fiuk e domb lábánál játszottak s a legbátrabb közülök meggyújtott egy halom ágbogot, mely mostanig megkimélteték az emésztő lángok által. Ennek fénye megvilágítá a főnök és Duncan utját s a hegy fehér felszínére esett s valamely sötét, titokteljes lényt tön láthatóvá, mely itt váratlanul emelkedék föl a földről.

Az indián határozatlanul habozott, tovább menjen-e s megrázta kísérőjét. Valami fekete formátlan csomó, mely kezdetben csendesen feküdt, mozogni kezdett most Duncan előtt megfoghatlan módon. Végre megismerte az állat felső testének nyugtalan és ingó járásán — mert állat volt a jelenség — hogy az egy medve. Habár hangosan és vadul morogott, s időről-időre láthatók voltak tüzes szemei, nem adá semmi jelét az ellenséges indulatnak. A huron legalább meg látszék győződve lenni a szörnyeteg békés szándokairól s rövid gondolkozás után nyugodtan követte a kezdett irányt.

Duncan tudta, hogy a medve az indiánoknál gyakran találta házi állatként s vezetőjét azon véleményben követé, hogy a törzsnek ily kedvencz medvéjét látja. A huron rá sem nézve haladt mellette el, de Heyward nem állhatta meg, hogy reá ne tekintsen, s ne vigyázzon, hogy hátulról meg ne támadtassék. Nyugtalansága semmi esetre sem csillapult, midőn észrevehé, hogy a medve is

azon utra tér, melyen ők haladtak, s egyenesen sarkukban czammog. Épen kísérlőjét akará erre figyelmeztetni, midőn az e perczben egy ajtót tárt föl s egy barlangba lépett, a hegy bensejébe.

Megelégedvén azzal, hogy magát e bevonulás által biztosítva látja, Duncan épen az ajtót kísérté meg becsukni, midőn a medve fölrántá azt, s horizontos alakja elhomályo-ítá a bejáratot. Most egy hosszú és szűk sziklahasadék folyosójában találák magukat, melyben minden fordulat képtelenség volt a nélkül, hogy az állatba ne ütköznenek. E vészben gyorsan s legjobban választva, előre sietett Duncan s a lehető szorosán követé vezetőjét nyomban, a medve mormogva czammogott utána, sőt néhányszor roppant talpát is vállára tevé, mintha további előnyomulását akadályozni akarná.

Hogy Heyward állhatatossága meddig győzte volna ez iszonyu kísérltet, nem határozhatjuk meg, miután szerencsésen fölmenteték alóla. Halvány világfény ragyogott elébe s kevés percz alatt a helyhez ért, honnan az kisugárzott.

A szikla egész téres benseje különböző szobákra volt felosztva, melynek különböző osztályait falak, kövek, ágak és fahéjak választák el. A világoosság felső nyiláson hatott le s éjjel tűz és fáklya pótolák a nap szolgálátát. Ide, legbecsesb kincseik gyűlhelyére, hozták az indiánok a beteg asszonyt, azon reményben, hogy kinzó szellemének nehezebb lesz a tömör köveken, mint a kunyhók lombfödélzetén benyomulni.

Duncan a beteg fekhelyéhez közelite s itt találá a nők között, kik az ágyat körülvették, hasztalan keresett barátját, Dávidot.

Első tekintetre felismeré Duncan, hogy e betegnél késő volna az orvosi segély, s ez nem volt kedve ellen, minthogy így lelkiismereti furdalás nélkül vihette keresztül csalását. Épen meg akarta kezdeni szerepe játszását, midőn Gamut által megszakittaték, ki hangját egyszerre ünnepélyes énekre emelé. Az indiánok, azon véleményben, hogy bolond, háborítlanul engedék bevégezni énekét, de Duncan nem kevésbé ijedt meg, midőn az utolsó sorokat oly hang által hallá ismételtetni, mely csak félig volt emberi, s a sírból látszék jöni. Vissza fordult s a medvét pillantá meg a barlang egy árnyékos szögletében, hol magát csendesen hintálva, nem csak hangokat, de szavakat is hallatott, melyek valóban hasonlítának valamit Gamut Dávid énekéhez. E különös viszhang hatása Dávidra nézve valóban érzékzavaró volt. Kimereszté szemeit s hangja elfulladt rendkívüli ámulatában. Iszonynyal így szólt Duncanhoz: „Ő vár reád! Itt van a közelben!“ s azután visszatarthatlanul rohant ki a barlangból.

Az indián főnök e különös események által legkevésbé sem indult meg. Komolyan s nyugodtan intett az asszonyoknak, hogy távoznának, azután Duncanhoz fordult, az érzéketlenül ott fekvő asszonyra mutatott s így szólt:

— Most tanusítsa fivérem tudományát!

Heyward azonnal készülni kezdett hivatása gyakorlatához, nehogy habozás által gyanút gerjeszsen. Különös mozdulatokat tőn kezeivel s különös idézetet mormogott, midőn a medve vad ordítása egyszerre megszakítá fáradozásait. Háromszor ismétlé szavait s a medve háromszor veté magát közbe, minden ismétlésnél dühösebb és fenyegetőbb hangokat hallatva.

— A gyógyászok féltékenyek, én távozom! — mondá a huron. — Gondolj hűségesen a betegre, barátom, ő törzsünk egyik legderekabb harczosának a neje. — Légy nyugodt! — mondá a haragvó állathoz, — légy nyugodt, én távozom.

A főnök eltűnt és Duncan a veszélyes vad állattal egyedül találá magát az ügyefogyott beteg mellett. A medve fülelt, figyelmesen hallgatá a távozó indián lépteit. Midőn teljesen elhangzottak, Duncanhoz czammogott, s ülő helyzetben, nyugodtan vele szemközt telepedett hátulsó lábaira. Duncan támadásra várt s aggódva nézett fegyver után körül, melylyel az erős állat fogai és talpainak ellenállhasson. Az állat azonban egyszerre meg látszék szeszélyét változtatni. A helyett, hogy tovább morogna, vagy más jelét adná elégedetlenségének, megrázta bozontos bundáját s ügyefogyott talpaival orra körül kezdett kaparni s egyszerre csak leesett a gonosz fej s helyén Sólýomszem becsületes bátor arcza látszék, ki szívélyes, vidám, de mint rendesen, hangtalan nevetésben tört ki.

— Csendesesen, — susogá Heywardnak s széles talpát szájára tevé. — A semmirevalók még közel vannak, s csak egyetlen gyanus hang nyakunkra hozná őket.

— De mi célra ez elburkolózás? — kérde Heyward halkán — Miért mertél ily veszélyes kalandba bocsátkozni?

— Ezt könnyű megmagyarázni — viszonzá Sólyomszem — midőn megváltunk egymástól, a Sagamoret és Murrot egy régi kásztorlakba szállásoltam be, hol egészen biztosak a huronok ellen, s azután megindultam Uncassal a tekenős békák tanjája felé. Láttad a fiút?

— Fájdalom, igen! O fogoly, s holnap napfelkölte előtt kellene kivégeztetnie.

— Nem, addig legalább még én életben vagyok — mondá a hirhordó szilárdan. — Épen miatta vagyok itt, mert szégyen volna ily ifjat a huronok kezében hagyni! De tovább! Én és Uncas egy huronbandára akadtunk, s a fiú sokkal gyorsabb vala mint egy főnöknek kellett lenni. De hiába, vére forró, s én nem kárhoztatom őt. A nóta vége az lön, hogy a huronok egyike gyáván viselte magát, s őt, megszökve, törbe csalta. A fiu elveszte után, megrohantam a gaz férgeket, s volt néhány cseté-paté köztök s közöttem. Miután egy pár semmirevalót lelöttem, minden további háborítás nélkül közeliték kunyhóik felé, s szerencsémre törzsük egyik idézőjével találkoztam, ki épen valamely gonosz lélekkel készült háborút kez-

deni. Leütöttem őt, száját betömtem, hogy zajt ne üthessen, s aztán felfüggesztém őt két fiatal fa közé. Végezetül, medve burkát magamra öltém, s elvállaltam szerepét, hogy föltételelem meg ne hiúsúljon.

És valóban bámulatosan utánzád az állat mozdulatait! — mondá Heyward.

— Ó édes Istenem — viszonzá a hirhordó e rá nézve hizelgő szavakra — valóban nyomorúlt kontárnak kellene lennem, ha ez állat mozdulatait s állásait nem bírnám utánozni. Igen, ha például párducz, vagy vadmacska lett volna, akkor már leende valami nézni való a dolgon. De így! Ily ostoba állat utánzása csak nem lehet hős tett. Elég azonban róla, — hol van a leány?

— Isten tudja! Minden kunyhót átkutattam a nélkül, hogy legcsekélyebb nyomra akadhaték.

— De hiszen a zsoltárénekes mondta távozásakor, hogy itt van valahol közelében, s vár reád.

— Csak ama szerencsétlen asszonyt érté

— Ó nem, az együgyű ember reszketett félelmében, s csak dadogta, mi reá bizva volt. Több rejlik az ő szavaiban. Engedj csak fölmászni e falra, hadd kémlelődjem kissé.

A hirhordó felkapaszkodék a válaszfalra, s alig érte el legfelsőbb szélét, midőn hallgatást intett Heywardnak s visszacsúszék.

— Itt van — suttogá — s az ajtón át hozzá lehet jutni. De előbb mosdjál meg, mert a szegény gyermek ugyancsak megijedne, ha így látna

meg. Ott ama sziklából egy kis viz buzog, használ, s légy nyugodt a következtetések miatt. Ha visszatérsz, ismét be foglak festeni.

Duncan szót fogadott, s pillanat alatt lenn volt arczáról a festék. Ekként elkészülvén Alice látogatására, búcsút vön Sólyomszemtől s eltűnt az ajtón át, mely a barlang más osztályába vezetett. Szétszórt prédákkal töltt tér közepén találta Alicet, halványon és remegve, de elkészülten Duncan látogatására.

— Heyward! — mondá örömteljes meglepetéssel, s gyöngéd kezét jegyesének nyújtá.

— Alice! — viszonzá Heyward elragadtatva, s percz alatt az oly régen keresett oldala mellett vala.

— Tudtam, hogy ön nem fog engem elhagyni, Duncan — mondá — de csak maga jó, atyám nincsen önnél?

Heyward röviden elbeszélé a dolgok állását, s Alice feszült figyelemmel hallgatá őt.

— Most már láthatja ön, mennyivel többet várhatunk ezentúl, mint eddig — így végzé értesítést — Sólyomszem segélyével valószínűleg megmenekülhetünk e kegyetlen vadak hatalmából, ha ön elég lelki erőt érez a még várható fáradságok s nehézségek elviseléséhez.

— Bizonyosan lesz hozzá erőm! — viszonzá Alice.

Heyward örömét akará Alice bátorsága felett kifejezni, midőn szavait könnyű ütés vállára, vissza-

tartá. Megfordúlt, s leggonoszabb ellenének, Maguának gonosz arczával és sötét alakjával találkozék tekintete. Gúnyos mosoly hangzék a főnök ajkain, mely úgy tűnt föl Heyward előtt, mint egy sátni dämon mosolya. Pillanatig ellenállhatlan vágyat érzett, a vadat megrohanva, vele élet-halál viadalt kezdeni. De mivel fegyver nem volt nála, épen oly gyorsan felhagyott e kétségbeesett határozattal, amily hitelen keletkezése történt.

A diadalmaskodó indián szigorú tartást vön fel, de mind azáltal visszavonult néhány lépésnyire a fiatal, bátor tiszt fenyegető tekintete előtt. Mindkét foglyot szilárd szemekkel vizsgálá néhány perczig, azután félre lépett, s valamit azon ajtó elé hengergetett, melyet Duncan ez ideig nem vett észre. Ez nem azon ajtó volt, melyen ő belépett, és csak most foghatá meg, miért lepheté meg őt Magua.

Miután menthetlenül elveszve gondolá magát, Alicet keblére vonta, s készen volt a sorsnak alávetni magát, mely a jelen körülmények közt elkerülhetlennek látszék. Magua azonban nem gondolt pillanatnyi erőszakos tette. Biztosítá magát foglyaira nézve az által, hogy az utat az ajtón át elrekeszelte, s azután így szólt:

— A fehér arczuak elfogják a ravasz kásztort, de Magua tudja, hogy kell az Yengeeset (angolt) elfogni.

— Huron! mondá ingerelten, s haragjában elfeledé, hogy két életet vet kockára — Huron,

tedd a legrosszabat! Én megvetlek bosszúddal együtt!

Magua gúnyosan mosolygott.

— Így fog a fehér ember a kinzó rúdon is beszélni? — kérdé.

— Itt épen úgy, mint ott! — viszonzá Heyward — Törzsed jelenlétében úgy, mint szemedben.

— Jól van! Magua elhossa fiatal embereit!

E szavakkal elfordult a főnök, s azon bejáraton át vala távozandó, melyen Duncan jött be, midőn egyszerre borzasztó mormogás tartóztatá őt föl. A medve alakja megjelent az ajtó alatt, leült elé, s a legtermészetesebb ügyefogyottsággal mozgott ide-oda. Magua éles tekintetet vetett reá, mintha az állat sajátlagi természetére nézve kívánna tisztába jöni, s amint a jól ismert varázsló álarczát megkülönbözteté, hideg megvetéssel készült mellette elmenni. A medve ismét elzárta útját, s hangos és fenyegető mormogás kényszeríté őt, még egyszer megállni. Végre azonban szilárdul el lát-szék határozva, hogy semmiféle tréfa által nem hagyja magát feltartóztatni, s szilárd léptekkel haladt előre. A medve csöndesen visszavonult előtte, szorosán a bejáratig. Itt hátulsó lábaira ült le, s mint a valóságos medve, elkezdett első lábával a légben csapkodni.

— Bolond! — kiáltott boszusan a huron, menj, játszá! asszonyokkal és gyermekekkel, s hagyd a bölcs férfiakat békén.

Utolszor kísérté meg elmenni a makacs állat

mellett, miután fegyverrel nem akarta fenyegetni. Egyszerre azonban kinyújtá a medve előtalpait, s Magua karjai s mellét átszorítva, oly szilárdan magához karolta, hogy az alig tudott lélekzeni. Duncan azonnal odaugrék, fölragadott egy bőrszíjat, mely a földön feküdt, s átköté vele a főnök karjait, szárait s két lábát oly szorosán, hogy nem mozdulhatott. Miután teljesen meg volt kötözve, Sólyomszem elbocsátá prédáját, s Duncan ügyefogott ellenét hátára fekteté le.

Ez egész küzdelem alatt egyetlen hangot sem adott Magua, habár minden erejével mind addig ellenkezett, míg meggyőződék, hogy oly ember fogta őt át, kinek izmai legyőzhetlen erősek. Midőn azonban Sólyomszem, hogy az egész eseményt röviden megmagyarázza, letolta medvefejét, és saját, e perczen durva és fenyegető arczát mutatá meg a vadnak, Magua ekkor annyira meg volt lepetve, hogy a vadak közönséges „Hugh“ felkiáltását nem nyomhatá el.

— Most már ismét hatalmadban van tehát nyelved — mondá Sólyomszem. — Várj! nehogy megrontásunkra használd, bátorságot veszek, szádat betömni.

A nélkül hogy sokat törödnék felette, minthogy igen kevés volt az idő, dologhoz látott a hirhordó, s miután az indián száját dugóval ellátta, Maguát teljes joggal tekintheték harcra képtelennek.

— Hol jött be a lator? — kérdé a bátor hir-

hordó munkája bevégzése után. — Mellettem egy lélek sem járt, mióta elhagytál.

Duncan megmutatta az ajtót, melyet Magua elzárt.

— Itt nem mehetünk át — mondá Sólyomszem, — Vedd karjaidra a leányt; a másik kijáráson kell az erdőbe kijutnunk. Burkold őt az indián ruházatba itt, s vigyázz jól, hogy finom kis alakját a lehetőségig elburkold. Ugy! most kövess, s a többire nézve bízd magadat reám.

Duncan az ájult Aliceceval karján, követé a hirthordót. Azon barlangba visszatérve, melyben a beteg feküdt, ezt egyedül találák, s gyorsan haladtak a sziklaúton levő kijárat felé. Midőn ajtajához értek, a kívülről hallatszó mormogásból az következők, hogy a beteg asszony rokonai s barátai vannak az ajtó előtt összegyűlve.

— Őrnagy, itt nem nyithatom meg ajkaimat, minthogy angolul beszélve, e kigyófaj előtt azonnal elárulnám magamat. Mond hát te nekik, hogy a gonosz lelket bezártuk a barlangba, s az asszonyt az erdőbe viszsük, hol számára erősítő gyökereket keresünk. Szedd össze ravaszágodat, mert itt nem lehet tréfálni.

Az ajtó megnyitatték kissé, s ez esemény kényszeríté őt, utasításai megszakítására. Vad mormogást hallatva, bátran fölszakítá az ajtót teljesen, s kifelé czammogott azután Duncan előtt, ki nyomba követte őt.

— Elüzte fivérem a gonos lelket? — kérdá azon harczos, ki Heywardot a barlangba vezeté. — Mit visz karjaiban?

— Gyermekedet — viszonzá Duncan komolyan. — Kiültük belőle a betegséget s a barlangba varázsoltuk. Kiviszem e nőt, hogy őt gyökerek által erősíthessem meg. Mire a nap fölkel, férje kunyhójában lesz.

— Jó! — viszonzá a főnök, a nélkül hogy legcsekélyebb gyanut mutatna. — Fivérem távozhatik. Én majd bemegyek a barlangba, s megküzdöm a gonosz lélekkel.

— Az ég szerelmeért ne tedd! — mondá Heyward ijedten. — A betegség fivérembe szállna át, ha találkozónék vele. Nem, — gyermekeimnek kívül kell várniok, míg a gonosz lélek kijő, s akkor üssék le azután buzogányaikkal. Mivel ravasz, el fogja magát ásni a hegybe, ha látandja, mi sokan fegyverkeztek föl legyőzésére.

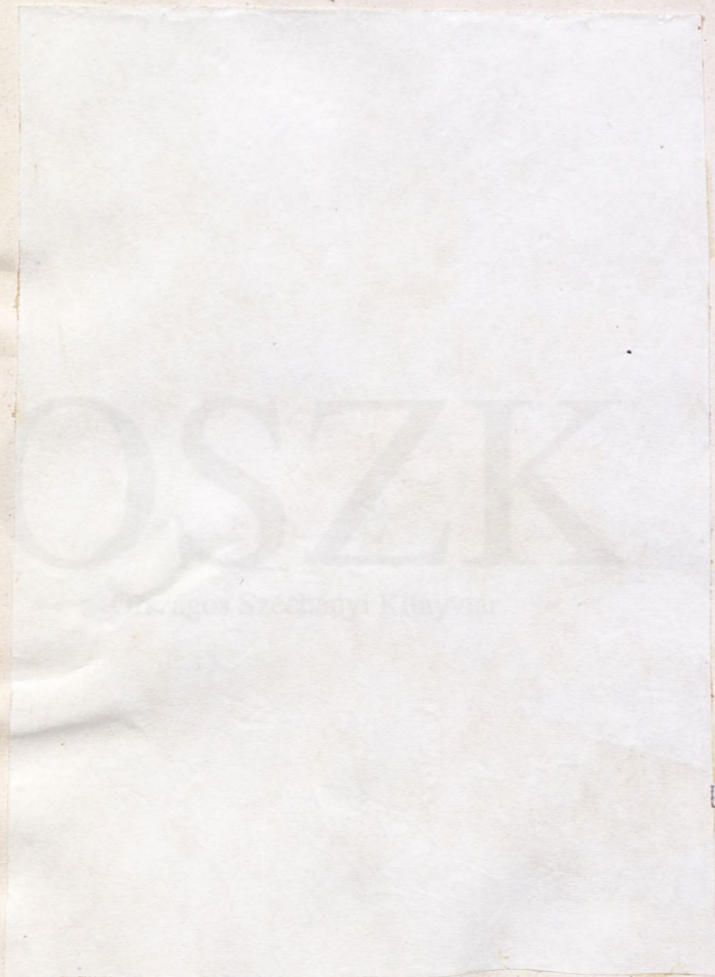
Ugy hallgaták Heyward szavait, mint az orakulumot és senki nem találkozott, ki mert volna ellene szegülni. Minden jelenlevő kivonta kését és tomahawkját. s közelébb nyomulván a barlang bemenetéhez, késznek nyilatkozá a gonosz lélekkel, mint rokonuk vélt kinzójával, boszujokat éreztetni. Súlyomszem és Heyward fölhasználák e pillanatot, s oly gyorsan, mint csak lehet, tovább álltak.

Oly utat választá Súlyomszem, mely legkevésbé lehele fölügyelet alatt, s az indián falunak inkább külső feléhez, mint belsejéhez tartott. Alice a tiszta

VI. Az utolsó mohikán 142^{ik} lapjához.

Készítette: ...

lég hatása alatt csakhamar ismét magához jött s kitalálta azonnal, mi minden mehetett véghez. Heyward a földre állítá őt, karját nyujtá támaszaul, s követte a hirhordót, míg az a kunyhóktól kellő távolságra megállván, így szólt:

— Ezen ut más nép falujához fog benneteket vezetni. Menjetek oda s kérjétek védelmét. Ha valódi delawarok, azt nem fogják megtagadni tőletek. Menjetek, s Isten keze ótalmazzon beneteket.

— Mit akarsz tenni? — kérdé meglepetve Heyward, — Csak nem fogsz tőlünk megválni?

— Uncas az ellenség hatalmában van — viszonzá Sólyomszem. — Odamegyek s meglátom mit lehet érte tenni. Minthogy azt mondják, hogy Uncast kinozták, míg én közelében voltam, minthogy ez ifju meghaljon, míg érkezik számára baráti segély, előbb eltűn e földről minden hűség és hit, s puskám oly ártalmatlanná válik, mint a zoltár-énekes sípja.

Duncan látta, hogy Sólyomszem határozata rendithetlen, s elhagyta őt, hogy Aliceval a szomszéd nép kunyhóit keresse föl. Sólyomszem visszafordult s ismét teljes bátorsággal rohant leghalálosb ellenei falujába, habár nem titkolá önmaga előtt, mennyi nehézséget s veszélyt kellend legyőznie. Midőn az épületekhez közelite, egy rozzant s félig fölépült kunyhót vön észre, melynek hasadákaiból tiszta világosság ömlött ki. Sólyomszem e kunyhóhoz közelite, hogy mint elővigyázó és bölcs harcos, az ellenség külső épületeit vegye szemügyre. Az első pil-

lantás, melyet a kunyhó belsejébe vetett, Dávid alakját mutatá neki, ki egy csomó lombon ülve, fejét kezére támasztva, s mélyen el látszék gondolkodva lenni. A nélkül, hogy háboritná őt, Sólómszem a kunyhóba lépett, s egyenesen Gamut elé állott. Csak most pillantott ez föl, s úgy nézett a medvebőrbe bujt hirhordóra, mint a rémület megtestesült képe. Pillanat alatt azonban valamennyire összeszedte magát, s elővéve sipját, egy zsoltárt akart énekelni, midőn Sólómszem hangja megszakítá őt.

— Tedd ismét félre hangszeredet, barátom — mondá. — Most jobb a beszéd minden éneklésnél.

— Ki vagy te, az Istenért! mondá Dávid, rémülve kapkodván levegő után.

— Ej, bolondos! hát oly hamar elfelejtéd azt, ki sipodat visszaadta? — kérdé a hirhordó, ki a szegény énekest végre meg akará szabadítani szorongásitól.

— Lehetséges volna-e? Te volnál az, Sólómszem? — szólt Dávid megkönnyülve, midőn az igazság derülni kezdett lelkében.

— Igen, természetesen én, — viszonzá a hirhordó nevetve s megmutatva becsületes arcját. — Ne féj többé, hanem szedd össze gondolatodat, hogy értelmesen válaszolhass. Tudod, hol van Uncas?

— Fájdalom, meg van kötözve — viszonzá Dávid leverten. — Amint hallom, holnap kell meghalnia.

— El tudnál hozzá vezetni? — kérdé Sólómszem.

— Az nem lesz nehéz — viszonzá Dávid. — Attól tartok azonban, hogy jelenléted inkább szaporítani fogja mint kevesíteni szerencsétlenségét.

— Hallgass és vezess hozzá! — parancsolá a hirhordó, miközben arcát ismét a medvefej mögé rejté, s további habozás nélkül elhagyta a kunyhót.

Az épület, melyben Uncas fogva tartaték, a falu közepén állt, s ez ideig nehéz leende észrevétel nélkül közelíteni hozzá. Egyébiránt a titkolózással nem igen törődött Sólýomszem, miután álarca alatt meglehetősen biztosságban érzé magát. A kunyhó legegyszerűsebb s rövidebb útját választá tehát, melynek közelében négy vagy öt vad ácsorgott, kiknek a fogoly viselete fölött figyelmes szemekkel kelle őrködniök.

Midőn Gamutot legtekintélyesebb varázslójuk jól ismert hüvelyében láták közelíteni, ellenkezés nélkül nyitottak helyet nekik, de távozásra nem igen látszék kedvök. Gamut azonban utközben némi utasítást nyert a hirhordótól további viseletére nézve, s az énekes nem mulasztá oly bátorsággal hozni folyamatba, mely magát Sólýomszemet is meglepte.

— A delawarok asszonyok — szólt Dávid a vadakhoz. — Szeretnék fivéreim hallani, midőn a gyors szarvas asszonyszoknyát kér? Szeretnék őt kinzás közben sirni és panaszolkodni hallani?

A tetszőleg és gyorsan kiejtett „Hugh“ tanúsítá mi kellemes volna ily ígélet teljesítése az indiánokra nézve.

— Jól van — folytatá Dávid — ugy hát vonuljanak fivéreim féire, s az én bölc kiséröm rá fog lehelni a fogolyra.

A huronok néhány halk szót váltának egymással, mire azután kissé félre huzódtak a kunyhó bejáratától, s intettek a varázslónak, lépjen be. Ez azonban nyugodtan ülve maradt s kedvetlen morgást hallatott.

— Attól tart a bölc férfiu, hogy lehellete fivéreit fogja érinteni, s elveszi az ő bátorságukat is — folytató Dávid. Fivéreimnek messzebb kell kissé vonulniok.

A huronok szót fogadtak, minthogy annál, melylyel fenyegetve voltak, nehezebb sorsot még csak nemis képzelhettek, s így annyira visszavonultak, hogy semmit abból, mi a kunyhóban mondaték, nem hallhattak, de a bemenetre felügyelni azért képesek valának. Most a medve megelégedvén a huronok engedékenységével, elhagyta helyét s belépett a kunyhóba. Csend és sötétség volt benn; csak a főzéshez használt kialvó tűz parazsa világítá valamennyire a sötét tért.

Uncas megkötözött kezek és lábakkal mozduatlanul dőlt a fal egy szögletéhez, s egy pillantást sem vetett a medvére, ki fenyegetve látszék hozzá közelíteni. Súlyomszem, ki Dávidot örként hagyta vissza az ajtóban, hogy magának biztosságot szerezzenek, vajjon nem figyelnek-e reá, tanácsosnak tartá még egy ideig fenntartani álöltözetét, s a helyett hogy beszélne, egy igazi medve mozduatait utánozni.

Amint azonban Dávid kivánt jelt adott, elnémult a tompa morgás s halk sziszegés hallatszék a kunyhóban.

Uncas a falfelé volt fordulva s szemei be valának zárva, hogy érzékeit elvonja a medvéről. Alig hallá azonban a sziszegést, midőn fölemelkedék, szemeit minden irányban forgatá s végre bátor tekintetét kutatva és változatlanul a bozontos állatra függeszté. A sziszegés ismételteték. Még egyszer körül futák a mohikán pillantásai a kunyhó bensejét, s aztán szilárdan a medvén pihentek. Lassu, de nyugodt és mély hangon így szólt.

— Sólyomszem!

— Vagdald föl kötelékeit — morgá a hirhordó Dávidnak.

Az énekes engedelmeskedék és Uncas ismét szabadoknak érzé tagjait. Ugyan e perczben leveté magáról a hirhordó a medve hüvelyt, s természetes alakjában állt fiatal barátja előtt, ki szavak nélkül is megérté szándokát és tervét.

Midőn Sólyomszem leveté bozontos ruháját, egy hosszú villogó kést vőn elő és Uncasnak nyujtá.

— A huronok künn vannak, légy elkészülve!
— mondá halkan.

— Menjünk! — vizonzá Uncas.

— Hova!

— A tekenősbékákhoz! ők az én szülőim apáinak gyermekei.

— Igen, igen, az mind jó volna — vizonzá

Sólyomszem. — De mit kezdünk az ajtó előtti mingókkal, kik hatan vannak?

— A huronok kutyák! — hangzék a válasz.
— A delawarok versenyt futnak a szarvassal.

— Szavaidban van igazság, fiu, s nem kétke-dem, hogy te egész sereg üldözöt magad mögött hagynál. De a fehér ember tehetségei nem hasonlók a mohikánéhoz. Ha szükség, minden huron-nak bezúgom koponyáját, de a futásban ők mes-tereim.

Uncas nem válaszolt. De visszatért a kunyhó ajtajából, melyhez már közelite, s elfoglalá előbbi helyét. Sólyomszem tovább beszélt.

— Uncas, az nem volna igazságos, ha egyik embert a másiknak tehetségétől tennénk függővé. Menekülj te, s én ismét fölveszem a medvebőrt s megkisértém csel által megmenteni magamat.

— Uncas marad! — viszonzá hidegen és nyu-godtan az ifju.

— Miért?

— Ő harezolni akar apja fivérével s kész meghalni törzse barátjával.

Sólyomszem hevesen szorítá vas ujjai közé az ifju kezét.

— Gondoltam, — mondá — igen, inkább hasonlítana egy mingóhoz mint delawarhoz, ha engem elhagytál volna. De azért mégis föl akartam ajánlani, mert tudom, hogy a fiatalság függ az életen. Vedd fel fiu a medvebőrt. Hol bátorság nem segíthet, ott cselnek kell segíteni.

Hallgatva, de gyorsan burkolózék Uncas a medvebőrbe s türelmesen várta a további utasításokat, melyeket Sólýomszem adandó vala. Ez Dávidhoz fordult.

— Barátom, — mondá — cseréljünk ruhákat. Itt vedd vadászingem s fővegemet s add helyette köpenyed és kalapodat. Sípodat és szemüvegedet is reám kell biznod; azt azonban megígérem, hogy mindent a legjobb állapotban fogok visszaadni, ha jobb időkbén viszontlátjuk egymást.

Dávid nem habozott az ajánlott cserét elfogadni és Sólýomszemnek csak kevés perczre volt szüksége, hogy magát az énekes rongyaiba burkolja. Midőn a szemüveg orrán volt s a kalap fején, a gyöngö csillag világításánál elismertetheték az énekes helyett. Mielőtt bucsut vőn Dávidhoz fordult s némi utasítást adott neki.

— Kevés veszély fog téged fenýiteni, barátom, — mondá — senki nem bántand, ha azon perczben, melyben menekvésünk fölfedeztetik, egy zsoldárt kezdesz énekelni. Űlj ide az árnyékba s vedd át Uncas szerepét, míg a ravasz huronok észreveszik a csalást. Vagy inkább akarsz bennünket kísérni?

— Nem, itt maradok, hogy szökésteket biztossítsam. A delawar vitézül harczolt értem, én hasonlón akarok cselekedni.

— Ugy beszélsz, mint férfiu, és pedig mint derék férfiu! — viszonzá a hirthordó. — Bukjál hát le s húzd össze hosszú lábszáraidat, melynek

alkotása nagyon is hamar árulónk lehetne. Meddig lehet, hallgass; ha azonban bejönnek a vadak, ne feledd zsoltáraidat. S most élj boldogul, barátom, Isten áldása veled!

E szavakkal szívesen rázta meg Sólýomszem az énekes kezét, s aztán elhagyá a kunyhót az elburkolt Uncas kíséretében. Amint a huronok közelébe jutott, felnyujtá alakját Dávid modora szerint a magasba, s kezét fölemelve elkezdé éneke utánzását, mely csak egy vad gyakorlatlan fülét volt képes elámitáni. Minél közelébb jött a vadak csoportjához, annál erősebben jövének a hangok torkából; míg nem a huronok egyike föltartóztatá őt.

— Fél az a delawar kutya? — kérdé a vad.
— Fogják fivéreim könyeit látni?

Mielőtt Sólýomszem válaszolhatott, oly irtóztató morgáshoz kezdett a medve, hogy az indián ijedten bocsátá el a hirhordó karját s félre állt, hogy meggyőződjék, hogy valóban csak medve-utánzást lát maga előtt. Sólýomszem azonnal elkezdé ismét borzasztó énekét, és azért vonultak vissza az indiánok, azon gondolatban, hogy lélekháborodottat látnak s tovább engedék vonulni az elismert varázslót, bolond kísérelőjével együtt.

Szokatlan lélekerő birhatta csak Uncast és Sólýomszemet arra, hogy folytonosan megtartsák a csendes egyforma lépéseket, melylyel utjokat kez-

dék; annyival is inkább, mert észrevevék az örök legyőzhetlen kíváncsiságát Gamutnak legparányibb meggondolatlan mozdulata árulója lehetett volna, s a hirhordónak szükségképen kellett némi idő, míg biztosságig jöhetnek. Daczára e kinos pillanatoknak nyugodtan folytatta útját, mely különböző kíváncsi bámulókat csalt a kunyhók elé, melyek mellett el kelle haladnia Uncassal. Még néhány sötét tekintü harcossal is találkoztak, de senkinek nem jutott eszébe a vakmerő szökevényeket feltartóztatni. Az éj sötétsége s merényük bátorsága legjobb szövetségeseik voltak.

A falu csakhamar mögötte volt a két szökevénynek, kik gyorsan közelitének az erdőség védelme alá, midőn mögöttük egyszerre hangos és tartós orditást hallának, mely szavaknál inkább tudatta velök, hogy minden elárultaték. A következő pillanatban Uncas leveté magáról a medvebőrt, és Solyomszem gyorsan sietett előtte, egy közelfekvő bokrozat felé, mely alul két puskát vont elő, a szükséges lövési készlettel együtt.

— Most már jöhetnek a gazok nyomunkat követni, — mondá, — kettő bizonyosan halál fia, ha bátorkodik bennünket üldözni.

Gyorsan siettek előre s eltűntek csakhamar az erdő sötétében.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Sólyomszem és Uncas menekülése következő módon fedezteték föl. Az indiánok kíváncsiságtól üzetve a fogoly kunyhója felé közelitének s egy hasadékon át annak bensejébe néztek be, mely a pislogó tűzmaradék által még mind gyöngén vala megvilágítva. Kezdetben Dávidot az ifju mohikánnak tarták, míg ő maga alkalmat nyújtott az indiánokat kiragadni tévedésükből. Nemsokára fáradt lőn tudniillik, hosszú lábait olyannyira összehuzva tartani s így mind nagy, nagyobb tért engedvén nekik, végre lábai az izzó parázsszal érintkeztek s tisztán meg lőnek világítva. Először azt hívék a huronok, a delawar varázslat folytán torzítottatott el; de midőn Dávid fejét is fölemelte, s becsületes szelid arcza lőn látható az ifju mohikán büszke vonásai helyett, gyanakodni kezdenek s a kunyhóba rohanva, kezet tőnek a fogolyra, s fölfedezék a csalást. Most oly irtóztató ordításra fakadtak, hogy Dávidnak hinnie kelle, hogy utolsó órája ütött. Ugy akart meghalni, mint hivatásához illik, el kezdé hangzó és szenvedélyes halotti énekét. Ez megmenté őt. Az indiánok épen alkalmas időben emlékeztettek lelki gyöngeségére s bántalmatlanul hagyva őt, a szabadba rohantak s riadókiáltásaikkal kevés percz alatt az egész falut talpra állíták.

A harczosok csakhamar összegyűltek a tanács-ház előtt s türelmetlenül várak a főnökök parancsait. Mindennél inkább Magua nélkülözteték fájdalmasan. Nevét kiabálák s csodálkoztak, hogy meg nem jelenik. Végre követ küldték, őt előhívni.

Meddig ez történt, néhány fiatal harczos azon utasítást nyerte, kutassák át a legközelebbi bokros helyeket, hogy talán valami nyomát találhassák a megszökötteknek, s hogy legközelebbi szomszédjukat, a delawarokat szemmel tartsák. Nők és gyermekek rohanoztak jobbra-balra, s az egész tanya a legvadabb zürzavar látványát nyújtá ismét. De a nyugtalanság e jelei nem tartanak soká, s mielőtt egy negyedóra elmúlt, már össze voltak gyűlve a tanácskunyhóban a legkitünőbb és éltesb főnökök.

Nemsokára azután visszatért az egyik portyázó csapat, mely a varázslót, kit Sóljomszem megrabolt medvebőrétől s leütött, magával hozta. Ennek elbeszélése s azon vadé, ki Heywardot a betegszobába vezette, kutatásaik alapját megszerzé. A legbölcsebb s eltökéltebb tíz főnök a barlangba küldték, kik azonnal a beteg szobáját keresék föl s azt halva találták. Mindjárt reá a szomszéd szobából egy sötét alak gurult be, kissé fölemelte magát s Magua vad s dühösségtől torzított vonásait mutató. A meglepetés általános felkiáltása követé e fölfedezést, melyre azonnal több kés sietett, a megkötözött főnök tagjainak szabadságát visszaadni.

Magua fölemelkedék, s oroszlánhoz hasonlóan rázta meg magát, hogy préda után lásson. A nélkül hogy egy szót szólna, keze görcsösen játszék kése markolatával, s szemei gyorsan forogtak körül, mintha kitörni vágyó boszuja tárgyát akarná fölkeresni.

Szerencsére, a fölgerjedt főnök minden ellensége biztosságban volt már; ha e pillanatban hatalmában lettek volna, kétségtelenül halálnak áldozza őket. Miután most azonban csak baráti arczokat látott, csak fogait csikorgatá, mint vas rás-polyokat, s magába fojtá dühét, nem találva áldozatot, melyen kiönthetné. Haragja természetesen egyik jelenlevő figyelmét sem kerülte el. Hogy az még magasabb fokig ne emelkedjék, a legidősb főnök vevé a szét, mondván:

— Ha barátom talál egy ellenségét, nevezze meg, hogy a huronok bosszút álhassanak rajta.

— Haljon meg a delawar! — menydörgé Magua dühtől villámló szemekkel.

A zavar rövid pillanata állott be.

— A mohikán gyors lábu, és messze tud ug-rani — szolt végre a főnök — de fiatal embereim feltalálták nyomát.

— Tehát elment! — mondá fogcsikorgatva Magua.

— Igen! Gonosz lélek járt közöttünk, s el-vakitá szemeinket,

— Gonosz lélek? — mondá Magua éles gúny-nyal — Igen, ugyanazon gonosz lélek, ki fivéreim-

ket a Glenu mellett agyonveré, a kutya, kinek fehér bőre egy indián szívét s cseleit rejti — a „hosszú puska!”

E rettegett név kiejtésekor Magua dühe társaira ment át. Mint ő, ezek is csikorgatták fogaiukat, s hangosan üvöltöztek haragjokban, hogy e bátor és borzasztó ellenség szemeiket vaksággal volt képes megverni. Magua a zivatart kihagyta tombolni, s azután így szólt nyugodtan:

— Kövessetek népünkhöz! Férfiaink várnak bennünket.

Hallgatva egyeztek meg az indiánok, s az egész csapat visszatért Magua vezérlete alatt, a tanácskunyhóba. Itt minden Renard Subtilra fordult, ki rövid gondolkozás után elbeszélé mit látott, minden visszatartás nélkül. Sólyomszem és Duncan csele le vala tehát leplezve, s belátta az egész gyülekezet, hogy a leggyalázóbb módon engedék rászedni magukat. Boszú után szomjaztak, s ennek módja volt a tanácskozás első tárgya.

Sok vélemény mondaték ki, sok tanács osztott. Magua meghallgatá valamennyit, a nélkül hogy egy szót szólna, míg néhány kiküldött futár azon hírt hozta, hogy a menekültek kétségtelenül a szomszéd törzs felé vették útjokat. Most emelkedett föl a ravasz róka, s előadta társainak saját terveit, s azon elégtélele volt, hogy a főnökök ellenvetés nélkül elfogadák. Röviden a következők voltak:

Mint említve volt, a nővérek külön választattak, amint Maguával elérték a huron falut. Magua

át akart tehát menni a delawarokhoz, hogy tőlök Corát s a többi foglyot visszakivánja, s harczczal fenyegetse őket, ha követelése megtagadtatnék. Kedvező esetben a foglyok hozassanak vissza, s a huronok legirtóztatóbb kínzásainak engedtesse nek át.

E határozat után a tanácskozás megszűnt, s Magua kunyhójába vonult, hogy az éj csendében gondolkozhassék az ellenség romlásán. Mielőtt a nap szürkülni kezdett, húsz fölfegyverkezett harczos megjelent nála, s felszólítá őt az indulásra, mint vezetőjüket. Magua fölemelkedett, s társai élén elhagyta a falut, hogy a delawarok lakásait keresse föl.

A delawarok, kiknek tanyája oly közel volt a huronokéhoz, körülbe'öl annyi harczost számláltak soraikban, mint az utóbbiak. Szövetségesei voltak ugyan a francziáknak, de megtagadák segélyüket, midőn Montcalm a Henrik Vilmos váradozt akará ostromolni. Midőn ismételve fölszóllitattak a hadmenetre, azt üzenék indián rövidséggel Montcalm-nak: „Csatabaltáik tompák, s időre van szükségök, hogy megköszörülhessék.“ Montcalm látszólag beérte e válaszszal, minthogy inkább akart megtartani egy tevékenyellen barátot, minthogy szigorú szabályok által ellenséggé alakítsa őt át.

Azon reggel, melyet Magua indulásra választott, a nap tevékeny népre sütött a delawar fa'uba. A nők kunyhóból kunyhóba szaladoztak, titkon suttogva barátnőikkel. A harczosok csoportokban állva, váltának jelentőséges pillantásokat s szavakat,

Egész tömeg vadászeszköz feküdt a kunyhók között, de senki nem készült azt felhasználni. Ellenben sok harcos fegyvereit vizsgálá, oly figyelemmel, mely mielőbbi halálos használatról látszék tanúskodni. Időnként minden szem a falu egy nagy kunyhóján függött, mintha általános gondolatuk tárgyát foglalná magában.

Egyszerre megjelent a falu legszélső végén egy fegyvertelen férfiú alakja. Amint a delawarok által észrevétehetőek, megállt, s a barátság jeleit mutatá, mely az üdvözlés csöndes mormogásával fogadtatott. Azonnal elhagyta helyét az alak, s méltósággal s illedelemmel lépett a kunyhók közé. Tisztelettel köszönté haladása közben a harcosokat, s csak akkor állt meg, midőn a legtekintélyesebb főnök csoportját érte el. A delawarok most Maguát, a huron főnököt ismerék föl.

Fogadásuk hallgatag volt, méltóságteli s kiért. Rövid szünet után előlépett a delawarok legismertebb szónoka, s így szólt komolyan:

— A bölcs huron legyen üdvöz. Azért jött, hogy fivéreivel a tó mellett egyék reggelit.

— Ő eljött! — ismétlé Magua fejét keleti fejedelem méltóságával hajtva meg.

Uj barátság-jelek váltattak; azután a delawar kezénél fogta a huront s meghívá, lépne kunyhójába, s osztaná meg reggelijét. A meghívás elfogadtaték, s a harcosok, három vagy négy más férfiútól kísérve, csöndesen eltávoztak, míg a többi

delawar égett a kíváncsiságtót, megtudandó e szokatlan látogatás okát.

A reggeli bevégezteték, a nélkül. hogy Magua ajkai a legcsekélyebb felvilágosítást nyujtanák. Csak miután étvágyuk ki volt elégitve, készült a huron beszélni.

— Foglyom alkalmatlan fivéreimnek? — kérdé?

— Szivesen látjuk őt! — hangzék a válasz.

— Az út rövid a delawarok és huronok közt, küldjétek őt asszonyainkhoz, ha fivéreimnek terhére volna.

— Szivesen látjuk őt! — ismétlé a delawar hangnyomattal.

Magua, kissé megzavarodva, hallgatott néhány pillanatig, miközben a feletti boszúságát, hogy első kísérlete, Corát ismét visszanyerni, nem sikerült, közönbösség alá rejté.

— Nem voltak az erdőkben idegen mocassinok? — kezdé Magua ismét a szót. — Nem fedezték föl fivéreim fe!ér emberek nyomait?

— Hadd jöjön canadai atyánk — viszonzá kitérőn a másik — Gyermekai készek elfogadására.

— Yengeeseket értek. Fiatal embereim azt álmodák, hogy szorosan a delawarok tanyája mellett Yeengees nyomokat láttak.

— A delawarok nem alusznak.

— Jól van, aharczos, kinek szemé nyitva van, látja ellenségét. Ajándékokat hoztam fivéremnek.

Népe nem akart részt venni a harcban, de barátai megemlékeztek lakaira.

Miután a ravasz főnök bőkezű szándokát kihirdeté, fölemelkedék, s kiterjeszté méltóságteli modorral ajándokait a gazda elkáprázott szemei előtt. Többnyire ékszerekből állottak, melyeket a Henrik Vilmosnál agyonvert asszonyokról szedtek le. A legkitünőbb főnökök a legbecsesb dolgokat nyerték; a csekélyebb adományokat azonban oly találó szavakkal fűszerezé Magua, hogy senkinek panasza oka nem lehetett. A csel hatása nem maradhatott el. A delawarok komolysága szívességgé változott, s különösen Magua gazdája, ki leggazdagabb ajándokot nyert, egészen át volt alakulva.

— Fivérem nagy főnök! — mondá nagy hangnyomattal — legyen közöttünk üdvös!

A huronok szeretik barátaikat! — viszonzá Magua. — Miért is ne tennék? Nem érzett fivérem valami hirhordót az erdőkben?

A delawar, kinek neve Keménysziv volt, feledé eddigi titokteljes modorát, s világosabban felelt mint eddig.

— Idegen mocassinok voltak tanyám körül, nyomaik kunyhóig érnek.

— Kikergeté fivérem a kutyákat? — kérdé Magua.

— Az nem megy. Az idegent szivesen látja a delawar.

— Az idegent igen, de a kémet nem? — viszonzá Magua hévvel. — Az yengeesek kiküldék

hirhordóikat. Voltak az én kunyhóimban is, de nem találtak fogadtatásra. Azután a delavárokhoz menekültek, azt mondván, hogy a delavárok barátaink, s kedélyük elfordult canadai atyánktól.

E fordulat Magua ellenét szíven találta. Törzsük legujabb elszakadása sok szemrehányásra adott alkalmat francia szövetségeseik részéről, s igen jól érzék, hogy lépteiket jövőben mindig gyanusan fogják figyelni.

— Tekintsen arczomra az én atyám — mondá Keménysziv, miután első levertsége elmúlt. — Nem fog változást találni. Igaz, fiatal harczosaim nem vettek részt a harczban, de álmaik voltak, s ezek akadályozták. Mind a mellett azonban szeretik a nagy francia főnököt.

— De nem fogja hinni, ha meghallja, hogy leggonoszabb ellenségét a delawarok elfogadták, hogy egy vérszomjas yengees pipáját az ő tűzök mellett szíja, hogy a fehérbőr, ki oly sokat agyonütött barátai közül, nálok szabadon jár ki és be. Az én nagy canadai atyám nem bolond!

— Ki ez az yengees? kicsoda Montcalm halálos ellensége? — kérdé Keménysziv.

— A hosszú puska!

A delavárok megijedtek, s ámulatuk által tanusíták, hogy csak most esett értésükre e nevezetes harczos jelenléte.

— Mit mond fivérem? — kérdé Keménysziv.

— A huron soha nem hazudik! — viszonzá

Magua hidegen. — Ha a delawarok megolvassák foglyaikat, köztök találandják a hosszú puskát.

A gondolkozás lenyomó szünete állt be. A delawarok főnökei csöndesen tanácskoztak egymással, s követek küldettek ki, hogy még más nevezetes férfiak is összehivassanak. Egyik harczos jött a másik után, s megismerkedteték Magua tudositásával. Valamennyien bámulattal fogadák, s az ujság azonnal szájról szájra kelt, míg végre az egész falu nagy fölgerjedésben volt. Férfiak, asszonyok és gyermekek elhagyják szokott foglalkozásaikat, hogy az új s meglepő benyomásnak háborítlanul átengedhessék magukat.

Miután az általános fölgerjedés kissé szünt, az öregek azt méregeték, mit kívánna a törzs becsülete és biztossága ily nehéz körülmények között. A tanácskozás rövid volt, s az általános mozgás tanusítá, hogy azt az egész törzsnek ünnepélyes összejövetele fogja követni. Erről ismerte meg Magua, hogy tervei végre el fognak döntetni, s így a kunyhótól azon tér felé közelite, hol a harczosok már összegyülni kezdettek.

Mielőtt a nap elérte a hegyek csucsait, melynek lábánál a delawarok faluja feküdt, valamennyi lakos, számra nézve mintegy ezer, összejött s elfoglalák helyeiket. Mindnyájan nyugodtan, csöndesen s komolyan ültek; senki nem szalasztá ki egy szavát sem a türelmetlenség vagy csodálkozásnak. Időről időre föltekintett egy szem s egyik kunyhó felé pillanta át, mely azonban semmi más által nem

különbözék a többitől, mint a gondoskodás által, melylyel zivatar-kitörések ellen védve látszék lenni.

Végre tompa mormogás hallatszék, s az egész törzs, mint egy férfiú emelkedék föl. Az említett kunyhó ajtaja megnyilt és három férfiú lépett ki, kik csöndesen közelitének a tanácskozási térhez. Mind hárman éltesek voltak, de egyik közülök oly hosszú sor évet ért, mint ember csak igen ritkán szokott. Alakja, azelőtt egyenes és büszke, most ingott a több mint egy évszázad terhe alatt. Csöndesen haladt előre. Sötét, redőzetes arcját hó fehér fürtök vették körül, miknek gazdagsága tanusítá, hogy sok, igen sok év óta nem voltak már levágva. E tisztos főnök ruházata gazdag és tiszteletparancsoló volt. A legbecsesb prémezet burkolá őt, s keble arany és ezüst érmektől ragyogott, melyeket hosszú életpályáján különböző fejedelmektől nyert. Karpereczek és csatok hasonló érczekből ékesíték tagjait, s fekete strucz tollakkal diszitett ezüst korona koszoruzta fejét. Tomahawkja csaknem egészen ezüsttel volt fedezve, s kése fogója tiszta aranyból készült.

Midőn e mélyen tisztelt férfiú megjelenése után az örvendő fölgerjedés kissé csillapult, szájról szájra kelt e név: „Tanemund“.

Magua már sokszor hallá e böles és igazságos delawarfőnök híret magasztalni és gyorsan sietett azért a tolongás között előre, hogy e férfiú vonásait közléről szemügyre vehesse, kinek szava oly lényeges befolyást vala gyakorlandó saját dolgaira.

Az aggastyán szemei be valának zárva, mintha fáradtak lennének az emberi szenvedélyek önző működését tovább is nézni. Elhaladt Magua mellett, a nélkül hogy ügyelne reá, s kísérőire támaszkodva, az emelt hely felé közelite, hol fejedelmi méltósággal foglalt helyet népe gyermekei között.

Semmi nem haladhatá meg a szeretet- és tiszteletet, melylyel a nép e váratlan látogatást fogadá. A legtekintélyesebb főnökök fölemelkedtek, az aggastyán kezét tisztelettel fejökre tevén, mintha áldását akarták volna kérni. Az ifjabbak megelégedtek, ha csak ruháját érintheték, vagy közelébe juthattak, hogy ugyanazon léget szivhassák az élemedett kora, igazságos és vitéz férfiuval. Amint a tiszteletnek meghozaték az adó, visszaléptek a főnökök s mély hallgatás uralkodott az egész tanyán.

Nem sokára azután elhagyta néhány fiatal harczos az összegyülteket s azon kunyhót keresé föl, mely már egész reggel annyi figyelem tárgya volt. Kévés percz mulva azonban ismét visszatértek, s magukkal hozták az idegeneket, kiknek jelenléte nyujtott épen alkalmat mind ez ünnepélyességekre. A tömeg utczáat képezett, s midőn a kis csoport elérte a birák ülőhelyeit, bezárultak mögöttük a sorok, széles félkört képezve.

Cora, ki szeretettel füzte karját a remegő Alice derekára, Cora volt az első a foglyok között. Szorosan mellette Heyward állott. Sóllyomszem kissé a háttérbe vonult. Uncas nem volt jelen.

A legmélyebb hallgatás rövid szünete után, fölemelkedék Tanemund egyik kísérője, s hangosan ily kérdést tőn angol nyelven:

— Melyik közületek a „hosszú puska?”

Sem Duncan, sem Súlyomszem nem felelt. Az első áttekinté a gyülekezetet, s visszariadt, midőn Magua gonosz vonásával találkozik. Azonnal kitalálta, hogy e konok vadnak kezei vannak a játékban, s eltökélé gyalázatos terveinek minden lehető akadályt utjába tenni. Minden esetre eltökélé gyorsan, megbecsülhetlen barátját, Súlyomszemet árnyékolni, habár ez által maga jőne is veszélybe. Midőn tehát a delawar szavai ismételtettek, előlépett s büszkén így szólt:

— Adjatok fegyvert s engedjete az erdőkbe mennünk, ott majd beszélni fognak tetteink.

— Ez tehát a harczos, kinek neve füleinket betölté? — mondá a főnök, s Heywardot kíváncsi és figyelmes tekintettel szemlélte — Mi hozta a fehér embert a delawarok tanyájára?

— A szükség. Elelem —, földélre és barátokra vala szükségem.

— Az nem lehet, mert az erdők teli vannak szarvasokkal. Egy harczos fejének nincs földélre szüksége, s a delawarok ellenségei az yengeeseknek. Menj! ajkad nem beszélt igazságot.

Duncan zavartan hallgatott el, Súlyomszem azonban bátran előlépve így szólott:

— Azon hívásra: „hosszú puska“ nem feleltem, mert nem adtam jogot a mingóknak, hogy

nevet adjanak egy olyannak, ki azt már barátaitól nyerte. Én vagyok azon férfiú, ki apjától Bumpo Nathanael nevet nyert, s a mohikánoktól Sólýom-szem nevet: az is én vagyok, kit az irokézek engedelmem nélkül s így teljesen jogtalanul „hosszú puskának“ neveztek el.

Most minden szem az egyenesen s szilárdan előttök álló hirhordó felé fordúlt. Senkinek nem tűnt föl, hogy két férfiú találkozott, ki azon megtiszteltetésre igényt tartott, hogy a hosszú puskának tartassék: mert csalók a benszülöttek előtt is, habár ritkán, találkozott közöttök, nem voltak ismeretlenek. Itt csak az forgott fenn, hogy az igazságnak nyomára jöjenek, s néhányan az idősbek közül csakhamar Maguához fordultak, hogy tőle kívánjanak fölvilágosítást.

— Fivérem azt mondá: kigyó csúszott kunyhóink közé, — szólt a főnök — melyiket érté e férfiak közül?

— A huron a hirhordóra mutatott.

— Vajjon a böles delawar litelt fog-e adni a hamis rókának? — mondá Duncan, inkább mint valaha meggyőződven régi ellensége gonosz szándékiról.

Magua szemei haragtól szikráztak, de hallgatott, jól tudván, hogy az indiánok éles látása csakhamar nyomára fog jöni az igazságnak. De nem is csalódott. A delawar hozzá fordult, így szólván:

— „Fivérem hazugnak mondaték, s barátainehetzelnék érte. Ők megakarják mutatni, hogy ő

igazat mondott. Adjanak foglyaimnak fegyvert, s hagyják általok tanusittatni, melyik a „hosszú puská”.

A két barát azonnal megkapá fegyverét azon utasítással, hogy a tömeg feje fölött egy agyag edényre löjjenek, mely mintegy hatvan lépésnyire volt egy fatörzsön azon helytől hol állottak.

Heyward mosolygott azon gondolat felett, hogy a hirhordóval fog vetélkedni; de el volt tökélve az ámitás mellett maradni, míg Magua terveinek nyomára jöhet. Fölemelé puskáját, a legnagyobb elővigyázattal czélzott háromszor és tüzelt. A golyó széthasogatta a fát, melyen az edény állott, s az általános tetszés-nyilvánítás tanusítá, hogy a lövést mint tökéletes lövést tekintik. Maga Sólyomszem is elégülten inte, mintha azt akarta volna mondani, hogy igen jól ment. Azután azonban, a helyett hogy a vetélkedésre gondolna, puskájára támaszkodék, s tovább egy pillanatnál sülyedt mély gondolatiba. Egy fiatal indián által riasztaték föl, ki megérintve vállát, törve az angol nyelvet, így szólt:

— Fivérem tudja jobban csinálni?

— Igen, huron! — mondá a hirhorda, miközben fegyverét fölemelve, fenyegetőn suhogtatta Magua felé — igen, huron, most el tudnálak találni, és semmi hata'om nem gátolhatná tettemet! S miért nem lövöm a golyót áruló szivedbe? miért? mert szivem gátol, s mert nem akarok gyöngéd, ártatlan lényekre romlást hozni. S azért, ha hi-

szesz egy Istenhez hasonló lényt, adj hálád szived bensejéből! Hidd el, van okod reá.

Haragtól kigyúlt arcjai, lángoló tekintete s fenséges alakja a hirhordónak, mély hatást gyakorolt hallgatóira. A delawarok visszatarták lélekzetöket várakozásukban, Magua azonban annyira uralkodék magán, hogy mozdulatlanul maradt állva, habár egyáltalán nem bízott ellensége kiméletében.

— Jobban tenni! — szólt az ifju delawar a hirhordó mellett.

— Jobban tenni! Mit, bolond? Mit? — mondá Sólyomszem miközben fegyverét még folytonosan feje fölött suhogtatá.

— Ha a fehér ember csakugyan azon harczos, a ki lenni akar, ugy lőjön közelébb a czélhoz — mondá az első főnök.

Sólyomszem hangosan felkaczagott, s puskáját kinyujtott bal kezébe engedé esni. Elsült látszólag csak a rázkódás által, s pillanat alatt szétrepültek a szétzúzott edény darabjai a légben. Egyszermind azonban a puska csörgő zöngése is hallható lön, melyet Sólyomszem megvetőleg dobott a földre.

Atalános ámulat lön észrevehető. s a csodálat halk mormogása hangzék a tömeg között minden oldalról. Mégis volak elegen, kik azt hívék, hogy a szerencsés lövés semmi egyéb véletlenségnél nem volt, és Heyward nem mulasztá el ugyan e véleményyt nyilvánítani.

— Senki nem találhat, a nélkül hogy czélozna

— mondá — a véletlenség keze működött a dolognál.

— Véletlennek nevezed ezt? — kérdé a hirhordó ingerelten barátjától, kinek titkos intéseit nem vette észre, vagy legalább nem érté. — Véletlennek? Azt mondja ama hazug huron is?

Mielőtt Heyward válaszolhatott volna, az éltes delawar közben lépett, és parancsolá, hogy a két fehérnek még egyszer nyujtassék a két puska. Sólyomszem vágygyal ragadta kezébe, s Magua jól látta, hogy nincs többé aggalomra oka.

— Ime, el fog dőlni itt, a delawari törzs szeme láttára, melyik közülünk a különb ember! — mondá Sólyomszem, miközben ujjával a választott czél felé mutatott — „Látod őrnagy amaz ágon függve a lopótököt? Nos, ha oly lövő vagy, minőnek lenne kell, lőjj ki héjából egy darabot.

Heyward szemügyre vette czélját, s készen vala második kísérlettelére is. A lopótök ama kis edények egyike volt, miket az indiánok ivóeszközül, kulacs helyett használnak, s az e perczen bőr szíján, egy kis fenyőfa száraz ágán függött, mely legalább is huszonöt lépésnyire állt, Heyward ügyessége nem volt jelentéktelen, s ő eltökélé, mennyire csak lehet, megközelíteni a czélt. Ha élete függött volna is a lövéstől, több gonddal s figyelemmel nem czélozhatanda.

Végre tüzelt!

Három vagy négy fiatal indián, kik a lövésre előugrának, ujjongva jelenték, hogy a golyó szoro-

san a sajátlagi czél mellett fúródék a fába. Valamennyi indián főnök ujjongva kiáltott föl, s számos szem figyelé kutatva a hirhordó mozdulatait.

— Ez elég volt egy királyi tisztől — mondá Súlyomszem rendes halk nevetésével — Ha azonban az én jobbom, elhibázta volna ennyire a valódi vonalt, akkor számos nyest, melynek préme valamely úrhölgy piperéjét emeli, szaladoznék az erdőkben, és számos vérszomjas mingó üzné ödögös kegyetlenségét a határvonalaknál. Minden esetre ohajtom, hogy a nő, kinek ama kulacs sajátja, birjon még több hasonlóval is; mert ezt itt soha többé nem használhatja.

Mielőtt e szavakat beszélé, felönté gyújtóporát Súlyomszem, s a kakast felhúzá. Midőn ezzel elkészült, egyik lábát hátra tette, s puskáját biztos s egyenlő mozdulattal csöndesen fölemelé. Midőn tökéletesen fekirányosan állt, pihent egy pillanatig a nélkül, hogy legkevésbé remegne vagy egy hajszálnyit változtatna helyzetén, úgy, hogy akként látszék, mintha ember és fegyver kőből volna faragva. Egyszerre azonban kisüté a puska tiszta, ragyogó tűzfolyamát, s ismét előugrának az ifju indiánok. Gyors keresésük és tekintetük azonban elárulá, hogy a golyónak semmi nyomára nem akadnak.

— Menj! — mondá a főnök komolyan és kedvetlenül nézve a hirhordóra — Menj, te csak farkasbőrbe bújt kutya vagy! En az yengeesek hosszú puskájával akarok szót váltani.

— O, ha azon puska volna kezemnél, mely-

ről beszélt! — viszonzá Sólyomszem — azonnal kötelezném magamat, hogy a szíjat fogom keresztül lőni s a nélkül dobni földhöz a lopótököt, hogy összetörnék. Együgyük ti! Ha oly vadász golyóját, minő én vagyok, megtalálni akarjátok, azt nem k i v ü l a czélon kell keresnetek.

Miután Sólyomszem delawar nyelven beszélt, azonnal megérték őt a fiatal indiánok, s a legkicsapongóbb ujjongás kitörésével tarták a kulacsot magasba fel, s a fenéken egy lyukat mutattak, melyet a golyó a nyakán át a felső oldal közepére nyomulva, ütött. E váratlan felvilágosításra hangos és viharos tetszésrivalgás tört ki minden ajakról, s visszaadta Sólyomszemnek veszélyes hire birtokát. Csupa kíváncsi és csodáló tekintet pihent most alakján, mely az imént megvetéssel szemlélteték s e percztől fogva ő volt fő tárgya az általános figyelemnek, mely félkörben képezve volt körülte.

— Miért akartad füleinket hazugsággal tömni be? — kérde Duncantól az öreg főnök. — A delawarok nem bolondok; ők meg tudják különböztetni a párduczot a macskától.

— S mégis hamis madárra fognak ismerni csakhamar a huronban, — viszonzá Duncan, a benszülöttek képekkel teljes beszédét utánozva.

— Jól van! — szólt a főnök, és Maguához fordult. — Fivérem, füleink nyitva vannak. — Beszélj!

Ily módon felszólítva, látogatása czélja leleplezésére előre lépett a huron s tekintetét csendesen

végig vezeté az egész gyülekezeten. Súlyoszemre ellenséges, de mindamellettt tiszteletteljes pillantást vetett. Duncanra teljes, kiírthatlan gyűlölettel nézett. Végre megnyitá ajkait s Canada nyelvén beszélt a gyülekezethez.

— Midőn a nagy szellem az embert teremté, különböző színekre festé őket s minden színnek megadta hivatását. Egyik feketébb mint a lomha medve s ezeket örökös munkára kárhóztatá. Másokat halvány arczuaknak teremte, s ezeket kal-márságra hivatá; s ezek kutyák nőik iránt, s farkasok rabszolgáik ellenében. Oly hamis nyelvet adott nekik, minő a vadmacska színe s szívet, minő a házi nyulé. A disznó ravaszságával ruházta fel őket, nem a rókáéval, s karjaik hosszabbak, mint a lajhár lábai. Nyelveikkel betömik az indiánok fülét; szivök, vagyis gyávaságuk, harcosokat béreltet velök s ezek által küzdik csatáikat; ravaszságuk megtanítja őket a föld átfurására, melynek kincseit kirabolják és karjaik a nagy sóstengerektől kezdve az édes vizekig mindent átfogva tartanak. A nagy szellem eleget adott nekik, de ők még többet akarnak, őket nem bírta kielégíteni. Ilyenek a fehér-arczuak! Még másokat is teremtett a nagy szellem s ezeknek fényesebb s pirosabb bőrt adott, mint maga a nap, — folytatá a ravasz huron, — ezeket saját képmására alkotá. E földet adá nekik, úgy a mint kezeiből kikerült, fákkal és vadakkal teli. Gyümölcsük megéri az eső és napfényen, nyáron a szelek kölcsönzenek enyhülést, télen bőrprémek

meleget. Ha küzdöttek, csak azért küzdének, hogy megkísértsék férfiaságukat. Ők bátrak, igazságosak s boldogok voltak. Vörös gyermekei egy részét a medvék jégmezeire utasítá, másokat oda, hol a nap alkonyodik, a boldog vadásztérekre, s ismét másokat a nagy tavak bokraihoz. Kedvenceinek azonban a végtelen tenger nagy parttéreit adta. Ismerik fivéreim e kedvezményezett nép nevét?

— A lennapeok voltak! — mondá egy lélekzettel igen sok hang.

— Igen, a lennapeok, a Lenni-lennapeok voltak! — folytatá Magua, miközben fejét mintegy tisztelettel hajtá meg törzsük előbbi nagysága előtt. — Soha nem rejtőzött a nap szemeik elől; fölkelé számukra azon viznél, mely sós volt s lealkonyodék azon viznél, mely édes volt. De elbeszéljem-e e bölcs népnek, minők ti vagytok, saját szóhagyományaitokat? Emlékeztesselek-e a szenvedett méltatlanságokra, dicsőségtekre, veszteségeitekre s nyomortokra? Nincs senki közöttetek, ki mindent látott és a ki tudja, hogy igazságot beszélek? Hallgatni fogok, nyelvem néma, szívem ón! Hadd halljam mindezt én tőletek!

Magua elhallgatott s egyszerre minden szem a tisztos Tanemundhoz fordult. Ez felállni erőlködött s társai segíték őt.

— Ki hívja a lennapeok gyermekeit? — kérdé mély torokhangon, mely csak az összegyűlt tömeg lélekzéstelen hallgatásán át volt hallható. — Ki

beszél arról, a mi elmúlt? Ki szól a delawarokhoz javakról, melyek elvesztek?

— Egy wyardet teszi! — szólt Magua, a halomhoz közelébb lépven. — Tanemund barátja.

— Barátja? — viszonzá sötéten, összevont szemölddel az aggastyán főnök. — Hát a föld urai mingók? Mi vezet ide egy huront?

— Az igazság! — viszonzá Magua. — Foglyai fivéreidnél időznek, s ő visszakívánja sajátjait.

Tanemund az öt gyámolító öregek egyikéhez fordítá fejét s rövid szavakkal értesítést kívánt tőle. Azután élesen tekintett Maguára s halkán és habozva így szólt:

— Igazságot a nagy szellem nyújtott nekünk. Adjatok enni az idegennek, gyermekeim és azután, huron, vedd és távozzál azzal a mi a tiéd.

Ez ítélet kimondása után Tanemund ismét leült és egyetlen delawar sem merészle határozata ellen morogni. Négy fiatal harczos lépett Heyward és Sólyomszem mögé, tagjait bőr szíjjakkal fonván körül, megtűzék őket. Magua győzelmesen intett a foglyoknak, követnék őt.

— Megállj! — mondá Sólyomszem e borzasztó pillanatban. — Tisztos Tanemund, mielőtt elbocsátasz bennünket, hallgass meg egyet néped közül.

Tanemund kérdezve tekintett egyik kísé-
rőjére.

— Egy kigyó az! — mondá a kérdett. — Egy vörösbőr, az yengeesek szolgálatában. Kinokra tartjuk őt fel.

— Vezessétek ide! — szólt Tanemund.

Néhány fiatal harczos elindult e parancs betöltésére. Mig eltávoztak, oly mély hallgatás uralkodék, hogy a halk reggeli szellő zugása hallható volt a fák levelei között, s lélekzéstelen várakozásban figyelék a foglyok Sólyomszem utolsó segélykísérlete következését.

Egyszerre ketté vált á tömeg s aztán bezárult ismét, és Uncas lépett a gyülekezet közé. Minden szem rajta függött, és senki nem találkozáék ki a félkörben, ki a magas, hajlékony, hibátlanul szép alakját a fogolynak ne csodálta volna. Uncas teljes önuralkodással gondolkozó pil'antást vetett körül, s a főnökök ellenséges tekintetét ugyanazon nyugalommal fogadá, mint a nők és gyermekek kíváncsi bámulását s végre büszke, kutató szemei Tanemundon pihentek meg, mintha valamennyi más jelenlevőt teljesen elfeledett volna. Halk, zajtalan léptekkel lépett előre a bölcs székeig s mellé állt.

— Miféle nye'ven beszél foglyom a nagy szellemhez? — kérdé Tanemund az ifjutól, anélkül hogy szemeit felnyitná.

— Atyám nyelvén, a delawarokén, — viszonzá Uncas.

Tompa, vad morgás követé e viszonzást, rettentő jele az ébredő haragnak. Maga Tanemund

is meg látszék rázkódva. Kezével betakará szemeit, mintha valamely gyalázatos látványtól akarná magát megóvni s így szólt tompa hangon.

— Delawar volna! Megértem, hogy a lennapeok kiüzetek hazájukból, s az irokézek hegyei között vannak szétszórva; láttam, midőn idegen nép baltái irták az erdőségeket, melyek az ég viharai által megkiméltettek; láttam, hogy a szabad szarvas és a ragadozó madár az emberek kunyhóiban éltek, — de még soha nem találtam delawarra, ki oly alávaló lett volna, hogy kigyóként csuszszék saját nemzete közé.

— Hamis madarak nyiták meg szájukat, — viszonzá Uncas zenei hangja legédesebb szavával — és Tanemund ezek énekét hallgatá meg.

A bölcs főnök felriadt s oldalra hajtá fejét, mintha valamely elhaló hangszer elszálló hangjára figyelne.

Álmodik Tanemund? — mondá. — Miféle hang érinté füleimet? Visszafelé mentek volna a télév szakai s a lennape gyermekeihez ismét nyár jüne?

Ünnepélyes hallgatás követé e szavakat, melyek elburkolt nyilatkozatként vétettek a gyülekezet által. Azt reménylék, hogy Tanemund tovább fog beszélni, de az mély gondolkozásba merült, mely által az egész jelenlétet felejtteni látszék. Az öreg főnökök egyike bátorságot vón őt a fogolyra emlékeztetni.

— A hamis delawar remegve várja Tanemund szavait, — mondá. — O vizsla, ki az yengeesek által jelölt uton ugat.

— Es ti, — viszonzá sötéten tekintve körül Uncas, — oly kutyák vagytok, melyek nyöszörögnek, midőn a francia szemökre veti, hogy elengedék szalasztani a vadat.

Husz kés villogott a légben az ifjunak e metsző s találó szavaira, de a főnökök egy intése elnyomta a düh minden kitörését s helyre állitá ismét a csendet. Mindjárt reá így szólt Tanemund:

— Delawar, te nem vagy nevedre érdemes. Sok télen át nem látott már népem napsugárt, s kétszeres áruló azon harczos, ki törzsét szerencsétlenségében hagyja el. Ő a tiétek, gyermekeim; bánjatok vele az igazság szerint.

Tanemund e végítéletére irtóztató boszukiáltás következett az összegyűlt nép ajkáról, s Uncasnak jelenté sorsát. Midőn elhangzott, egyik főnök hangos szóval jelenté, hogy a fogoly a tűzpróba iszonyu kinjaira van ítélve. Azonnal feloszlott a kör, s ujjongó hangok vegyültek a szükséges készülétek zaja közé. Heyward örült erővel küzdött kötelékei ellen, Cora Tanemund lábaihoz omlék, tőle kegyelmet esdekelve, s maga Sólýomszem is egészen különös kifejezésével kezdett az aggalomnak körültekinteni.

Maga Uncas maradt a kísértés e pillanatában tökéletesen vidám és nyugodt. Allhatatosan nézte a kinzási készüléteket, s midőn gyötrői megjelen-

tek, hogy megragadják őt, félelem nélküli szilárd tartással várta őket. A legvadabbak s dühösebbek egyike vadászingénél fogva ragadá meg őt s egy rántással leszakítá testéről. Azután örült ujjongással rohant áldozatának, hogy karóhoz vezesse. Azon perczen azonban, midőn a vad minden emberi érzést levetkezni látszék, egyszerre megállt, mintha emberfeletti hatalom szólalt volna fel Uncas mellett. Szemei ki látszának ugrani medreikből, ajkai megnyiltak s alakja bámulatában mintegy megmeredt. Csendesen s kimérten emelé föl kezét s ujjával a fogoly mellére mutatott. Kisérői csodálkozva tolongtak köré s minden szem az övéhez hasonlón, egy kis tekenős békán függött, mely fénylő kék szinnel volt a fogoly mellére tétovirozva.

Nyugodt mosolylyal élvezé Uncas a diadal e pillanatát. Azután karjának büszke intésével visszautasítá a tömeget, királyi méltósággal lépett a nép elé s a csodálat mormogását tulhangozva, így szólt:

— Lenni-lenapei harcosok, az én nemzetségem hordja a földet! A ti gyöngé törzsetek az én héjamon áll! Mely tüze égetné el a delawaroknak az én apám gyermekét? Keblem vérenek forrása el fogná fojtani a lángokat. Az én nemzetségem nagyapja a nemzetnek.

— Ki vagy te? — kérdé Tanemund és a léget rázkódtató hangok következtében fölemelkedett, midőn azok füleit érintették.

— Chingachgook fia, Uncas! — mondá szerényen az ifju, miközben tisztelettel hajtá meg fejét az ősz patriárka előtt; — a nagy tekenősbéka sarjadéka.

— Tanemund órája közel van! — mondá a bölcs. — Napom az éj felé fordul, s köszönöm a nagy szellemnek, hogy küldött valakit, ki helyemet elfoglalja. Uncas, gyermeke egy Uncasnak, feltaláltaték! Engedd a haldokló sas szemeit a felszálló napba tekinteni!

Könnyü, de büszke léptekkel nyomult az ifju egészen Tanemund mellé, hol az egész fölgerjedt nép előtt látható volt. Tanemund soká tartá őt maga előtt karjai hosszában, s a szép arcz minden vonását emlékezetébe vésé, folytonosan Uncast nézve, hasonlón ahhoz, ki régen elmúlt szép napokat hí vissza.

— Ismét megifjodott-e Tanemund? — mondá végre. — Csak álmodtam volna a sok telet?... álmodtam, hogy népem, mint a homok szétszóraték? — Álom volt, hogy Tanemund nyila nem riasztja meg többé az őzbakot, hogy karja elhervadt, mint a kiszáradt tölgy ágai? Uncas áll előttem, mint akkor, midőn harcra készült a fehérarczok ellen! Uncas párducza törzsének, a lennapeok legidősb fia, a mohikánok legbölcsebb Sagamoreja! Mondjátok meg delawarok, aludt-e Tanemund száz hosszú télen át?

Nyugodt mély hallgatás követé e szavakat. Senki nem bátorkodott válaszolni, s mindenki feszül-

ten várta, mi fog történni. Uncas azonban, ki az aggastyánra gyermeki szeretet- s tisztelettel tekintve, magas s visszanyert állásában bizva, végre így szólt:

— Sok harczosa élt és halt meg azóta nemzetségének, mióta Uncas csatára vezette népét. A tekenős békák vére sok harczos ereiben buzgott, ők visszatértek a földhez, honnan eredtek, s csak Chingachgook és fia maradt meg.

— Ugy van — ugy van! — viszonzá fájdalomasan az ősz. — Bölcs férfaink gyakran mondták, hogy él még a régi nemzetségnek két harczosa, kik az yengeesek közt időznek a hegyekben. Miért maradtak ülohelyeik oly soká üresen a delawarok tanácskozási tüze körül?

Uncas fölemelé fejét, s így szólt hangzatos szavakkal:

— Volt idő, midőn álmainkban a sós tenger dühének beszédét hallhatánk. Akkor uralkodók és sagamoreok voltunk e föld felett. Midőn azonban minden pataknál egy fehér arcz mutatkozott, vissza követénk a vadat nemzetünk folyójához. A delawarok elköltöztek és csak kevés harczos maradt, hogy igyék azon forrásból, melynek vizét szerette. Atyáim így szóltak: „Itt akarunk vadászni, mert e folyam vize a sóstengerbe ömlik. Ha a nagy szellem ismét mosolyg, s így szól: „jertek!“ akkor a folyót a tengerig fogjuk követni, s elfoglaljuk ismét, mi a miénk.“ Ez delawarok, a tekenős béka hite. Mi a kelő s nem a hanyatló nap felé tekin-

tünk. Azt tudjuk, honnan jő, de azt nem, hova megy. Elég!

A delawarok e képgazdag beszédére az ifju főnöknek tisztelet- és figyelemteljesen hallgattak. Uncas azonban egyszerre előre lépett, Sólyomszemhez sietvén, s gyors és türelmetlen kezekkel vágta föl kötelékeit s intett a tömegnek, adna helyet. Hallgatva engedelmeskedtek az indiánok, s Uncas a hirhordót kézen fogva, az aggastyán lábai elé vezeté.

— Atyám — mondá — nézz e halvány arczra. — E férfiu igazságos ember, s barátja a delawaroknak.

— Miféle nevet nyert tettei által?

— Sólyomszemnek nevezzük őt mi, mert tekintete soha nem hibáz. A mingók a halál által ismerik őt, melyet fivéreik közé szór s „hosszu puskának“ nevezék őt.

— Hosszu puska? — szólt Tanemund, éles pillantást vetvén a hirhordóra. — Fiam nem jól teszi, hogy őt barátjának nevezte.

— Ugy nevezek mindenkit, ki magát annak mutatta — viszonzá Uncas nyugodtan, tisztelettel, de szilárdan. — Ha Uncast szivesen látják a delawarok, úgy Sólyomszem is barátai között van.

— A halványarcz agyonüté fiatal embereimet — viszonzá Tanemund. — Neve nagy a csapások által, melyeket a lennapéok ellen intézett.

— Ezt egy mingó morgá a delawar fülébe, s bebizonyítá, hogy csaló madár — szólt Sólyomszem,

ki idején gondolá lenni, hogy maga védelmezze magát a sértő gyanusítások ellen. Mingót eleget ütöttem agyon, az igaz, s ezt saját tanácskozási tüzeik mellett sem fognám eltagadni; de soha sem bántott kezem delawart, mert irántuk barátságos érzelmekkel viseltettem minden időben.

— Hol van a huron? — kérde Taemund. — Hazugságokkal tölté be füleimet?

Magua, kinek e jelenetnél érzéseit könnyebb elgondolni mint leírni, felelt a hívásra, miközben bátran lépett az aggastyán elé.

— Az igazságos Tanemund nem fogja megtartani — mondá — mit egy huron kölcsön adott neki.

Tanemund elfordítá szemeit Magua sötét arczáról, s Uncasra emelvén, azokat, így szólt:

— Mondd nekem, fivérem fia, bir-e az idegen fölötted a győző jogaival?

— Nem, nem bir. A párducz törbe kerülhet, melyet asszonyok vetének neki; de ő erős, s szét tudja bilincseit törni.

— És a hosszú puska?

— Súlyomszem gunyolja a mingókat. Távozz huron, s kérdezd asszonyaidtól a medve szívét.

— Az idegen és a fehér leány, kik együtt jöttek tanyámra?

— Nyílt ösvényen utazhatnak.

— S a hölgy, kit a huron harczosaimnál hagyott?

Uncas hallgatott.

— S a hölgy, kit a mingó tanyámra vezetett?
— ismétlé Tanemund méltósággal.

— Az enyém — kiáltá Magua, diadalmasan emelve karját Uncas ellen.

— Fiam néma! — szólt Tanemund, miközben kutatva igyezett olvasni az ifju bánatos arczáról.

— Az, a huroné! — viszonzá végre sohajtva Uncas.

Rövid, jelentőséges szünet állt be, s félreismerhetlen vala, hogy a tömeg csak undorral ismeré el Magua jogait. Végre így szólt az aggastyán, kitől a határozat egyedül függött.

— Huron, távozzál!

— Üres kezekkel? — kérde a ravasz mingó.

— Nem, távozzál azzal, a mi a tied, a nagy szellem tiltja a delawarnak, hogy igazságtalan legyen.

Magua gyorsan sietett előre, s megfogta Corát karjánál fogva, míg a delawarok hallgatva léptek vissza és senki nem látszék a leány sorsán változtatni akarni. Duncan rohant egyedül előre.

— Megállj, huron! — kiáltott. — Légy irgalommal, s a leggazdagabb váltságdíj lesz jutalmad!

— Magua vörösbőr, neki nincs szüksége a fehérek foszlányaira — viszonzá hidegen a tönök.

— Arany, ezüst, puskapor, ón és minden, mire harczosoknak szüksége lehet, fog kunyhódba vitetni.

— Magua erős — viszonzá a konok vad, miközben kezét rázta, melylyel Corának nem ellenkező karját tartá — boszuja be van töltve.

— Mennyei atyám, meg lehet ezt engedni? — szólt Heyward kezeit kétségbe esve tördelvén. — Tisztes Tanemund, légy könyörülettel, s mentsd meg őt.

— A delawar szólt, s férfiak nem szoktak kétszer beszélni — viszonzá a bölcs.

— Igen, igen, ez bölcs és eszélyesen van — mondá Sólyomszem hallgatást intvén Heywardnak — s a harczos is bölcsen s eszélyesen teszi, ha gondolkodik, mielőtt tomahawkját foglya fejéhez sujtja. Huron, én nem szeretlek, mint soha nem ajándékozám barátságomat mingónak. Azt könnyű feltenni, hogy törzsödnék még elég harczosa találkozik velem az erdőkben, s te tudod, hogy az ily találkozás biztos következése mindig: halál. Mit szeretnél inkább: egy foglyot, minő e fiatal leány, tanyádra vinni, vagy oly férfiut mint én, kit nemzeted ujjongva fogadna.

— A hosszú puska éltét akarja egy asszonyért föláldozni? — kérdé vontatva Magua.

— Azt nem! azt nem! Annyit még nem mondtam! — viszonzá Sólyomszem elővigyázattal, midőn látta, mennyire kap ajánlatán a huron. — Egyenetlen csere volna egy legjobb idejebeli harczost egy leánykáért adni. De elhatározhatnám magamat, hogy mintegy hat hétre téli szállásaimba vonuljak, ha a leányt szabadon bocsátnád. Gondold meg, ez sok harczostok fejbőrét megmentené.

Türelmetlenül rázta fejét Magua s intett a tömegnek, csinálnának néki utat.

— Hallgass meg huron, — folytatá Sólyomszem gondolkozón — a Kildeeremet is ráadásul engedem át, s szavamra állithatom, hogy az egész határban nincs párja e fegyvernek.

Magua ismét fejét rázta s megmaradt föltétele mellett.

— Talán össze is jöhetünk Magua, ha megígérem, hogy megtanítom fiatal embereiteket, miként kell a fegyverrel bánni.

Válasz helyett daczosan kíváná Magua a delawaroktól, engednének végre helyet neki, miután egyáltalán véve nem akar hallgatni Sólyomszem ajánlatira.

— Ugy hát, — mondá szomoru és levert tekintettel a becsületes hirhordó, — ugy hát, minek meg kell lenni, ám történjék meg. A gaz ismeri előnyét s fölhasználja! Uncas élj boldogul és Isten áldjon meg! Mondd meg atyádnak, hogy soha, a legnagyobb szorultságban sem hagytam volna el őt; és emlékezz néha reám, ha szerencsés uton lépsz. Puskámat azon helyen fogod találni, hol elhagytuk. Vedd és tartsd meg tőlem emlékül. És hallgass meg fiu, miután szived nem tiltja a boszút, ugy a mingók ellen akárhányszor szabad kezét engedhetsz magadnak. Lásd, azt hiszem. ez meg fogja nyugtatni kedélyedet vesztésémem felett. Huron, elfogadom ajánlatodat s magamat foglyodul tekintem. Bocsásd el a leányt!

Elnyoc nőtt, de mégis világosan mormogott tetszésnyilváltás futott át a delawarok sorain e

11.
1851

nemesszivü határozatra; a legvadabb harczosok örömeiket nyilváníták ily áldozat férfiaságára.

Magua maga is habozott és szorongó várakozással figyeltek mindnyájan határozatára. Végre tagadólag rázta fejét s így szólt:

— Magua nagy főnök, neki csak egy gondolata van: boszút akar állni az yengeések ősz főnökén.

— Im, — tévé hozzá, miközben Cora vállát előre tolt, — jer a huron nem fecsegő, menjünk.

— Foglyod vagyok s követni foglak, anélkül, hogy erőszakoskodnod kellene. — mondá Cora, büszkén lépvén vissza.

— Sólyomszem, — szólt most a hirthordóhoz fordulva, — szívem mélyéből köszönöm az áldozatot, melyet értem hozni akartál. A Mindenható meg fog érte jutalmazni. Még egy szolgálatra kérek: ne hagyd el szelid, jó Alicemet, meddig vissza nem viszed atyám karjai közé. Ő hálás lesz érte és megáld. — Duncan, Alice, Isten veletek!

Hangja elhalt, míg keservesen zokogó nővérehez hajolva, utolsó csókját homlokára nyomta. Aztán ismét fölemelkedett s így szólt méltósággal:

— Nos huron, ha az akarated, készen vagyok.

— Csak menj! — szólt Duncan lángoló haraggal. — Csak menj, nyomorult huron! A delawaroknak nem szabad visszatartaniok, de engem, engem semmi nem köt. Csak távozz, gonosz mingó! Miért e habozás!

Konok örömmel hallá Magua e fenyegetését.

— Az erdők nyitva állnak, — viszonzá. — A halványarcz jöhet!

— Megállj, barátom! — szólt Sólyomszem, Duncant visszatartva. — Te nem ismered a gaznak csselfogásait. Törbe fogna csalni s halálad bizonyos lenne.

— Huron, — szólt Uncas, — „a delawar igazság a nagy szellemtől jó.“ Nézd a napot, még csak legfelsőbb ágainál van ama fenyőfáknak; ha amott a fák felett fog állni férfiak állják utadat. Távozzál, ösvényed rövid és nyilt.

— Varjut hallok! — mondá Magua guny-kaczajjal. — Hol vannak a delawarok asszony-szoknyái? Kutyák, házinyulak, tolvajok! Menjetek, én leköplek benneteket!

Sötét, baljóslatú hallgatással figyelék a delawarok a távozó huron gunyszavait. De háborítlanul lépett a diadalmas Magua az erdőbe s magával vitte foglyát. Az indián törhetlen vendég-szeretet törvényei ótalmazták őt.

— Nos huron, ha az akartad, készen

— Csak menj! — szólt Duncan lángoló ha-

raggal. — Csak menj nyomonul huron! A dela-

waroknak nem szabad visszatartaniuk te engem,

engem semmi nem köt. Csak távozz, gonosz munda!

Miért e babozás!

HATODIK FEJEZET.

Meddig Magua és áldozata láthatók voltak, a tömeg mozdulatlanul állva maradt; alig tűntek azonban el, midőn minden egyszerre a legvadabb szenvedély által lőn fölgerjedve. Uncas leszállt magasabb álláspontjáról, hallgatva haladott a tolongáson át, s azon kunyhóban tűnt el, melyet kevéssel előbb elhagyott. Néhányan a legvitézebb harczosok közül követék őt. Tanemund és Alice eltávolítottak, s a nők és gyermekeknek meghagyták, hogy oszoljanak szét. A következő jelentőséges óra alatt felriasztott méhrajhoz hasonlított a tanya, mely csak utmutatóra vár, hogy a távolban fontos utra szálljon.

Végre kilépett egy fiatal harczos Uncas lakásából, komoly és meggondolt léptekkel egy törpe fenyőhöz ment, mely egy sziklaerkély hasadékában sarjadt, egyetlen szó nélkül megrablá héjától, s visszatért oda, honnan jött. Azután jött egy második harczos s ez a fa ágait vagdalta le, a törzset kopaszon és éktelenül hagyva. A harmadik végre vérpirosra festé a czölöpöt. Mind e hadi készülétek és jelek sötét, jelentőséges hallgatással fogadtattak a körülálló harczosok által.

Végre megjelent maga Uncas. Felső ruháját leveté s fél arczát mély feketére festé be. Lassu, méltósággteli léptekkel közelite a törzshez s el-

kezdé azonnal kimért léptekkel körüljárni, miközben hangját vad, szabálytalan harci énekekre emelte. A többi főnökök és harcosok egymás után mind hozzácsatlakoztak, s a látvány mind vadabb és rémitőbb lett. Most fölemelé Uncas tomahawkját s mélyen bevágta a czölöpbe s egy kiáltást hallatott, mely a mohikánok valódi csatakiáltásának vala nevezhető. Art jelenté, hogy a legfelsőbb vezényletet ő vállalja magára a szándékolt hadmenetnél.

E kiáltás minden még szunnyadó szenvedélyét fölébreszté a törzsnek. Száz és száz ifju rohant örültként a törzsnek s mindenik hasított le valamit belőle baltájával, míg végre egyéb nem maradt belőle, mint földberejtett gyökerei.

Uncas most kilépett a körből és szemeit a naphoz emelé, mely épen most érte el a pontot, mely végét hirdeté a fegyverszünetnek Maguával. Hangos kiáltás tudatá a tömeggel e hirt, s mindnyájan azonnal fölhagytak vad játékukkal, hogy habozás nélkül készülessenek komoly csatához.

Percz alatt az egész tábor átalakult. A harcosok már befestve s fölfegyverkezve, elnémultak, míg a nők kirohantak a kunyhókból s fölváltva öröm- és panaszdalokat zengettek. Senki a mellett nem volt rest közölök, valamennyi azzal levén elfoglalva, hogy becsesebb értékeiket, gyermekeiket, öregeiket az erdőbe vigyék nagyobb biztosság kedvéért. Tanemund is odament, miután megható pár-

beszédet tartott Uncassal, őt vitézségre, de egyszerűsmind elővigyázatra intve.

E közben Duncan Alicét, tette biztosságba, és azután Sólyomszemet kereste föl, kit a harczkész főnökök között talált. Epen egy fiut küldött el saját és Uncas puskájáért azon helyre, hova azt rejték, midőn a delawarok faluja felé vették utjokat. Az eszélyes hirhordó azért választott küldöttül gyermeket, mert jól tudta, hogy Magua nem jött kíséret nélkül, s hogy a huronok kémei az erdő szegélyénél az ellenség minden mozdulatára felügyelnek. Ha maga megy, romlása bizonyos, de fiura nézve csak akkor lehet veszélytől tartani, ha szándékát fölfedezték volna.

A ravasz és jól értesített fiu szívét dagadni érzé a benne helyezett bizalomért. Gondtalanul sietett az irtáson át az erdő felé, melyet csekély távolságra ért el a helytől, hol a puskák elrejtve voltak. Sötét alakja kigyóként fordult a rejthely felé. Megtalálta az óhajtott kincseket s a következő perczben nyilsebesen repült az irtáson át vissza a faluba. Csaknem elérte már czélját, midőn egy lövés hallatszék az erdőből, és Sólyomszem sejtelmét igazolá. A fiu megvető mosolylyal felelt reá s számban sem vette, midőn más helyről egy második golyó repülteték utána. A puskákat diadalmasan emelvén föl, a hirhordóhoz sietett, ki őt ily dicsőségteljes megbizással szerencsértette.

Sólyomszem oly örömmel fogadta Kildeerjét, mely pillanatra minden egyebet felejtett vele. Csak

miután a fegyvert a legparányibb részletig éles szemekkel nézte meg, csak akkor fordult a bátor fiuhoz s jósággal kérde tőle, nincsen-e megsebesítve? Büszkén s válasz nélkül nézett vele szemben a fiatal hős.

— Látom fiam, hogy a gazok megsértették karodat, — mondá a hirhordó, a gyermek megsebesült tagját fölemelvén. — De ne gondolj vele, néhány összezuzott egerfalevél csakhamar begyógyítja majd a lyukat. Korán kezdted a harczy pályához s első kísérletedet bátran kiálltad. Belőled egykor nagy főnök válik.

Mosolyogva távozott a gyermek s játszótársait kereste föl, kik őt a csodálat kifejezésével fogadják. Irigylék őt a vérért, mely karjából folyt s melyre a fiu büszkébb volt, mint némely udvaroncز érdemjelére.

A fiu veszedelme arra szolgált, hogy a delawarok értesülve lőnek az ellenség állása s szándokairól, s azonnal egy csapat harczyos küldték ki, azokat leshelyökből kiüzni. Ez csakhamar megtörtént, miután a legtöbb huron, amint magukat fölfedezve láták, már maguktól is megkezdék a visszavonulást. A delawarok követék őket egy darabon, aztán megálltak, további rendeleteket várva, nehogy lesbe csalatra, mindnyájan megrontassanak. Mind a két fél csendesen és rejtve tartá magát, s az erdő most oly nyugodtnak látszék, mintha mély magányát soha nem zavarta volna zöreje.

Uncas özgyűjté harczosait, s felosztá hadseregét. A hírhordót úgy mutatá be nekik, mint megpróbált vitézt, ki a legkorlátlanabb bizalomra méltó, s húsz harczost adott rendelkezése alá, kik, mint ő, készek, ügyesek és határozottak voltak. Erre Heyward állását ismerteté meg a delawarokkal, s hasonló szám vitézt ajánlott neki, Heyward azonban előbbre tévé mint önkénytes Sólyomszem oldalánál harczolni. Most utasítá végre a bemészülött főnököket teendőikhez Uncas, s jelt adott az indulásra.

Hallgatva, de rejthetlen harczkedvvel lépdelt kétszáz harczos az erdő felé, s a nélkül jutottak az először kiküldött portyázó csapat bühelyéig, hogy megtámadtattak volna. Miközben különböző indítványok tétettek, az ellenséges oldalról egyszerre egy férfiú közeledék, ki csak mintegy száz lépésnyire állt meg a delawaroktól. Sólyomszem fölemelé puskáját, hogy lelője. Alig vette azonban őt kissé szemügyre, midőn lesülyeszté puskáját, s szokott módja szerint nevetett csöndesen és szívélyesen.

— Ez Dávid, Gamut Dávid, a zoltár-énekes. — mondá — elhozom őt azonnal közénk!

Puskáját átadta Uncasnak, átsuszott a bokrokon, míg szorosán az énekmester mellett találá magát. Halkan megszólítva őt, mondá, hogy csak közelítsen félelem nélkül. Dávid szót fogadott, s kevés percz alatt a delawar harczosok között termett, kiket rejthetlen bámulással szemlélt.

— Nos, Dávid — mondá a hírhordó, miközben

bizalmasan ütött vállára — beszéld el jól angolul, mit mivelnek oda át az ördögi mingók.

— A pogányok nagy számmal vonultak ki, és semmi jót nem akarnak — viszonzá a becsületes Gamut. — Egy óra óta oly istentelen ujjongás van tanyájukon, hogy elszöktem közülök, hogy a delawaroknál keressek védelmet és békét.

— Ugy, ugy! és hol vannak a huronok?

— E hely s a falu között, még pedig oly nagy számmal, hogy jobb volna azonnal visszafordulnotok!

Uncas egy pillantást vetett be az erdőbe és kérde:

— Hol van Magua?

— Közöttük. Corát hozta vissza, s őt a barlangba rejtve, dühös farkashoz hasonlóan állott harcosai élére.

— Tehát a barlangban hagyta őt vissza? — kérde Heyward. — Így legalább tudjuk hol keresni. Mit tehetünk megszabadítására?

— Mit mond Sólyomszem? — kérde Uncas.

— Adjál nekem husz puskát, Uncas! Akkor jobbra fordulok, s magamhoz véve Chingachgookot s az öreg Murro tábornokot, kik mind tudod a kásztör kunyhókban vannak elrejtözve, a vizen, s csatakiáltásomat a tulsó félről hallatom. Te Uncas előlről támadod meg a kutyákat, s ráhagyhatod magad, hogy ha puska-övényire jönnek hozzánk, akkor viszontlövésekkel nem igen fognak bennünket üdvözölgetni. Azután a falut támadjuk meg, Corát

megszabadítjuk s ily módon egy csapással tisztába hozzuk a dolgot.

— A terv jó! — mondá Uncas.

Rövid magyarázat után, a többi főnökkel is megértették azt, s végre megváltak egymástól, hogy a kijelölt helyen találkozzanak.

Az erdők még csöndesek voltak, s a vadonságban a delawarok faluja között oly mély csend uralkodék, mintha egyetlen emberi lépés nem zavarta volna. Súlyomszem azonban jobban ismerte ellenfelét, minthogy ez áruló hallgatásnak hitelt adott volna. Elővigyázattal vezetékis csapatát kissé visszafelé, egy kis patak medréhez. Itt megállt, s ily kérdést tőn a delawarok nyelvén:

— Nem tudja-e valamelyik harczosom, e patak hova vezet?

— E kis viz ama nagy irtás felé szalad, melyen a kásztorok laknak — viszonzá egyik delavár.

— Jólvan — mondá a hirhordó — kövessük akkor mind addig futását, mig huronokat érezünk. — Te azonban — szólt Dávidhoz fordulva, ki követte őket — te állj tovább, mert a következő órában valószínűleg huronok testein fogunk keresztül gázolni.

— Nem úgy — viszonzá Dávid szokatlan tüzzel — én a fogoly leányokkal messze vándoroltam örömben, bánatban, s nem hagyom el őket a nélkül, hogy szabadulásukért néhány csapást ne oszszak.

A hirhordó nagy szemekkel nézett reá.

— Tudnál hangszereden kívül más fegyvert forgatni? kérde kételkedve.

— Van egy parittyám — szólt Dávid azt ruhája alól elővonva. — Ifjúságomban sokat gyakorlám magamat e régi hadieszközzel, s reménylem ügyességem most nem fog teljesen elhagyni.

— Nos, énekes, habár e dologgal sokat nem fogsz kivinni, kísérj azonban bennünket, s erősítsd hangoddal csatakiáltásunkat! Előre! De őrizkedjék mindenki puskáját kilőni, mielőtt az ellenség látható.

S a menet megindult a patak medre hosszában, s haladt, míg egy pontig értek, hol a kis patak egy nagyobbba vezet: itt ismét megállapodtak, hogy az erdő jelei felett tanácskozzanak.

— Azt hiszem, jó napunk lesz a viadalhoz — mondá Sólyomszem Heywardhoz — de bühelyünknek vége. Itt a kásztorok gazdálkodtak, s az egész téren előttünk az átelleni erdőszegélyig van bár egy pár kihalt törzs, de csak kevés zöld fa.

Ugy volt, amint Sólyomszem mondta. Figyelmesen nézte meg körüskörül a vidéket, s nagy nyugtalanságot érzett a felett, hogy semmi nyomát nem fedezheté föl az ellenségnek, habár határozottan tudta, hogy épen nem lehet távol tőle. Nehányszor azonnali előnyomulásra akart jelt adni, de mindig inté őt a veszély, mely ily merénnyel össze volt kötve. Végre eltökélte, hogy a dolog eldőljön, elő lépni bühelyéről, s csöndesen és vigyázattal haladni a patak mellett.

Sólyomszem ment el; harcosai csapata felolvadt egyesek sorára, s egyik a másik után haladva, pontosan az előtte járó nyomában lépett. Alig érték azonban az irtást el, magukat kiteve, midőn hátuk mögött vagy tizenkét puska üdvözlé őket, s egy delawar szarvaskint szökött föl a légben, s halva rogyott azután a földre.

— Ily ördöngéstől tartottam! — mondá vada n Sólyomszem. — Búhelyre barátim! Tüzet!

A csapat azonnal széteszlék, s erre a hirhordó példát adott az ellenséget visszavonulásra kényszeríteni, a mennyiben folytonosan lövöldözve, fától fához ugrék, az ellenség után, mely lassan vonult vissza.

A támadás látszólag kis számú huron által téteték; számuk azonban annál inkább nőtt, minél inkább visszahuzódtak, míg végre épen oly erősen s élénken tüzeltek, mint az előnyomuló delawarok. Heyward a küzdők között volt, s megszakadás nélkül süté puskáját egymásután. A csata mind tüze sebb lön, végre azonban csaknem egy helyben állt meg. Miután mind a két fél lehetőségig a fák által védé magát, csak kevés volt a sebesült. Sólyomszem azonban csapatával, mind hátrányosb helyzetbe kezdett jöni, s az éleslátású hirhordó látta a vészt, a nélkül hogy módot találna elhárítására. Azt is belátta, hogy a veszély visszavonulás esetében csak még inkább nőne, s egyszersmind azt is észrevette, hogy az ellenség körül kezdé szárnyalni csapatát, mi a delawarok helyzetét nagyon megnehezité, s

tüzelésüket csaknem elnémitotta. E zavarban, midőn attól lehetne tartaniok, hogy tökéletesen körülveszi őket az ellenség, egyszerre csak azon tájról hahallánakcsatakiáltást és fegyverzörgést, hol Uncas állott harczoaival. Egy lapály volt az, csaknem a magas róna alatt fekvő, melyen Sólyomszem küzdött társaival. A támadás nem hibázta el hatását, s erősen megkönnyíté a hirhordó állását. Ugy látszék, mintha meglepetése előrelátott lett volna, s azért kelle dugába dőlnie; a többi harczos számára nézve ellenben csalódnia kelle az ellenségnek, minthogy nagyon csekély haderőt hagyott vissza, az ifju mohikán vad és heves támadásának ellenállni. Sólyomszem ezt azon gyorsaságból következteté, melylyel a csata az erdőből a falu felé húzódott, valamint azonnali megoszlásából, a vele szemben álló ellenséges erőnek, melynek egy része a homlokzat megtartásához sietett. Több delawar nem esett bár még el, de sebesült elég volt soraik közt, előnytelen helyzetük miatt.

E különösen aggasztó pillanatokban Sólyomszem egy fa mögé csúszott, mely ez ideig Heywardöt ótalmazta; harczoai jobbjánál voltak, élénk de háttástan tüzelést folytatva.

— Még te fiatal vagy — miközben néhány perczre fáradtan támaszkodék Kildeerjére — még ifju vagy, s így könnyen megtörténhetik, hogy a mingók ellen valaha hadat vezetsz. Ma megtanulhatod, miben áll az indián harcrolás bölcsészete: gyors kézben, t. i. éles szem — és jó fedezetben.

Mit tennél például most, ha egy ezred katona állna rendelkezésedre ?

— Szuronyszögezve mennénk előre !

— Ez, miután fehér vagy, egészen jó volna, de igen sok emberéletbe fogna kerülni.

— Azt hiszem, máskor vitassuk e tárgyat — mondá Heyward — Ne támadjunk ?

— Igen, igen, szívesen, csak ne kerülne mindig néhány fejbőrbe az előtörési kísérlet. És mégis! Ha Uncasnak valamiben használni akarunk, e fizikókat le kell rázni nyakunkról.

E szók után gyorsan és határozottan megfordult, s az indiánokhoz saját nyelvökön néhány szót intézett. Atalános kiáltás volt reá a válasz, s a jeladásra valamennyien egyszerre előbbre csúsztak a fák mögött. Nem várt megjelenésök megzavarása a huronokat, s gyors és épen azért hatástalan tüzelésre nyújtott részükről alkalmat. Most a delawarok a nélkül hogy pillanatot is veszítenének, nagy szökkenésekkel az erdő felé siettek. Súlyoszem előljárt, fölemelé rettentő puskáját, s példája által bátorságra buzdította társait. Nehányan az idősb s tapasztaltabb huronok közül azonban a meglepetés által nem engedék magokat annyira elragadtatni, hogy csak taláalomra lödőznének, s ezek irtóztató halálos üdvözléseket küldének. Súlyoszem aggodalma, hogy még néhány fejbőrbe fog kerülni az előrohanás, teljesülésbe ment, mert három lerogyott a delawarok közül. De azért nem hátráltak a támadók, hanem a párducz dühével ro-

hantaka huronok búhelyeire, s harzi tüzök által minden ellenállást lehetlenné tőnek. Csak egy pillanatig tartott a csata férfinak férfi ellen; azután visszahátráltak a támadottak, s csak a sűrűség ellenkező szélén gyűltek ismét össze, melyet, mint látszék, a legnagyobb makacssággal akartak védelmezni. Ez elhatározó perczben, melyben a csata kimenete ismét kétséges lőn, puskadurranás hallatszék a huronok háta mögött; egy golyó fűtyölt néhány a kásztor kunyhó közül, melyek az irtás hátterében álltak, s mindjárt reá vad és rettenetgerjesztő csatakiállás hallatszék.

— Ez a Sagamore hangja! — újjongott Sóllyomszem, s a kiáltásra tüdeje teljes erejével felelt. — Most már a mieink elől és hátul!

Egyszerre rémitő ijedség szállta meg a huronokat.

Tökéletesen leverte a támadás által azon oldalról, mely utolsó búhelyektől metszé el, keserves orditást hallattak, szétriadtak, s az irtás felé szaladva, most más semmi egyébire nem gondoltak, mint szabadulásra. Nem kevesen hullottak el e kísérlet közben a delawarok csapásai alatt, vagy az üldözők golyója által.

Chingachgook és Murro most találkoztak Sóllyomszemmel és Heywarddal, s valóban megindító viszontlátás volt az, habár e veszélyes perczek alatt mindnyájan csak néhány szóra és pillantásra szorítottak. Erre Sóllyomszem bemutató a Sagamore harczosainak, s a főparancsnokságot a mohikán fő-

nők kezeibe tette be. Chingachgook elfogadá ez állást, melyre őt születése és tapasztalatai jogositák, habozás nélkül, s azon komolyság- és méltósággal, mely a bennszülött harcos parancsainak mindig tekintélyt szerez. A hirhordó nyomait követve, visszavezette harcosait a sűrűbe, kik az elesett huronok fejbőreit leszedék, míg saját halottaik testeit azon helyre rejték, hol Chingachgook jónak látta megállni.

A harcosok, kik most már megpihentek kissé a csata után, kis magas rónán állíttattak fel, melyen védelmökre elég fa volt. A föld meredeken lejtett le előttök, s lenn sötét és keskeny erdővölgy nyílt, néhány mérföldnyi távolságig. E sűrű és sötét erdőben volt Uncas még mindig a vadak többségével csatázva.

Chingachgook és barátai a hegyfal szélére léptek, s gyakorlott fülekkel hallgatók a csata zaját. Nehány, észkéről felriasztott madár lebegett a völgy levélszönyegzete fölött, s csak néhány helyen voltak kis füstfelhőcskék láthatók, azon helyeket jelölvéni ki, hol különösen heves és makacs viadal folyt.

— A csata fölfelé jő ama függeléken — mondá Duncan az érintett helyre mutatva — nagyon is középpontján vagyunk az ütközetnek ahhoz, hogy hathatós segílyt nyújthatnánk.

— Ugy látszik a mélyút felé vonulnak, hol jobban lesznek ótalmazva — mondá a hirhordó — ha azt teszik, akkor kellőleg megtámadhatjuk ol-

dalról. Menj Sagamore! Ideje csatakiáltásodat hallatni, s elővezetni az ifju harczosokat. Engem hagyj e csata alatt saját színem harczosai mellett küzdeni. Ismersz, mohikán! — Egyetlen huron sem jő e magaslaton a nélkül nyakadba, hogy Kildeeremmel egy szócskát ne váltana.

Még egy percz g habozott a főnök, hogy némi jeleire figyeljen a dühös harcznak, s mihelyt biztos jele volt a delawarok győzelmes viadalának, fölfelé vonúlt a függeléken. Chingachgook azonban nem hagyta el helyét előbb, míg a küzdők közelségéről néhány golyó meg nem győzte, melyek a föld száraz leveleire peregtek le, mint a jégeső, mely zivatarkitörést szokott megelőzni. Súlyomszem és barátai e közben néhány lépésnyire visszahúzódtak a sűrűbe, s a csata kimenetét oly nyugalommal várták, minőt csak régi szokás és tapasztalás kölcsönözhetnek. Nem sokára azután nem adá vissza az erdei viszhang a puska lövéseket, s úgy hangzék, mintha a szabad levegőn tüzelének. Itt-amott az erdő szegélyére üzeték egy-egy harczos, hogy az irtáson, mint oly helyen, hol utolszor nyerhetnek álláspontot, gyűljenek össze. Számuk szaporodott, s végre e harczosokból egész fekete sor tolongott a kétségbeesés makacsságával, e végmenedék helyre. E látvány türelmetlenné tette Heywardot, ki aggodalmasan nézett át Chingachgook felé. A főnök azonban, kinek csupán nyugodt arcza volt látható, egy sziklán ült, s a csata látványát oly figyelmesen

nézte, mintha helyét csupán nézés végett foglalta volna el.

— Ideje, hogy a delawar rajtok üssön! — susogá Heyward.

— Még nem! Még nem! viszonzá Sólyomszem — ha megérzi barátait, majd észrevéteti velök, hogy itt van. Nézd csak, nézd, mind össze nyomulnak a gazok amott a fenyveseknél, mint a rajzó méhek!

E perczen lön a csatakiáltás hallható, Chingachgook és harczosai löttek, s legalább tizenkét huron halva rogyott a földre. A kiáltásra, mely most következett, csak egyetlen egy csatakiáltás felelt az erdőkből, melyre oly ordítás hallatszék, mintha ezer torok egyeslt volna. A huronok megriadva hagyák el soraik öszpontját, miközben Uncas száz harczos élén előrohant az erdőből, s útat tört a központon.

Jobbra és balra intvén kezeivel, az ellenséget mutagotá az ifju főnök harczosainak, s felszólítá őket, válnának külön, s azt mind két oldalról üldözzék. A hadtest megoszlék, s mind két szárnya az áttörött huron soroknak ismét az erdőkben keresett ótalmat, miközben folytonosan szorongatva voltak a delawarok által. Alig múlt egy negyed óra, midőn a csata zaja különböző irányokban oszlék szét, s a fák viszhangzása alatt mind tisztátalanabbá vált. Egy kis csapat huron azonban megveté az ótalom keresést, s lassan és sötéten vonult a tető felé, mint a szorongatott oroszánok, melyet

Chingachgook csapatával épen elhagyott, hogy lenn a csatában közelébbi részt vehessen. Magua tűnt ki közöttük legelébb, vad, daczos s még most is megtartott büszke, uralkodói tekintével.

E közben Uncas, hogy az üldözést siettesse, csaknem egyedül maradt, és amint szemei Maguát fölfedezék, azonnal el volt felejtve minden egyéb tekintet. Csatakiáltását hallatva, hat vagy hét harczost vett oldala mellé, s nem gondolva a szám egyenetlenségére, az ellenségre rohant. Magua észrevette a mozdulatot s titkos örömmel megállott, hogy Uncast bevárja. Azon perczben azonban, melyben esztelenségig bátor fiatal ellenét kezei közt hivé lenni, új harezi kiáltás hallatszék, s a hosszú puska sietett minden fehér társaival Uncas segítségére. A huron azonnal gyors visszavonulásra indult a tető felé.

Uncas, a nélkül, hogy barátainak egy köszönő pillantásnál többet küldene, szél gyorsasággal folytatá az üldözést. Hasztalan inté őt Sólýomszem, fedezné magát. Az ifju mohikán daczolt ellenei veszélyes tüzelésével, s rövid idő alatt oly futamodásra kényszeríté őket, mely saját sietségét csaknem meghaladta. Szerencsére, a rohanás csak kevés ideig tartott, s a fehérek állása kedvező lón. Ha ez nem történik, úgy Uncas minden társait megelőzte volna, s vakmerőségének áldozata lesz. Mielőtt azonban ily szerencsétlenség beköszönhetett volna, üldözők és üldözöttek elérték a falut, s oly közel jutának egymáshoz, hogy kézi viadalra ke-

rült a sor. Fölgerjedve lakásaik láttára, s fáradtan a futástól, megálltak a huronok, s a két-ségbeesés utolsó dühével, küzdöttek tanácsházuk előtt. Kezdeté s befejezése a harcznak dúló zivatárszélhez hasonlíta. Uncas tomahawkja, Sólyomszem csapásai sőt Murro erős karja is egyenlően tevékeny vala, s a föld csakhamar ellenséggel volt elhintve. Magua azonban mind csak megmenekült, habár félelem nélkül tette ki éltét a támadás veszélyeinek. Végre elorditva magát, mintha dühének akarva tért nyitni, midőn társait elhullani látta, elrohant két barátja kíséretében a csatatérről, s a delawaroknak átengedé az ellenség fejbőreit. Uncas, ki ez ideig hasztalan igyekezett őt elérni, utána rohant, és Sólyomszem, Heyward és Dávid követték őt. De minden, mit a hirhordó tehetett, abban állt, hogy puskája csövét barátja elé tartá, mely a mellett teljesen egy varázspajzs szolgálatait nyújtá. Egyszer úgy látszék, mintha Magua végső erőfeszítést akarna tenni veszteségeit megboszulandó; de az alig eltökélt határozattal fölhagyva, sűrű bokrozat közé ugrék, s egyszerre besíklék a barlangba, melyet többször említünk.

Sólyomszem győzelemi kiáltást hallatot s hangosan jelenté ki, hogy áldozatuk többé nem menekülhet. Az üldözők a szűk s hosszú folyosóba rohantak, s még idején értek oda, hogy a huron alakjának utolsó sötét árnyát megpillantsák. Míg ők a folyosókon s szobákon át előre siettek, orditva és sikoltozva százanként futottak előttök az

asszonyok és gyermekek. De Uncas változatlanul csak Maguán tartá szemeit, a nélkül, hogy a védtelenek csoportjával törődnek. Heyward és Sólyomszem ugyan azon érzések által lelkesülve, sarkában maradtak, habár az út a sötét folyosókra nagyon fáradságos volt. Mindig ritkábban s homályosabban látszottak a menekvő harcosok, míg végre nyomukat elveszíteni gondolák egészen, midőn a folyosó távoli végén egyszerre fehér, lengő ruha látszott.

— Ez Cora! — mondá Heyward oly kifejezéssel, melyben különösen vegyült az öröm az iszonynyal.

— Cora! Cora! — ismétle Uncas ujjongva, miközben a szarvas gyorsaságával rohant előre.

— Igen, csakugyan a leány — mondá a hirhordó — Bátorság, bátorság, gyermekeim! Jövünk!

Az üldözés oly buzgósággal ujittaték meg, melyet a fogoly bátorító látása megújított. De az út mind durvább lett, s végre csaknem járhatatlan. Uncas eldobta puskáját, s a szélvész gyorsaságával szökék előre; Heyward követte őt; de mindketten azonnal belátták, hogy magokviselete esztelen, midőn egy puska durranását hallák, melyet a huronok sütének le a szikla útra. A golyó Uncason könnyü sebet is ejtett.

— Közelébb kell sarkukba jönnünk! — mondá a hirhordó, miközben kétségbeesett ugrással elhagyta barátait, Ily távolságban egyenként lőnek

le bennünket a gazok, s védik magokat. a leányt pajzsul maguk elé tevén.

A nélkül hogy e szavakat hallanák, követői példája után indultak, s erőfeszítésük által oly közel jutának a szökevényekhez, hogy tisztán kiveheték, amint Corát két harczos vitte, míg Magua irányt és utasítást osztott a szökésre. E pillanatban tisztán látható volt a négy alak egy világos nyiláson, mely a szabadba vezetett, s a következő perczben tökéletesen eltűntek. Csaknem örülten a huronok e sikere fölött Uncas és Heyward valóban ember feletti erőt fejtének ki, s még elég jókor rohantak ki a barlangból, hogy az üldözöttek útja irányát észrevehessék. Az út a tetőre vezetett, s még mind fárasztó és veszélyes vala.

Puskája által akadályozva, Sólyomszem kissé előre bocsátá barátait, s Uncas maga részéről elhagyta Heywardot. Mind a mellett mind hárman hihetetlen rövid idő alatt eljutottak sziklák és mélységeken keresztül, s oly veszélyeket győztek le, melyeket más időkben képtelenek leendének talán. De heves igyekezetök nem maradt jutalmazás nélkül, — mert a huronok futásukban Cora által akadályozva, elmaradtak.

— Megállj, te wijardot kutya! — mondá Uncas Maguának, miközben tomahawkját a légben suhogtatá — Egy delawar leány parancsolja, hogy állj meg!

— Nem megyek tovább — mondá Cora, miközben egy szökkenéssel egyszerre megállt, mely egy

szörnyü mélység fölött függött, közel a hegyoromhoz. — Ölj meg, alávaló huron, ha akarsz, — tovább menni nem fogok!

A vadak, kik Corát hurczolák, készséggel emelék föl tomahawkjaikat; Magua azonban tiltá nekik s kicsavarta kezökből a fegyvert, s a sziklán át a mélységbe veté, azután Corához fordulván így szólt:

— Válaszsz a szökés vagy késem között!

Cora nem figyelt a vadra. Leonlott térdére, kezeit éghez emelé s így szólt bizalomteljes hangon:

— Itt vagyok, Istenem! Tégy velem akaratod szerint!

— Asszony, — ismétlé Magua, — válaszsz!

Ismét nem hallgatott reá Cora és a huron egész teste remegett dühében. Haraggal emelte föl karját a villogó késsel s épen Cora szívébe akará döfni, midőn a magasról átható kiáltás halatszott. Uncas ajkairól hangzék az, ki örült hevességgel ugrék azonnal le, Corát megmenteni, egy borzasztó tetőről a sziklaesucsra. Magua egy lépést visszahátrált s ördögi kísérei egyike fölhasználá e pillanatot, kését Cora keblébe taszítva.

Mint a prédájától megfosztott tigris, rohant Magua a gyilkosra, ki rögtön visszahátrált. Szándokában háboritva s Cora halála által feldühödve, most Uncashoz sietett s kését a még földön fekvő ifju hátába taszítá s ördögi örvendezésre fakadt e nyomoru s gyáva tett miatt. Uncas azonban föl-

emelkedék még a döfés után s mint megsebesült párducz rohant előre s tűnő ereje utolsó megfeszítésével lábaihoz teríté Cora gyilkosát. Erre szilárd, sötét pillantást vetett Maguára s szemei elárulták, mit fogott volna tenni, ha ereje tökéletesen el nem hagyta volna. Magua azonban megragadá a hatalmatlan s minden ellenállásra képtelen ifju karját s háromszor döfte kését keblébe. Csak ekkor rogyott le áldozata, tekintetét még mindig a legmélyebb megvetéssel függesztve gyilkosára, halva rogyott a durva szikla köveire.

— Irgalom, irgalom huron! — mondá Heyward most fölülről, honnan Magua alávaló tettét látta, oly hangon, mely csaknem elhalt az iszony miatt. — Irgalom, huron, és te magad is irgalomra fogsz találni.

A véres kést az esdeklő ifjuhoz hajtva föl, oly gonosz, vad s egyszersmind ujjongó kaczagásban tört ki Magua, hogy gyalázatos diadala hangjai azon harczosok füleibe is elhatott, kik lenner lábnyi mélységben küzdöttek alatta. A hirozó kiáltása felelt e hangra, ki oly bátor lépékekkel sietett a nyomoru huron felé, mintha tehetéggel birna a légben járni. Midőn azonban elérte Solyomszem a borzasztó gyilkosság színhelyét, — az élők eltűntek s a halottak feküdtek a sziklaormon.

Egyetlenegy pillantást vetett a hirthordó az áldozatokra s azonnal az előtte emelkedő sziklatetőt vette szemügyre. Nem soká tartott, midőn Magua

előtűnt egy sziklahasadékból, közönbös nyugalommal lépdelt utolsó társai hulláin át, átugrott egy széles sziklaszakadást s oly helyen, hol őt senki utól nem érhetette, a hegyre kezdett kapaszkodni. Csak egyetlen ugrás még a mélység fölött biztonságba vitte volna őt; mielőtt azonban ezt megkísérté, megfordult, kezét fenyegetve rázta Sólyomszem felé s így szólt:

— A halványarcok kutyák! A delawarok asszonyok! Magua a sziklán hagyja őket a varjak eledeleül!

Rekedt kaczagást hallatva, kétségbeesett ugrást tőn, de nem érte el célját s esésközben kezeivel egy bokrozathoz igyekvék kapaszkodni, mely szorosán a mélység szélén nőtt. Sólyomszem azonnal összehuzta magát, mint a vad, midőn ugráshoz készül s egész alakja oly hatalmasan remegett meg hevességében, hogy fölemelt puskájának csöve ide-oda ingott, mint a levél, melyet a szél lenget. Magua e közben a nélkül hogy hasztalan erőfeszítéssel kimeritené magát, csendesen ereszkedni engedé testét, míg egy sziklakiállót talált, melyen lábai pihentek. Most minden erejét szabadulási kísérletre szedé össze, mely annyiban sikerült is neki, hogy térdével elérte a mélység szélét.

E perczen, midőn az ellenség teste leginkább össze volt huzódva, Sólyomszem vállához emelé puskáját s a sziklák nem lehettek körös-körül mozdatlanabbak, mint a fegyver e pillanatban volt, midőn tartalmát e sátán ellen irányzá. A gyilkos

egy pillantást vetett Sólyomszemre, daczosan rázva kezét; de a puska elsült; — a huron karjai megváltak a tartózkodási ponttól, teste visszahanyatlék, habár térdei megtartották még eddigi helyzetüket. De e végerőfeszítés hamar kimerült, a kar, mely még egyszer megfenyegeté a hirhordót, elveszté végső támpontját; pillanatra fejen át a léget hasítva volt látható a sötét alak; azután elsülyedt a bokrozatok szegélye mögött s végre egészen eltűnt, mint a halál visszahozhatlan prédája.

HETEDIK FEJEZET.

A következő napkelte a delawarokat mint gyászoló népet találta. A csata zaja megszűnt. Régi gyűlöletük elég vérrel tölt el. Busan és sötéten lengett a lég a vidék felett, hol a huronok faluja állott, s nagyon is világosan jelenté a megsemmisített törzs sorsát, míg a tömérdek varju, mely károgva lebegett a végtelen s titokteljes erdőtérekben, borzasztó, de biztos utmutatója volt a csata színhelyének. Minden szem láthatta volna e jelekből a sikerült boszu csalhatlan nyomait, s a kelő nap mégis mély gyászban találta a Lennape gyermekeit. Semmi ujjongás, semmi diadalének, semmi örömjaj nem hallatszék a győzelem fölött.

A nyert csata után a végső harcosok is csak azért jöttek haza, hogy véres hivatásuk szörnyű jeleit azonnal eltávolítsák s megszűnjék hontársaik panaszait. Minden büszkeség és öröm az alázat előtt s a legvadabb szenvedélyek a legmélyebb s félremagyarázhatatlanabb fájdalom előtt tért ki.

A lakások elhagyottan tűntek föl. Minden, kinek otthona volt, egy közel hely felé sietett, hol a nép mély, ünnepélyes hallgatással gyűlt össze s komolyan néző széles övet képezett. Mindnyájan egy érzelemtől valának lelkesülve, minden szem egy kör közepén függött, hol a legélénkebb és általánosb részvét tárgyai valának.

Hat delawar leány, kiknek hosszú, sötét hajfonatai kibontva hullottak keblöbre le, időről időre édes illatu gyökereket s mezei virágokat hintének a gyaloghintóra, mely kedves illatu ágakból volt fonva. Ezen nyugodott indián szövetű halotti lepleken a szerencsétlen meggyilkolt Cora élettelen hullája. Lábainál vigasztalhatlan apja ült, tisztos fejét fájdalmas megadással hajtva meg az ég akarata előtt, mélyen a földre. Gamut Dávid bánatosan állt oldala mellett s Heyward egy közel fához támaszkodva, fájdalma kitöréseit törekvék visszatartani, melyek csaknem legyőzték férfiaságát.

Szomoru és fájdalomteljes volt e csoport, de még sem oly mélyen megrázó, mint amaz, a tér tulsó végén. Ott Uncas ült, mintha az élet még nem szállt volna ki belőle; méltóságteljes tartása és alakja legnagyobb becsü ékességekkel vala diszítve, melyet

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

a törzs felkutathatott. Tollak lengettek fejről le, drágakövek disziték nyakát és karjait, — de az ékszerek halottat diszítettek, kinek elhalt szemei s élettelen vonásai különös és borzasztó ellentétet képeztek velök.

Szorosan a halott előtt Chingachgook ült, fegyverek, festés s minden diszítés nélkül, kivéve a fénylő kék törzsképet, mely letörölhetlenül vala keblére vésve. Szilárdan, de bánatteljesen nézett a mohikán harczos szeretett fia meredt, élettelen arczára. Oly változatlan és benső volt e tekintet, oly mozdulatlan vala tartása, hogy az idegen alig különböztethette volna meg az élőt a halottól, ha a szerencsétlen apa vonásait a fájdalom görcsös rángása nem változtatta volna át koronként.

Mellette a becsületes hirhordó állott, gondolkozón támaszkodva puskájára, míg Tanemund nemzete legidősbjei által támogatva, emelt helyet foglalt el, honnan az egész néma, fájdalomteljes gyülekezetet szemlélhette.

Belül a körön egy idegen egyenruhás tiszt állott, kívül rajta csataparipája meglehetősen számu lovagló szolgától környezve, kik távol utra látszának felkészülve. Előkelő franczia volt az idegen, mint öltözete tanusitá. Szándéka a béke eszközlése látszék lenni, mi azonban nem sikerült neki, s így be kelle érnie, hogy tanuja legyen a harcz szomorú következményeinek, melyet oly szívesen akadályozott volna.

A nap első negyede végéhez közelített, s még a legmélyebb csend uralkodott a tömeg között. Semmi nem volt halható csak egy-egy elnyomott sohajtás, vagy a halk zörej, mely a halottnak szentelt áldozatok által okoztaték. Végre a delawarok patriarkája kinyujtá egyik karját, kísérőjére támaszkodék, s oly látható kifejezésével emelkedett föl a gyöngeségnek, mintha fejére tegnap óta még egy emberélet terhe nehezült volna.

— Lennape férfiai! — mondá tompa hangon.
— Manitu arcza felhő mögé vonult; szemei elfordultak tőletek; fülei be vannak zárva; nyelve nem kölcsönöz választ. Lennape férfiai! Manitu arcza felhő mögé vonult!

Mély és borzasztó csönd követé a pátriárka ez iszonyu hirdetését, s csak hosszú idő múlva halk dongó hangok énekeltek, a halottak tiszteletére. Midőn elhangzának, a delawar leányok magasztalák a meggyilkoltnak erényeit, dicsérek jellemét, s békét ohajtának neki a szép s örök vadásztérek bokrai között.

Minden jelenlevő figyelemmel hallgatá szavaikat, s csak Chingachgook látszék érzéketlenül s hidegen maradni. Egyetlen izom sem mozdult megmeredt arczán, míg szemeit oly bensőséggel pihenteté fián, minő csak egy apa keblét töltheti egyetlen gyermeke ravatala mellett.

Most a tömeg soraiból egy nevezetes harczos lépett elő, s a halott elé állván, mint az imént a leányok Cora fölött, ugy ő is magasztaló beszédet tartá. Ezt másik követé, s így sorban mind addig,

mig a legtöbb magas állásu főnök az elköltözött főnök árnyékának meghozta a magasztalási áldozatot. Midőn bevégződék, ismét az előbbi mély csend állott be.

Most halk, mély hang lön hallható, hasonló valamely zene burkolt hangjaihoz. Elég hangos volt, hogy hallható legyen, de oly bizonytalan maradt, hogy nem lehet tudni, honnan jő, sem azt, mit jelenthet. De magasabb és magasabban emelkedék, míg végre hosszan kitartó, gyakran ismételt kiáltásokban s később tisztán kivehető szavakban hatott hallgatói füleibe. Chingachgook ajkai nyiltak meg, s fölismerék, hogy az, az apa gyászdala Uncas fölött. Habár egyetlen szem sem fordult felé, s a türelmetlenség legparányibb jele sem volt észrevehető, még is látszott a módon, melylyel a gyülekezet fejét fölemelte, hogy e hangokra legfeszültebb figyelemmel hallgatnak. De hasztalan figyeltek. Az ének csak annyira volt hangos, hogy észrevehető legyen, s aztán ismét gyöngébb és remegő lett, míg egészen elnémult, mintha futó szellő ragadta volna el. A Sagamore ajkai ismét bezárultak, s ő hallgatva maradt ülőhelyén; meredten néző szemei s mozdulatlan alakjával oly lényhez hasonlítva, kit a Mindenható csak képével, de nem lelkével ruházott föl az embernek. A delawarok e jelről fölismerve, hogy Chingachgook még nem képes érzelmein erőt venni, figyelmöket nem mutatak s velök született gyöngéd érzetüknél fogva, minden gondolatukat Cora temetésére látszának fordítani.

A leányok egyik éltesb főnök intésére fölemelék a hordszéket, s lassu, kimért, szabályos mozdulatokkal vitték előre. Gamut, ki mind e szokásokat figyelemmel nézte, lehajtá fejét a csaknem öntudatlan apa vállához, susogva így szólván hozzá:

— Gyermeked földi maradványait viszik: ne kövessük őket?

Murro összerezzen s gyors és szorongó pillantást vetett maga körül. Azután fölemelkedék, s követte a menetet katonai tartással, de egész sulyával apai fájdalomnak. Barátai bánatteljesen vették őt körül, s maga a fiatal francia is odacsatlakozék, ki ily fiatal s kedves teremtmény kora halála által szintén megrendülve látszék lenni. Midőn a törzs utolsó asszonyai is a menethez sorakoztak, a delawarok férfiai Uncas teteme körül még szorosabb kört képeztek, s arczuk még komolyabb s méltóságtejeljesb lőn, mint az imént.

Egy kis, fenyőkkal benőtt halom volt a hely, melyet Cora sirjának választottak. Itt letévék terhököt a leányok, s a hirhordó így szólt:

— Mit leányaim tettek, jól van, a fehér férfiak köszönik nekik.

Megelégedve e tanusággal, a leányok a tetemet nyárfahéj koporsóba tevék, s lesúlylyeszték azután utolsó, sötét lakába. Földdel hányaték be a gödör, s nyoma levelekkel s ágakkal goudosan elrejtetett.

Midőn e szomorú kötelességet a legszeretőbb módon véghez vitték, haboztak, nem tudván mit

kellessék tovább tenniök. A hirhordó ismét hozzánk fordult, így szólván:

— Fiatal asszonyaim eleget tőnek. A fehérarcz lelke nem kíván sem étkekek sem ruházatot. Látom — folytatá Dávidra tekintve, ki zsoltárének-lési szándokát árulta el — látom, hogy van itt valaki, ki a keresztyén szokásokat jobban tudja mint én.

A leányok szerényen félreléptek, s nyugadt és figyelmes hallgatói maradtak annak, mi következett. Míg Dávid zsoltárait éneklé, tekintetükben egyetlen jele sem mutatkozék a meglepetés vagy türelmetlenségnek. Sőt épen oly módon hallgattak ők is, mint azok, kik az ének szavait megérték, s úgy látszék, mintha a fájdalom, remény és megadás érzelmét osztanák, melyet az éneknek kell ébresztenie.

Fölgerjedve a jelenet által, melynek tanuja volt, még többet nyujtott az énekes, mint közönségesen. Teljes, tiszta hangja nem állt a leányok szelid hangjai mögött, s művészi éneke a fehérekre nézve a könnyebb érthetőség felsőbbségével birt. A szent éneket amint kezdette, komoly és ünnepélyes csend között végezte is be.

Miután az ének vége elhangzott, a vadak titkos tartozkodó pillantásai elárulák, hogy a boldogult atyjától várnak néhány szót; és Murro érzeni látszék, hogy rá nézve is jelen az idő, melyben meg kell erőltetni magát és pedig annyira, mennyire csak az emberi természet képes. Levette fővegét

ősz fejről, s összeszedvén minden erejét, nézett az összegyűlt néptömegre. Azután intett a hirhordónak, s így szólt hozzá:

— Sólýomszem, mondd meg e jó, e kedves leányoknak, hogy egy megtörött szívü gyöngé öreg háláját kívánja kifejezni irántok. Mondd nekik, hogy Isten meg fog emlékezni szeretetökre, s hogy az idő nincs messze, hol szin és álláskülönbség nélkül jelenünk meg mindnyájan mennyei trónja előtt.

A hirhordó figyelmesen hallgatott; de azután fejét csóválá, mintha e szavak valósága felett kételkednie kellene.

— Velök ezt tudatni, annyit tenne, mintha azt mondanám, hogy télen nem lesz hó, vagy hogy a nap akkor süt legmelegebben, midön a fák elhulataék leveleiket.

Azután az asszonyokhoz fordult, s kifejezte előttük Murro háláját, ugy amint hallgatónői felfogásához legillőbbnek tartotta. Murro feje ismét keblére sülýedt, s ő ismét előbbi buskomolýságának engedé át magát, midön könyöke az ifju francia által érinteték meg. Föltekinte, s egy csoport fiatal indiánt vön észre, kik könnyü, de sürün elzárt hordszékkal közelítének.

— Ertem önt uram! — mondá Murro. — Teljesüljön az ég akarata, én alávetem magamat. Cora, gyermekem! Ha egy atya imádságai, kinek szive gyászszal van teli, könnyitenek rajtad, mi üdvözölt lehetsz akkor! — Jöjenek uraim! Nekünk itt nincs többé keresetünk!

Heyward szívesen engedelmeskedett e hívásnak, mely őt eltávolította azon helytől, hol, mint jól érzé, önuralkodása minden perczen elhagyhatja. Mig azonban kísérői lovakra ültek, talált még időt a hirthordóval kezét szoritani s megmondani neki, hogy a britt sereg állomásainál ismét találkozni. Azután nyeregbe veté magát s lovát azon hordszék mellé sarkantyuzá, melyből halk zokogás hallatszék s jelenté, hogy Alice van benne elrejtve. Murro feje ismét keblére hanyatlék; Heyward és Dávid sötét hallgatásban követék őt, Montcalm segédétől s fedezetétől kísérve. Igy tűnt el valamennyi fehér, Sólyomszem kivételével, a delawarok szemei elől, s nemsokára elvesztek a végtelen erdőségekben.

Az együtt szenvedett szerencsétlenség köteléke azonban, mely az egyszerű erdőlakókat az idegekkel egyesité, nem oly hamar lőn feloldva s évek multak el, mielőtt a monda a fehér leányról s az ifju delawarról, megszűnt a delawarok fárasztó utait rövidíteni. Még azok sem felejtettek el, kik e jelentőséges történetben kevésbé fontos szerepet játszottak. A hirthordó néhány év mulva a delawaroknak azon értesítést hozta, hogy Murro, az űsz fej nemsokára atyái közé hivatott s hogy Heyward, „a nyílt kéz“ ki bőkezűségeért nevezteték így el, az öreg tábornok szép leányát, Alicet, messze elvitte a fehérarczok telepítvényeire, hol végre megszűntek hullani könyei ama kedves mosolynak adva helyt, mely vidám természetéhez sokkal inkább illett.

Ez események azonban oly időbe esnek, melyek elbeszélésünk korán kívül vannak.

Saját színe minden társától elhagyatva, Sólyomszem visszatért a helyre, hova hajlamai oly hatalommal ragadák, minőre csak a legbensőbb barátság képes. Épen jókor jött még, hogy bucsupillantást vethessen Uncas vonásaira, kit a delawarok utolsó prémruháiba burkoltak. Kissé szünetet tartának, hogy a bátor vadásznak a vágy utolsó pillantását ne busítsák el s azután beburkoltaték Uncas, hogy soha többé fel ne lepleztessék. Most a második ünnepélyes menet megindult, s az egész nemzet összegyűlt a fiatal főnök választott sirja körül.

Az érzelmek általános öszhangzása itt is a legélénkebb részvétet költé minden szívből. A tetem nyugovó állásban bocsáttaték le, arczczal a kelő nap felé fordítva, mellé fegyverei s vadaszeszközei tétettek, készen a nagy utra. A koporsón, mely által a test a föld közvetlen érintésétől őrizteték, egy kis nyilást hagytak, hogy a lélek, a mennyiben szükséges, érintkezhesék földi hüvelyével. Az egész az indiánok szokott éleselműségével volt védve a ragadozó állatok pusztításai ellen. E szokások, miknél többen valának tevékenyek, bevégeztettek, s minden érzék ismét az ünnepélyesség szomorú részéhez fordult.

Chingachgook még egyszer általános figyelem tárgya lön. Még nem beszélt és meg is vágytak e fontos eseménynél oly nevezetes főnöktől valami

vigasztalót és tanulságost hallani. A nép kívánatát kitalálva, fölemelkedék a harczos s leküzdve fájdalmát, legutóbb arczába burkolt komoly arcát feléjük fordítva, szilárd szemekkel nézett körül. Összeszorított, kifejezésteljes ajkai megnyitlak s először a hosszú ünnepélyesség alatt lön tisztán hallható hangja.

— Miért gyászolnak fivéreim? — kérdé komoly tekintettel nézve a sötét harczosokra, kik leverten környezék őt. — Miért sirnak leányaim? — Azért, mert egy ifju harczos a boldog vadászmezőkre távozott? Mert egy főnök becsülettel tölté idejét? Ő jó volt, hű kötelességeihez és vitéz! Ki meri ezt tagadni? Manitunak szüksége volt ily harczosra, azért hívta őt magához. Mi engem illet, engem, egy Uncas fiát és apját, én hasonló vagyok egy lehámozott fenyőhöz, a fehérarcok irtásai egyikén. Nemzetségem megvált a sóstenger bokraitól s a delawarok hegyeitől. De ki mondhatja, hogy a törzs kigyója elfeledé a bölcseséget? Magam vagyok —

— Nem! Nem! — mondá Sólyomszem, ki ez ideig a legátadóbb részvétellel nézett Chingachgook szigoru vonásaira s mostanig kénytelen volt föl-hagyni szokott önuralkodásával; — nem, Sagamore, nem vagy magad! Tehetségeink s színünk lehet, különbözők, de Isten rendelé, hogy ugyanazon ösvényen haladjunk egymás mellett. Nekem nincsenek rokonaim, s veled együtt elmondhatom, népem sincs. Ő a te fiad volt s születésénél fogva vörös-

bőr; természetes, ha véred hozzád közelébb áll, — de ha valaha elfelejtem e fiut, ki oly gyakran küzdött mellettem a csatán s békében oldalomnál pihent, akkor feledjen el engem is az utolsó órámban, ki mindnyájunkat teremtett, bármilyen legyen is színünk vagy természetünk. Az igaz, hogy egy időre elhagyott bennünket a fiu, de, Sagamore, azért nem vagy magad!

Chingachgook megragá a kezét, melyet a hirthordó érzései melegben a frissen fölhányt halom fölött felé nyujta s ez állásban hajtá össze a két erős, rettenthetlen vadász fejét. Forró könnyecseppek hullottak a sirra, s Uncas pihenő helyét esőként öntözték meg.

Azon tiszteletteljes hallgatás közben, mely a két legnevezetesebb harcos részéről azon vidékeknek ily érzékenyítésben olvadt, Tanemund szólalt meg, a népet szétoszlatandó.

— Elég! — mondá, — Távozzatok Lennape gyermekei, Manitu haragja még nem csillapult le. Miért időzne Tanemund? A halványarcok a föld urai s a vörösbőrök ideje még nem érkezett el. Napom tulhosszu volt. Hajnalban boldogok- és hatalmasoknak láttam a tekenősbéka fiait és most, mielőtt az éj beállott, meg kelle érnem, hogy a bölcs mohikánok utolsó sarjadékát lássam!

A patriarka elnémult s lakására vitették, hol kevés hét mulva bezárta ő is öregségétől fáradt szemeit. Chingachgook és Sólyomszem jelen voltak a népélyes temetésén; s még soká gyászolták őt és

Uncast, a felejthetlen, a gyöngéden szeretett fiut. Végre azonban visszatértek az angol gyarmatokra, egy seregrészhez csatlakoztak, mely az Oswego erősség falait védé az Ontario vizén. E váradban egy derék öreg skót, Lundie őrnagy, volt a parancsnok és Sólyomszemnek az őrizet között volt egy régi barátja, kit különösen szeretett, s ez Duncan őrmester volt. Itt, mint korábban Vilmos váradban, hirhordói szolgálatokat tőn, s az ellenség nyomozásában tanusított rendkívüli ügyességért, csakhamar azon nevet nyerte: utmutató. Mit azalatt átélt, meddig e helyen tartózkodék, következő elbeszélésünkben kimerítőleg adhatjuk elő.

OSAK

